

NA'VI - EESTI SÕNASTIK v. 13.332

Tirea Aean (Corey McConlough) & Marki (Mark Miller)
Compiled and Translated by KalaKuival
www.LearnNavi.org

Viimati uuendatud: 24.3.2017

See on na'vi keele sõnastik. Na'vi keele on välja mõelnud Paul Frommer ning see leiab kasutust filmis "Avatar". Kõik järgnevad sõnad pärinevad või on kinnitatud tema poolt. Sõnastik on täielikult tõlgitud ja siin on olemas kõik, mis ingliskeelses versioonis, kuigi eesti sõnastiku versiooni number ei lähe kokku inglise omaga. Suur tänu Frommerile, Taronyule, Karyu Amaway'le ja teistele inimestele Learn Na'vi foorumist.

Sõnastik koosneb Frommeri poolt antud sõnadest, millele on lisatud IPA hääldus. Laensõnad Maa keeltest on ära märgitud lõpus. Kirjas on ka üksikud pehmenemisega sõnad, kui need on olnud mingis ametlikus väljalaskes. On ka käänatud sõnu, kui nende vormid on erandlikud või muud moodi erinevad. Tasub tähele panna, et abisõnad on põhisõnast eraldi vaid juhul, kui nad asuvad selle ees mitte taga.

Paksult on märgitud na'vikeelne sõna. *Kaldkirjas* on eestikeelne vaste. Tavaline tekst näitab grammatilist jagunemist: sulgudes on lisamärkmeid. «x» märgib siseliidet, kus t«0»«1»ar«2»on on siseliidete asukohad. Punktikestega on juurde märgitud ka silbituskohad (algajatele) nagu näiteks sõnas [t.a.r.on]. Erandlikud sõnad on märkega (e). Sihitud ja sihilised tegusõnad on ära märgitud, kui nende kohta on infot: sõnad märkega tgs. on mitmetähenduslikud või pole nende suundumust võimalik välja lugeda. Kasutajalt eeldatakse ise teadmisi kuidas vastavad sõnad mitmuses pehmenevad või täishäälikud liidete puhul ühenduvad. Nimed on märgitud suurte tähtedega. Ühesilbilistel sõnadel pole rõhumuutusi märgitud. Sulgudes on näited sõnade tuletamistest ja mõnel pool olen juurde lisanud ka sobiva kasutuskoha. Lisaks on lõpu poole veel informatsiooni eraldi taimestiku, loomastiku, numbrite ja grammatika kohta. Alomorfade kasutamine on kõneleja enda valik. Dokumendi lõpus on ka palju kasulikke lisasid, mis pakuvad veel täiendavat informatsiooni

Lühendid:

– = morfeemi piir
+ = pehmeneva morfeemi piir
« » = siseliide
oms. = omadussõna
abis. = abisõna
ms. = määrsõna
ss. = sidesõna
liits. = liitsõna
nases. = näitav asessõna
hs. = hüüdsõna
ks. = küsisõna
ns. = nimisõna
mik. = mitte inimeste kohta

nr. = number aik = ainult inimeste kohta
abis. = abisõna
fr. = fraas
ases. = asesõna
n. = nimi
tgs. = tegusõna
mtgstu. = muutumatu sihitu tegusõna
tgsne. = sihiline tegusõna
tgstu. = sihitu tegusõna
tgsrne. = sihiline modaalne tegusõna
tgsmtu. = sihitu modaalne tegusõna
ass. = alistuv sidesõna

Sõnade leidmiseks võib kasutada Ctrl + F funktsiooni. Eesti - Na'vi sõnastik, kategooriatesse jaotatud na'vi sõnastik ja lihtne na'vi sõnastik võivad aidata, kui otsing peaks mingil juhul ebaõnnestuma.

Uuendustega sõnastikud on saadaval ka inglise, prantsuse, saksa, ungari, portugali ja rootsi keeles (keele peale klikkides saab vastava sõnastiku avada). Lisaks on veel ka pooleliolevaid tõlkeid teistes keeltes

Allikad

Iga sõna juurde on võimalikult täpselt ära toodud allikas. See on pandud IPA häälduse järele.

Ajalooliselt põhines see sõnastik esimesel 500 sõnal, mis koos filmiga ilmunud raamatus "Avatar survival guide" välja anti, lisaks veel 2010. aastal märtsis ilmunud sõnadest Frommeri poolt. Keel aga jätkas arenemist, sõnavarale ja reeglitele tuli lisa Frommeri ja innukamate õppurite e-kirjavahetusest. 2010 juunikuust alates hakkas regulaarselt Frommeri blogisse Naviteri.org ilmuma keelealaseid uuendusi. Hiljem käivitati learnnavi.org foorumi abiga ka aktiivne uute sõnade soovitamise projekt, kus igale kasutajale anti võimalus välja pakkuda sõnu. Praegune sõnavara täienebki viimase projekti raames:

- PF = Paul Frommer
- M = Film
- JC = James Cameron
- G = Avatari mängud
- ASG = The survival guide
- PND = Pandorapedia.com

The activist survival guide, mis oli esialgselt põhiline na'vi sõnade allikas, sisaldas ka sõnu, mis olid erinevate fonotaktiliste vigadega ja Frommeri poolt kinnitamata. Need sõnad on eraldi nimekirjas dokumendi lõpus. Siiski enamik taimede ja loomade nimetustest on Frommeri poolt ja seega ka põhisõnastikus. Mõningaid näitlejate tehtud hääldusvigu filmis pole Frommer kinnitanud. Siiski on ka teisi kinnitatud allikaid ja need märgitakse järgnevalt: CP on CCH Pounder, LA Laz Alonso, Prr Prerton, RL Richard Littauer, SW Sam Worthington või Sigourney Weaver, ZS Zoë Saldana. LN märgib LearnNavi foorumit, kus algne allikas on kaduma läinud vms.

IPA ehk hääldamise osas on ka võimalik sõnu erinevalt lugeda. Lõputa silbid kasutavad alati niiõelda kõlavat [u]-d. Lõpuga silpides on kasutusel nii kõlav [u], kui ka tuhm [ʊ]. Reegleid, millal üht või teist kasutada, praegu pole. Seega **tsun** saab olla [tʃʊn] või [tʃʊn], aga **lu** on alati [lu], mitte [lʊ]. Lisaks muud võimalused diftongide [aj], [aw], [ej], ja [ɛw] hääldamiseks pole siin märgitud, sest Frommer eelistab esmaseid: [ɛɪ], [aɪ], [ɛʊ] ja [aʊ]. Silbid, mida Frommer pole täpsustanud on märgitud vastavalt praegustele reeglitele.

See on tõlkeversioon inglisekeelsest Na'vi sõnastikust. Ma üritan seda pidevalt täiendada, kuid enam ei ole mul aega selle keelega igapäevaselt tegeleda, mistõttu ei ole mul ka võimalik seda sõnastikku kohe pärast uuenduste saabumist täiendada, kannatust! Loomade ning taimede nimed on minu poolt välja mõeldud ja paljudel juhtudel pole need otsetõlked, vaid peegeldavad kas inglise-, ladina- või na'vikeelset nime ja enamasti ka välimust. Kui mingi nimi ei meeldi, on muid soovitusi siis öelge (<link) ja saame arutada. Versioon muutub .0x0, kui on toimunud suurem muutus ja .00x kui on toimunud pisike vigade parandus või muu selline. Lõpus on ka muutuste logi, mille eesmärk on anda teada muutustest, mis uuendusi on

eelmisest versioonist tulnud, kuid ausalt öeldes ei saa sealt näha muud kui seda sagedust, mil ma siin sõnu juurde lisan. Lõpuks suur tänu Tuiqile, kes tegi selle sõnastiku kergemini täiendatavaks ja muudetavamaks. Kui märkate siin kirja-, stiili-, või muid vigu, siis kindlasti saatke mulle e-mail (kalakuival@skxawng.lu) või soovitage midagi foorumis ([<link>](#)). Veelkord tänud Tuiq'ile kes korraldas sõnastiku tehnilise poole.

- 'a'aw: [ʔa.ʔaw] *PF* oms. *mõni, mõned* (Kasutat-
kse loendatavate nimisõnadega ainususes)
- 'akra: [ʔak.ra] *PF* ns. *pinnas*
- 'aku: [ʔ.a.k.u] *PF* tgsne. *ära võtma, eemaldama*
- 'al: [ʔ.al] *PF* tgsne. *raiskama, kulutama*
- 'ali'ä: [ʔa.'li.æ] *PF* ns. *krae*
- 'ampi: [ʔ.am.p.i] *PF* tgsne. *katsuma, puutama*
- 'ana: [ʔa.na] *PF* ns. *rippuv marjapõõsas*
- 'ango: [ʔa.ŋo] *PF* oms. *mahe, tasane (heli kohta)*
- 'anla: [ʔ.an.l.a] *PF* tgsne. *igatsema*
- 'are: [ʔa.rɛ] *PF* ns. *keep*
- 'aw: [ʔaw] *PF* nr. *üks*
- 'awkx: [ʔawk'] *PF* ns. *kalju, järsak*
- 'awlie: [ʔaw.'li.ɛ] *PF* ms. *kunagi, ükskord (mine-
vikus)*
- 'awlo: [ʔaw.lo] *PF* ms. *ükskord, kunagi*
- 'awm: [ʔawm] *PF* ns. *laager*
- 'awnim: [ʔ.aw.nim] *PF* tgsne. *vältima* (tuleta-
tud sõnadest 'awn jääma ja alim kauge)
- 'awpo: [ʔaw.po] *PF* ases. *keegi, üks isik*
- 'awsiteng: [ʔaw.si.'tɛŋ] *PF* ms. *koos* (tuletatud
sõnadest 'aw üks ja teng sama, võrdne)
- 'awstengyem: [ʔaw.stɛŋ.'j.ɛm] *PF* tgsne. *liitma*
(*kaks asja kokku*) (*e*) (tuletatud sõnadest 'aw-
siteng koos ja yem panema)
- 'awve: [ʔaw.vɛ] *PF* oms. *esimene* (tuletatud sõ-
nast 'aw üks)
- 'ä: [ʔæʔ] *PF* hs. *Ups!*
- 'änsyem: [ʔæn.'sjɛm] *PF* oms. *täielik*
- 'ärp: [ʔ.æ.r.p] *PF* tgsne. *liigutama* (*midagi*)
- 'e'al: [ʔɛ.'ʔal] *PF* oms. *halvaim*
- 'e'in: [ʔɛ.'ʔin] *PF* ns. *kaun*
- 'e'insey: [ʔɛ.'ʔin.sɛj] *PF* ns. *joogikaun* (tuleta-
tud sõnadest 'e'in kaun ja sey anum)
- 'efu: [ʔ.ɛ.f.u] *PF* tgs. *tunnetama, tundma, taju-
ma*
- 'eko: [ʔ.ɛ.k.o] *PF* tgsne. *ründama*
- 'ekong: [ʔɛ.koŋ] *PF* ns. *biit, löök* (*muusikas*)
- 'ekxin: [ʔɛ.'k'in] *PF* oms. *tihke, tihe*
- 'ekxinum: [ʔɛ.'k'i.num] *PF* ns. *tihedus, lõtvus*
(tuletatud sõnadest 'ekxin tihe ja um lõtv)
- 'ekxinumpe: [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* ks. *kui tihe,
lõtv?* (tuletatud sõnast 'ekxinum tihedus,
lõtvus)
- 'em: [ʔ.ɛm] *PF* tgsne. *kokkama, küpsetama, süüa
valmistama*
- 'emyu: [ʔɛm.ju] *PF* ns. *kokk, söögi tegija* (tule-
tatud sõnast 'em kokkama)
- 'en: [ʔɛn] *PF* ns. *aimdus, tunnetus*
- 'engeng: [ʔɛŋ.ɛŋ] *PF* oms. *tase*
- 'en si: [ʔɛn 's.i] *PF* tgstu. *pakkuma, aimama, ar-
vama* (tuletatud sõnast 'en aimdus)
- 'eoio: [ʔɛ.o.i.o] *PF* oms. *pidulik*
- 'etnaw: [ʔɛt.naw] *PF* ns. *õlg*
- 'evan: [ʔɛ.van] *PF* ns. *poiss, kutt* (*kõnekeelne*)
(tuletatud sõnast 'evengan poiss)
- 'eve: [ʔɛ.vɛ] *PF* ns. *tüdruk* (*kõnekeelne*) (tuleta-
tud sõnast 'evenge tüdruk)
- 'eveng: [ʔɛ.vɛŋ] *PF* ns. *laps*
- 'evengan: [ʔɛ.vɛ.ŋan] *PF* ns. *poiss* (tuletatud
sõnast 'eveng laps)
- 'evenge: [ʔɛ.vɛ.ŋɛ] *PF* ns. *tüdruk* (tuletatud
sõnast 'eveng laps)
- 'evi: [ʔɛ.vi] *PF* ns. *lapseke* (*hellitav vorm sõ-
nast 'eveng laps*)
- 'ewan: [ʔɛ.wan] *PF* oms. *noor*
- 'ewll: [ʔɛ.w] *PF* ns. *taim*
- 'ewrang: [ʔɛw.ran] *PF* ns. *kudumismasin*
- 'eylan: [ʔɛj.lan] *PF* ns. *sõber*
- 'eylanay: [ʔɛj.la.'na] *PF* ns. *tuttav* (*potentsiaal-
ne sõber*) (tuletatud sõnast 'eylan sõber)
- 'eyng: [ʔ.ɛjŋ] *PF* tgs. *vastama*
- 'eyt: [ʔɛjt'] *PF* ns. *sümbol 8* (*mitte väärtus*)
- 'i'a: [ʔ.i.'a] *PF* tgstu. *lõpetama, lõppema*
- 'ia: [ʔ.i.'a] *PF* tgstu. *ennast kaotama* (*vaimselts*)
- 'ipu: [ʔi.pu] *PF* oms. *naljakas, lõbustav*
- 'it: [ʔit'] *PF* ns. *väike kogus*
- 'itan: [ʔi.tan] *JC,PF* ns. *poeg*
- 'ite: [ʔi.tɛ] *JC,PF* ns. *tütar*
- 'itetsyip: [ʔi.tɛ.tsjip'] *PF* ns. *väike tütreke* (*õr-
nusest või armastusest öelduna*) (tuletatud sõ-
nast 'ite tütar)
- 'i'awn: [ʔ.i.'awn] *PF* tgstu. *jääma, püsima*
- 'ihayu: [ʔi.'hɛ.ju] *PF* ns. *spiraal* (*lauludest*)
- 'in: [ʔ.in] *PF* tgstu. *hõivatud olema*
- 'ip: [ʔ.ip] *PF* tgstu. *kaduma, haihtuma, vaateväl-
jast lahkuma*
- 'llngo: [ʔl.ŋo] *PF* ns. *puus*
- 'o': [ʔoʔ] *PF* oms. *lõbu pakkuv, põnev, erutav*
- 'ok: [ʔok'] *PF* ns. *mälestamine*
- 'okrol: [ʔok.'rol] *PF* ns. *ajalugu* (*vanem*) (tuleta-
tud sõnadest 'ok mälestus ja rol laulma)

'okvur: [ʔok.'vur] *PF* ns. ajalugu (hiljutisem) (tuletatud sõnadest **'ok mälestus** ja **vur lu-gu**)
'om: [ʔom] *PF* oms. violetne, lilla
'ompin: [ʔom.pin] *PF* ns. violetne värv, lilla (tuletatud sõnast **'om lilla**)
'on: [ʔon] *PF* ns. kuju, vorm
'ong: [ʔ.oŋ] *PF* tgs. õitsema
'ongokx: [ʔ.o.ŋ.ok'] *PF* tgstu. sündima (tuletatud sõnadest **'ong õitsema** ja **nokx sünnitama**)
'ongop: [ʔo.ŋ.op'] *PF* tgsne. disain, kujundus (tuletatud sõnadest **'on kuju** ja **ngop looma**)
'ongopyu: [ʔo.ŋop.ju] *PF* ns. disainer, kujundaja (tuletatud sõnast **'ongop disain**)

'opin: [ʔo.pin] *PF* ns. värv
'ora: [ʔo.ra] *PF* ns. järv
'oratsyip: [ʔo.ra.tsjip'] *PF* ns. tiik (tuletatud sõnast **'ora järv**)
'otxang: [ʔo.t'aŋ] *PF* ns. muusikariist
'rrko: [ʔ.r.k.o] *PF* tgstu. rulluma
'rrpxom: [ʔr.p'om] *PF* ns. kõu
'u: [ʔu] *PF* ns. asi (ese, fakt, mõte)
'ul: [ʔ-ul] *PF* tgstu. suurendama
'umtsa: [ʔum.tsa] *PF* ns. ravim, rohi
'uo: [ʔu.o] *PF* ases. miski, mingi asi
'upe: [ʔu.pɛ] *PF* ks. mis (asi) (tuletatud sõnadest **'u asi** ja **pe küsisõna märkija**)
'upxare: [ʔu.'p'a.rɛ] *PF* ns. sõnum, teade
'ur: [ʔur] *PF* ns. vaade, välimus

A

a: [a] *PF, LN* as. see (,mis), kes
akrrmaw: [a.'kr.maw] *PF* ss. pärast allomorf sõnast **mawkrra** (tuletatud sõnadest **krr aeg** ja **maw pärast**)
akrrta: [a.'kr.ta] *PF* ss. alates, juba allomorf sõnast **takrra** tuletatud sõnadest **krr aeg** ja **ta alates**)
akum: [a.'kum] *PF* ss. seetõttu, mistõttu; kasutatakse järelduse ees, nt. 'Poe yawne slolu oer akum, niŋtxan lu sevin' (Ta oli nii ilus, mistõttu ma armusin.); vaata ka 'kuma' (tuletatud sõnast **kum tulemus**)
alaksi: [a.'lak.si] *PF* oms. valmis
alim: [a.'lim] *PF* ms. kaugel, kaugustes (tuletatud sõnast **lim kauge**)
alo: [a.'lo] *PF* ns. kord (Näiteks kolm korda)
alu: [a.'lu] *PF* ss. mis on, teise sõnaga, teisiti (tuletatud sõnadest **a mis** ja **lu olema**)
alunta: [a.'lun.ta] *PF* ss. sellepärast (põhjusest)
am'a: [am.'ʔa] *PF* ns. kahtus
am'ake: [am.'ʔa.kɛ] *PF* oms. enesekindel (tuletatud sõnadest **am'a kahtlema** ja **ke mitte**)
am'aluke: [am.'ʔa.lu.kɛ] *PF* ms. ilma kahtluse-ta, kahtlemata (tuletatud sõnast **am'ake enesekindel**)
apxa: [a.'p'a] *PF* oms. suur
asim: [a.'sim] *PF* ms. läheduses (tuletatud sõnast **sim lähedal**)

atan: [a.'tan] *JC* ns. valgus
atanvi: [a.'tan.vi] *PF* ns. valguskiir (tuletatud sõnast **atan valgus**)
atanzaw: [a.'tan.zaw] *PF* ns. ahelvälk (tuletatud sõnadest **atan valgus** ja **swizaw nool**)
atxar: [a.'t'aɾ] *PF* oms. loomade lõhn, võib veeko-gu ümber leida.
atxkxe: [at'.k'ɛ] *PF* ns. maa
atxkxerel: [at'.k'ɛ.rɛl] *PF* ns. kaart, plaan (tuletatud sõnadest **atxkxe maa** ja **rel pilt**)
au: [a.'u] *JC* ns. trumm (valmistatud nahast)
au: [a.'u] *LA* hs. jahmatuse märkija
aungia: [a.'u.ŋi.a] *PF* ns. märk, enne
awnga: [aw.'ŋa] *PF* ases. meie (tuletatud sõnast **ayoeng meie**)
ayfo: [aj.'fo] or [aj.'fo] *PF* ases. nemad (tuletatud sõnast **po tema**)
aylaru: [aj.'la.ru] *PF* ases. teistele (lühenenud **ay+lahe-ru-st**)
aynga: [aj.'ŋa] *PF* ases. teie (tuletatud sõnast **nga sina**)
ayoe: [aj.'o.ɛ] *PF* ases. meie (välistav) (tuletatud sõnast **oe mina**)
ayoeng: [aj.'wɛŋ] *PF* ases. meie (kaasav) (**ayoeng nimetavas**, (meie ja sina)) (tuletatud sõnast **oe mina**)
ayu: [a.'ju] *PF* ns. asjad (tuletatud sõnast **'u asi** (mitmis pole u))

Ä

äie: [æ. i. ε] *PF* ns. *nägemus (vaimne)*

äo-: [æ. o] *PF* abis. *all, allpool*

ätxäle: [æ. t'æ. lε] *PF* ns. *palve, nõue*

E

eampin: [ʔε. am. pin] *PF* ns. *sinine, roheline (tuletatud sõnast ean sinine, roheline)*

ean: [ʔε. an] *PF* oms. *sinine, roheline*

ekxan: [ε. k' an] *PF* ns. *tõke, takistus*

ekxtxu: [εk'. t'u] *PF* oms. *krobeline*

eltu: [ʔεl. tu] *PF* ns. *aju*

eltu lefngap: [ʔεl. tu lε. fɨŋapʔ] *P_{TT}* ns. *arvuti (tuletatud sõnadest eltu aju ja lefngap metalne)*

eltur tixen si: [ʔεl. tur ti. t'εn s-i] *PF* tgstu. *huvitav olema (tuletatud sõnadest eltu-r ajule (datiivne) ja tixen ärkvel olek)*

eltu si: [ʔεl. tu s-i] *PF* tgstu. *tähele panema, (kellegi) segamist lõpetama (tuletatud sõnast eltu aju)*

emrey: [εm. r'εj] *PF* tgstu. *ellu jääma, üle elama*

emza'u: [εm. 'z. a. ʔ. u] *PF* tgsne. *läbima (testi), üle saama (tuletatud sõnast za'u üle)*

eo-: [ʔε. o] *PF* abis. *ees, millegi ees*

ep'ang: [εp. 'ʔaŋ] *PF* oms. *keeruline, keerukas*

ätxäle si: [æ. t'æ. lε 's-i] *PF* tgstu. *nõudma, paluma (koos tsni osalausega sihitise jaoks) (tuletatud sõnast ätxäle nõudmine)*

epxang: [ε. p' aŋ] *PF* ns. *kivist purk mürgise ämbliku jaoks*

etrìp: [ʔεt. rɨpʔ] *PF* oms. *soodustav, heaendeleine, paljutootav*

ewktswo: [ʔεwk. t̂swo] *PF* ns. *maitmine (taju) (tuletatud sõnast ewku maitse)*

ewku: [ʔ-εw. k-u] *PF* tgsne. *maitset tundma*

eyawr: [ε. j'awɾ] *PF* oms. *õige, veatu*

eyawrfya: [ε. j'awɾ. fya] *PF* ns. *õigesti (millegi teemine), õige viis (tuletatud sõnadest eyawr õige ja fya'o tee, viis)*

eyk: [ʔεjkʔ] *JC, PF* tgs. *juhtima, valitsema*

eyktan: [ʔεjk. tan] *JC* ns. *valitseja (tuletatud sõnast eyk valitsema)*

eyktanay: [εjk. ta. 'na:j] *JC, PF* ns. *asetäitja, üks aste juhust madalamal olija (tuletatud sõnast eyktan juht)*

eykyu: [ʔεjk. ju] *PF* ns. *juht (ajutine, näiteks jahi ajal) (tuletatud sõnast eyk juhtima)*

F

fa-: [fa] *PF* abis. *koos (millegagi), (millegi) abil*

fahew: [fa. hεw] *PF* ns. *lõhn, hais*

faoi: [fä. o. i] *PF* oms. *sile, tasane*

fayluta: [faj. 'lu. ta] *PF* ss. *neid sõnu, mida*

fäkä: [fæ. k'æ] *PF* tgstu. *tõusma, üles minema (tuletatud sõnadest fäpa tipp ja kä minema)*

fäpa: [fæ. pa] *PF* ns. *peal*

fäza'u: [fæ. 'z. a. ʔ. u] *PF* tgstu. *üles tulema, tõusma (tuletatud sõnadest fäpa tipp ja za'u tulema)*

fe': [fεʔ] *PF* oms. *halb, paha*

fe'lup: [ʔfε. lupʔ] *PF* oms. *kõhetu, vähese stiiliga (tuletatud sõnadest fe' halb ja lupra stiil)*

fe'ran: [ʔfεʔ. ran] *PF* ns. *vigane, halb olek (tuletatud sõnadest fe' paha ja ran olek)*

fe'ranvi: [ʔfεʔ. ran. vi] *PF* ns. *rikutud, vigane olek (tuletatud sõnast fe'ran olek)*

fe'ul: [ʔfε. ʔ. ul] *PF* tgstu. *halvenema (tuletatud sõnadest fe' halb ja ul suurenema)*

fekem: [ʔfε. kεm] *PF* ns. *õnnetus (tuletatud sõnadest fe' halb ja kem tegu)*

fekum: [ʔfε. kum] *PF* ns. *kahju, takistus, halb pool, kaotus (tuletatud sõnadest fe' halb ja kum tulemus)*

fekumnga': [ʔfε. kum. ŋaʔ] *PF* oms. *ebasoodne (tuletatud sõnast fekum kahju, takistus, halb pool, kaotus)*

few-: [fεw] *PF* abis. *üle, teisele poole*

fewi: [ʔf-ε. w-i] *PF* tgsne. *taga ajama*

fewtusok: [ʔfεw. tu. sokʔ] *PF* oms. *teisel pool, vastasolev (kõnekeeles: fewtsok (few. t̂sok)) (tuletatud sõnast few- üle)*

fi'u: [fi. ʔu] *PF* ms. *see (asi) (tuletatud sõnast 'u asi)*

fifya: [fi. 'fja] *PF* ms. *nii, niimoodi (tuletatud sõnast fya'o viis)*

fikem: [fi. kεm] *PF* ases. *see (tegevus) (tuletatud sõnast kem tegu)*

- fipo:** [ˈfi.po] *PF* ases. see (isik või asi) (tuletatud sõnast **po** tema)
- fitrr:** [fi.ˈtɾ] *PF* ms. täna (tuletatud sõnast **trr** päev)
- fitsap:** [fi.ˈtsapˀ] *PF* ms. teineteist (tuletatud sõnadest **fipo** see isik ja **tsapo** too isik)
- fitseng(e):** [fi.ˈtsɛŋ(ɛ)] *PF* ms., ns. siin, selles kohas, see koht (tuletatud sõnast **tseng** koht)
- fitxan:** [fi.ˈtʰan] *PF* ms. nii palju (tuletatud sõnast **txan** see)
- fitxon:** [fi.ˈtʰon] *PF* ms., ns. täna õhtul, tänane õhtu (tuletatud sõnast **txon** õhtu)
- fkan:** [fk.an] *PF* tgstu. tunduma, välja paistma
- fkarut:** [fk.a.ɾ.utˀ] *PF* tgs. koorima
- fkay:** [fkaj] *PF* oms. vihkav, viha täis
- fkew:** [fkɛw] *PF* oms. vägev, võimas
- fkeytok:** [ˈfkɛj.t.okˀ] *PF* tgstu. olema, eksisteerima (tuletatud sõnast **kifkeyti tok** maailmas olema)
- fkip-:** [fkipˀ] *PF* abis. üleval (millegi) hulgas (kunasgil tähtede hulgas on Pandora)
- fko:** [fko] *PF* ms. üks, nemad, see, umbisikuline tegija (Et elada, peab (üks) hingama)
- fxxake:** [ˈfkʰ.a.k.ɛ] *PF* tgs. sügelema
- fkxen:** [fkˈɛn] *PF* ns. köögivili (toit)
- fxxile:** [ˈfkʰ.i.lɛ] *PF* ns. kaelakee
- flawkx:** [flawkˀ] *PF* ns. nahk (esemetel)
- flawm:** [flawm] *PF* ns. põsk
- flä:** [fl.æ] *PF* tgstu. õnnestuma, korda minema
- flew:** [flɛw] *PF* ns. kõri, kurk
- fli:** [fli] *PF* oms. õhuke, peenike (elutu kohta)
- flinutx:** [fli.ˈnutˀ] *PF* ns. paksus (tuletatud sõnadest **fli** õhuke ja **nutx** paks)
- flrr:** [flɾ] *PF* oms. õrn, hooliv (nii elus kui eluta puhul)
- fmal:** [fm.al] *PF* tgsne. ülal hoidma, ülal pidama
- fmawn:** [fmawn] *PF* ns. uudis, miski millest teavitada
- fmawnta:** [fmawnta] *PF* ss. uudist, mida)
- fmetok:** [ˈfm.ɛ.t.okˀ] *PF* tgsne. katsetama
- fmi:** [fm.i] *PF* tgsne. püüdma, üritama (koos tingivaga)
- fmokx:** [fmokˀ] *PF* ns. kadedus
- fnan:** [fn.an] *PF* tgsne. hea olema (milleski)
- fnawe':** [fna.ˈweʔ] *PF* oms. argpükslik
- fnawe'tu:** [fna.ˈweʔ.tu] *PF* ns. argpüks (tuletatud sõnast **fnawe'** argpükslik)
- fnel:** [fnɛl] *PF* ns. liik, sort, laad
- fnepe:** [ˈfnɛ.pe] *PF* ks. missugune? (mis liiki? - sorti? jne) allomorf sõnast **pefnel**
- fnetxum:** [fnɛ.ˈtʰum] ns. allergeen, allergia tekitaja (tuletatud sõnast **txum** müürk)
- fngap:** [fnjapˀ] *PF* ns. metall
- fngä':** [fnj.æʔ] *PF* tgstu. end kergitama; (Maal) WCd kasutama
- fngä'tseng:** [ˈfnj.æʔ.tɛŋ] *PF* ns. tualett, WC (tuletatud sõnadest **fngä'** end kergitama ja **tseng** koht)
- fngo':** [fnj.oʔ] *PF* tgsne. nõudma, vajama
- fnu:** [fn.u] *PF* tgstu. vaikima, vait olema
- fo:** [fo] *PF* ases. nemad (tuletatud sõnadest **ay+** mitmuse morfeem ja **po** tema)
- fpak:** [fp.akˀ] *PF* tgs. tagasi hoidma, peatama tegevust
- fpe':** [fp.ɛʔ] *PF* tgsne. saatma
- fpeio:** [fpɛ.ˈi.o] *PF* ns. väljakutse, ülesanne (tseremoniaalne)
- fpi+:** [fpi] *PF* abis. (millegi) pärast, tõttu (Maapan jumala pärast. Eesti keeles eraldi väljend tegelikult puudub.)
- fpil:** [fp.il] *PF* tgsne. mõtlema, arvama
- fpilfya:** [ˈfpil.fja] *PF* ns. mõtteviis (tuletatud sõnadest **fpil** mõtlema ja **fya'o** tee, viis)
- fpom:** [fpom] *PF* ns. heaolu, õnnelikkus, rahu
- fpomron:** [fpom.ˈron] ns. tervis, heaolu (vaimne; inimeste kohta) (tuletatud sõnadest **fpom** heaolu ja **ronsem** mõistus)
- fpomronga':** [fpom.ˈro.ŋaʔ] *PF* oms. tervislik (vaimselt; mitte inimeste kohta) (tuletatud sõnadest **fpom** tervis, heaolu ja **ronsem** mõistus)
- fpomtokx:** [fpom.ˈtokˀ] *PF* ns. tervis (füüsiline) (tuletatud sõnadest **fpom** heaolu ja **tokx** keha)
- fpomtokxnga':** [fpom.ˈtokˀ.ŋaʔ] *PF* oms. tervislik (füüsiliselt; mitte inimeste kohta) (tuletatud sõnadest **fpom** tervis, heaolu ja **tokx** keha)
- fpxäkim:** [ˈfp.æ.k.im] *PF* tgstu. sisenema
- fra'u:** [ˈfra.ʔu] *PF* ases. iga asi/ese (tuletatud sõnast **'u** asi)
- frafya:** [ˈfra.fja] *PF* ms. igal võimalikul viisil, igat moodi (tuletatud sõnadest **fra'u** kõik ja **fya'o** viis)
- frakrr:** [ˈfra.kɾ] *PF* ms. alati, koguaeg (tuletatud sõnast **krr** aeg)

- fralo:** [ˈfra.lo] *PF* ms. *iga kord, igal juhul* (tuletatud sõnast **alo** *iga*)
- frapo:** [ˈfra.po] *PF* ases. *igaiüks, kõik* (tuletatud sõnast **po** *tema*)
- frato:** [ˈfra.to] *PF* abis. *ülivõrre, kui kõik*
- fratrr:** [fra.ˈtr̩] *PF* ms. *päeviti, iga päev* (tuletatud sõnast **trr** *päev*)
- fratseng:** [ˈfra.ˈtsɛŋ] *PF* ms. *igal pool* (tuletatud sõnast **tseng** *koht*)
- fratxon:** [fra.ˈtʰon] *PF* oms. *igal õhtul* (tuletatud sõnast **txon** *õhtu*)
- frawzo:** [fraw.ˈzo] *PF* hs. *kõik on korras, kõik on hästi* (tuletatud sõnadest **fra'u** *kõik* ja **zo** *olema hästi*)
- fr̩p:** [fr̩.p̩] *PF* tgsne. *hammustama*
- fr̩rfen:** [ˈfr̩.r̩.fɛn] *PF* tgsne. *külastama*
- fr̩rtu:** [ˈfr̩.r̩.tu] *PF* ns. *külaline, külastaja*
- fta:** [fta] *PF* ns. *sõlm*
- ftang:** [ft̩.aŋ] *PF* tgsmtu. *peatuma*
- fta si:** [fta s̩.i] *PF* tgstu. *sõlme tegema, sõlmima* (tuletatud sõnast **fta** *sõlm*)
- ftawnemkrr:** [ftaw.ˈnɛm.kr̩] *PF* ns. *minevik* (tuletatud sõnadest **ft«awn»em** *mööduma* ja **krr** *aeg*)
- ftär:** [ft̩.ær] *PF* oms. *vasak (mitte parem)*
- ftärpa:** [ˈft̩.ær.pa] *PF* ns. *vasak pool* (tuletatud sõnadest **ftär** *vasak* ja **pa'o** *pool*)
- fte:** [ftɛ] *PF* ss. (*nii*), *et; (selleks), et* (koos tingiva tegusõnaga sõltuvas kõrvallauses)
- fteke:** [ˈftɛ.kɛ] *PF* ss. (*nii*) *et mitte, et ei* (tuletatud sõnadest **fte** (*nii*), *et* ja **ke** *mitte*) (koos tingiva tegusõnaga sõltuvas kõrvallauses)
- ftem:** [ft̩.ɛm] *PF* tgsne. *mööduma*
- ftia:** [ft̩.i.ˈa] *PF* tgsne. *õppima*
- ftu-:** [ftu] *PF* abis. *seestütlev kääne (suund) (nt. tulen metsast (mitte: loen raamatust))*
- ftue:** [ˈftu.ɛ] *PF* oms. *lihtne, kerge*
- ftumfa-:** [ˈftum.fa] *PF* abis. *-st, seestütlev (millegi seest)* (tuletatud sõnast **mifa** *sees*)
- ftxavang:** [ˈft̩.a.vaŋ] *PF* oms. *kirglik, püüdlük*
- ftxey:** [ft̩.ˈɛj] *PF* tgsne. *valima, valikut tegema*
- ftxey:** [ft̩.ˈɛj] *PF* ss. *kas....või mitte*
- ftxi:** [ft̩.ˈi] *PF* ns. *keel (kehaosa)*
- ftxilor:** [ft̩.ˈi.lor] *PF* oms. *maitsev* (tuletatud sõnadest **ftxi** *keel* ja **lor** *ilus*)
- ftxivä:** [ft̩.i.ˈvæʔ] *PF* oms. *halvasti maitsev* (tuletatud sõnadest **ftxi** *keel* ja **vä'** *vastik*)
- ftxozä:** [ft̩.o.ˈzæ] *PF* ns. *tähistus, tore sündmus, puhkus*
- ftxozä si:** [ft̩.o.ˈzæ s̩.i] *PF* tgstu. *tähistma* (tuletatud sõnast **ftxozä** *tähistus*)
- ftxuli'u:** [ft̩.ˈu.ˈli.ʔu] *PF* tgstu. *kõnelema, kõne edasi andma* (tuletatud sõnadest **täftxu** *õmblema* ja **li'u** *sõna*)
- ftxuli'uyu:** [ft̩.ˈu.ˈli.ʔu.ju] *PF* ns. *kõneleja* (tuletatud sõnast **ftxuli'u** *kõnelema*)
- fu:** [fu] *PF* ss. *või*
- fuke:** [fu.ˈkɛ] *PF* ss. *või mitte* (tuletatud sõnadest **fu** *või* ja **ke** *mitte*)
- fula:** [ˈfu.la] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **fi'ul** *see (alus)* ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- furia:** [ˈfu.ri.a] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **fi'uri** *see (teema)* ja **a** *siduva osalause märkija*)
- futa:** [ˈfu.ta] *PF* ases., ass. *seda, mis* (kõrvallause märkija) (tuletatud sõnadest **fi'u-t** *seda* ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- fwa:** [fwa] *PF* ases., ass. *see, mis* (kõrvallause märkija) (tuletatud sõnadest **fi'u** *see* ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- fwang:** [fwaŋ] *PF* oms. *piprane*
- fwefwi:** [ˈfw̩.ɛ.fw̩.i] *PF* tgstu. *vilistama*
- fwel:** [fwɛl] *PF* oms. *katkine*
- fwem:** [fwɛm] *PF* oms. *niiri*
- fwep:** [fwɛp̩] *PF* ns. *tolm (mingi pinna peal)*
- fwew:** [fw̩.ɛw̩] *PF* tgsne. *otsima, tuhnima*
- fwi:** [fw̩.i] *PF* tgstu. (*käest*) *libisema*
- fwopx:** [fwop̩] *PF* ns. *tolm (õhus lendlev)* (tuletatud sõnadest **fwep** *tolm* ja **pìwopx** *pilv*)
- fya'o:** [ˈfja.ʔo] *PF* ns. *tee, rada, komme, viis*
- fyan:** [fjan] *PF* ns. *ese, millele saab asju panna, et nad maas ei oleks*
- fyan̩i:** [ˈfjan.ji] *PF* ns. *riiul* (tuletatud sõnadest **fyan** *ese, millele saab asju panna, et nad maas ei oleks* ja **yì** *tase, aste*)
- fyan̩yo:** [ˈfjan.jo] *PF* ns. *laud, alus* (tuletatud sõnadest **fyan** *ese, millele saab asju panna, et nad maas ei oleks* ja **yo** *pind*)
- fya̩pe:** [ˈfja.pɛ] *PF* ks. *kuidas allomorfi sõnast pefya*
- fya̩w̩ntxu:** [fja.w̩.m.ˈt̩.u] *PF* tgstu. *juhatama, teed näitama* (tuletatud sõnadest **fya'o** *tee, viis* ja **w̩ntxu** *näitama*)
- fyel:** [fy̩.ɛl] *PF* tgsne. *tugevasti sulgema, kinni panema, kinnitama*
- fyep:** [fj̩.ɛp̩] *PF* tgsne. *käes hoidma, haardes hoidma*

fyeyn: [fjɛjn] *PF* oms. küps, valmis, täiskasvanud

fyeyntu: [ˈfjɛjn.tu] *PF* ns. täiskasvanu (tuletatud sõnast **fyeyn** küps, valmis)

fyin: [fjin] *PF* oms. lihtne

fyinep'ang: [fjin.ɛp.ˈʔaŋ] *PF* ns. raskusaste (tuletatud sõnadest **fyin** lihtne ja **ep'ang** keeru-

line)

fyinep'angpe: [fjin.ɛp.ˈʔaŋ.pɛ] *PF* küsis. kui keeruline? (tuletatud sõnast **fyinep'ang** raskusaste)

fyole: [ˈfjɔ.lɛ] *PF* oms. ideaalne, imeline

fyolup: [ˈfjɔ.lupˀ] *PF* oms. ülimalt stiilne, peen (tuletatud sõnadest **fyole** ülim ja **lupra** stiil)

H

ha: [ha] *PF* ms. sel juhul, siis

ha': [h.aˀ] *PF* tgstu. sobituma, sobima kokku

ha'ngir: [haˀ.ˈŋir] *PF* ns. pärastlõuna

hahaw: [ˈh.a.h.aw] *PF* tgstu. magama

ham: [ham] *PF* oms. eelmine

hamalo: [ha.ˈma.lo] *PF* ms. viimane/eelmine kord (tuletatud sõnadest **ham** eelmine ja **alo** kord)

hangham: [ˈh.aŋ.h.am] *PF* tgstu. naerma

hangvur: [ˈhaŋ.vur] *PF* ns. nali, naljajutt, andekdoot (tuletatud sõnadest **hangham** naerma ja **vur** lugu)

hapxi: [ha.ˈpˀi] *PF* ns. osa, tükk

hapxitu: [ha.ˈpˀi.tu] *PF* ns. liige (tuletatud sõnast **hapxi** osa)

hasey: [ha.ˈsɛj] *PF* oms. tehtud, lõpetatud, valmis

hasey si: [ha.ˈsɛj ˈs:i] *PF* tgstu. lõpetama, kokku võtma, ära tegema (tuletatud sõnast **hasey** valmis)

hawl: [h.awl] *PF* tgsne. (ette) valmistama

hawmpam: [ˈhawm.pam] *PF* ns. müra; heli, mis on liigne, ebavajalik, mõttetu (tuletatud sõnadest **hawng** liigsus ja **pam** heli)

hawng: [hawŋ] *PF* ns. liigne, ülemäärane

hawngkrr: [ˈhawŋ.kɾ] *PF* ms. hilja (tuletatud sõnadest **hawng** ülekiillus ja **krr** aeg)

hawntsyoxx: [hawŋ.ˈtʃjokˀ] *PF* ns. kinnas (tuletatud sõnadest **hawnu** kaitsma ja **tsyoxk** käsi)

hawnu: [ˈh.aw.n.u] *PF* tgsne. kaitsma, varjama

hawnnen: [hawŋ.ˈvɛn] *PF* ns. jalats (tuletatud sõnadest **hawnu** kaitsma ja **venu** jalg)

hawre': [haw.ˈrɛʔ] *PF* ns. miits (tuletatud sõnadest **hawnu** kaitsma ja **re'o** pea)

hawtsyip: [ˈhaw.tʃjipˀ] *PF* ns. uinak (tuletatud sõnast **hahaw** magama)

hay: [haj] *PF* oms- järgmine

hayalo: [ha.ˈja.lo] *PF* ms. järgmine kord (tuletatud sõnadest **hay** järgmine ja **alo** kord)

hän: [hæn] *PF* ns. võrk

hefi: [ˈh.ɛ.f.i] *PF* tgsne. tundma (lõhna, haisu)

hefitswo: [ˈhɛ.f.i.tʃwo] *PF* ns. haiistmine (taju) (tuletatud sõnast **hefi** lõhn)

hek: [h.ɛkˀ] *PF* tgstu. olema huvitav, imelik, kummaline, üllatav

hena: [ˈh.ɛ.n.a] *PF* tgsne. kandma

hermeyp: [hɛr.ˈmɛjpˀ] *PF* ns. lumesadu (tuletatud sõnadest **herwi** lumi ja **meyp** nõrk)

hertxayo: [ˈhɛr.tˀa.jo] *PF* ns. lumeväli (tuletatud sõnadest **herwi** lumi ja **txayo** väli)

herwi: [ˈhɛr.wi] *PF* ns. lumi

herwiva: [ˈhɛr.wi.va] *PF* ns. lumehelvest (tuletatud sõnadest **herwi** lumi ja **ilva** helvest)

hewne: [ˈhɛw.nɛ] *PF* oms. pehme (asi)

heyn: [h.ɛjn] *PF* tgs. istuma

heyr: [hɛjɾ] *PF* ns. rind

hifwo: [ˈh.i.fw.o] *PF* tgstu. põgenema, jalga laskma

hiup: [ˈhi.upˀ] *PF* tgstu., tgsne. sülitama

hiyik: [ˈhi.jikˀ] *PF* oms. naljakas, imelik, veider

hi'ang: [ˈhi.ʔaŋ] *PF* ns. putukas (tuletatud sõnadest **hi'i** väike ja **ioang** loom)

hi'i: [ˈhi.ʔi] *PF* oms. väike

hikrr: [ˈhi.kɾ] *PF* ns. sekund, väga lühike aeg (tuletatud sõnadest **hi'i** väike ja **krr** aeg)

him: [him] *PF* oms. vähe (kogus)

himpxi: [him.ˈpˀi] *PF* ns. vähemus, väiksem osa

himtxampe: [him.ˈtˀam.pɛ] *PF* ks. kui palju allomorf sõnast **pimtxan**

himtxan: [him.ˈtˀan] *PF* ns. hulk, kogus (tuletatud sõnadest **him** vähe ja **txan** palju)

himtxew: [him.ˈtˀɛw] *PF* ns. miinimum (tuletatud sõnadest **him** väike ja **txew** piir)

himtxewvay: [him.ˈtˀɛw.va.j] *PF* ms. minimaalselt (tuletatud sõnast **himtxew** miinimum)

hino: [hi.'no] *PF* oms. *detailne, täpne (asjade kohta)*
hipey: ['hi.p.ɛj] *PF* tgstu. *kõhklema (tuletatud sõnadest hi'i väike ja pey ootama)*
hixoa: [hi.'t'o.a] *PF* hs. *vabandage, vabandust (tuletatud sõnadest hi'i väike ja txoa andestus)*
hoan: ['ho.an] *PF* ns. *mugavus*
hoet: ['ho.ɛt] *PF* oms. *kaugeleulatuv, laiaulatuslik*
hol: [hol] *PF* oms. *natuke*
holpxay: [hol.'p'aj] *PF* ns. *number (tuletatud sõnadest hol vähe ja pxay palju)*

I

i'en: ['iʔ.ɛn] *JC* ns. *keelpill*
ikut: ['i.kut] *PF* ns. *suur uhmrinui; lihasegisti*
il: [i.l] *PF* tgstu. *painduma*
inan: [i.'n.an] *PF* tgsne. *lugema (nt. metsa), ammutama teavet*
inanfya: [i.'nan.fja] *PF* ns. *taju (tuletatud sõnadest inan lugema ja fya'o viis)*
ingyen: ['iŋ.jɛn] *PF* ns. *arusaamatuse, mõistmatuse tunne*
ingyenga': ['iŋ.jɛ.ŋaʔ] *PF* oms. *arusaamatu, segane, kummaline (tuletatud sõnast ingyen arusaamatuse tunne)*
ingyentsim: ['iŋ.jɛn.tsim] *PF* ns. *müsteerium, mõistatus, arusaamatus (tuletatud sõnadest*

holpxaype: [hol.'p'aj.pɛ] *PF* ks. *kui mitu (tuletatud sõnadest holpxay number ja pe kuidas)*
hona: ['ho.na] *PF* oms. *armas, imetlusväärne*
hrrap: ['hɾ.ap] *PF* ns. *oht*
hu-: [hu] *PF* abis. *koos (kellegagi)*
hufwa: [hu.'fwa] *PF* ss. *kuigi*
hufwe: [hu.'fwɛ] *PF* ns. *tuul*
hufwetsyip: [hu.'fwɛ.tsjip] *PF* ns. *õrn tuul (tuletatud sõnast hufwe tuul)*
hultstxem: [h.ul.'tst'ɛm] *PF* tgsne. *takistama*
hum: [h.um] *PF* tgstu. *lahkuma, ära minema*
huru: ['hu.ru] *PF* ns. *pott*

ingyen *mõistmatuse tunne ja tsim allikas)*

ingyentsyip: ['iŋ.jɛn.tsjip] *PF* ns. *trikk, nüanss (tuletatud sõnast ingyen arusaamatuse tunne)*
io-: [i.o] *PF* abis. *ülal, üle*
ioang: [i.'o.aŋ] *PF* ns. *loom, elukas*
ioi: [i.'o.i] *PF* ns. *ehe, kaunistus, tseremooniarieetus*
ioi si: [i.'o.i.s.i] *PF* tgstu. *kaunistama, ehtima (tuletatud sõnast ioi kaunistus)*
ionar: [i.'o.naɾ] *PF* ns. *Marduse ratsutaja prillid*
irayo: [i.'ra.jo] *JC* ns., hs. *aitäh, tänud*
irayo si: [i.'ra.jo.s.i] *PF* tgstu. *tänama, tänu andma (tuletatud sõnast irayo aitäh)*

İ

ii: [i:] *PF* hs. *ee, õõ, ää, hmm*
ilä+: [i.læ] or [i.'læ] *PF* oms. *(millegi, kellegi) kaudu, läbi*

iley: [i.'lɛj] *LA* hs. *sõjahüüd*
ilva: [i'l.va] *PF* ns. *tilk, helves, piisk*
ipxa: [i.'p'a] *RL,PF* ns. *Sõnajalg*

K

ka-: [ka] *PF* oms. *ülendi*
kakpam: [kak.'pam] *PF* oms. *kurt (tuletatud sõnast pam heli)*
kakrel: [kak.'rɛl] *PF* oms. *pime Näide: Pime inimene (tuletatud sõnast rel pilt)*
kalin: [ka.'lin] *PF* oms. *hea maitsega*
kaltxi: [kal.'t'i] *PF* hs. *tere*
kaltxi si: [kal.'t'i.s.i] *PF* tgstu. *tervitama, tere üttelema (tuletatud sõnast kaltxi tere)*
kam-: [kam] *PF* abis. *(aastat, kuud vms.) tagasi*
kame: [k'a.m.ɛ] *PF* tgs. *nägema, sisse nägema,*

aru saama, teadma (vaimne)
kan: [k'an] *PF* tgsne., tgstu. *sihtima, suunama; suunitlema, kavatsema*
kan'in: [k'an.'m] *PF* tgsne. *keskenduma (millegi), spetsialiseeruma, eriliselt huvitatud olema (tuletatud sõnadest kan sihtima ja 'in hõivatud olema)*
kanfpil: [k'an.fp.il] *PF* tgstu. *keskenduma, tähelepanu koondama (tuletatud sõnadest kan sihtima ja fpil mõtlema)*
kangay: [ka.'ŋaj] *PF* oms. *kehtiv, tõene*

- kangay si:** [ka.ŋaj s:i] *PF* tgstu. *kindlaks tege- ma, kinnitama, valideerima* (tuletatud sõnast **kangay tõene**)
- kanom:** [k.a.n.om] *PF* tgsne. *saama, omandama*
- kanu:** [ka.nu] *PF* oms. *tark, arukas (inimene)*
- kar:** [k.aɾ] *PF* tgsne. *õpetama*
- karyu:** [ka.ɾ.ju] *PF* ns. *õpetaja* (tuletatud sõnast **kar õpetama**)
- karyunay:** [ka.ɾ.ju.naj] *PF* ns. *õpetajaks õppija* (tuletatud sõnast **karyu õpetaja**)
- kato:** [ka.to] *PF* ns. *rütm*
- kavuk:** [ka.vukʷ] *PF* ns. *reetmine, äraandlikkus*
- kavuk si:** [ka.vukʷ s:i] *PF* tgstu. *reetma* (tule- tatud sõnast **kavuk reetus**)
- kaw'it:** [kaw.ʔitʷ] *PF* ms. *üldse, mitte üldse (vaa- ta ke...kaw'it mitte...üldse)* (tuletatud sõna- dest **ke 'aw mitte üks ja 'it vähe**)
- kawkr:** [kaw.kɾ] *PF* ms. *mitte kunagi* (tuleta- tud sõnadest **ke 'aw mitte üks ja krr aeg**)
- kawng:** [kawŋ] *PF* oms. *paha, kuri*
- kawnglan:** [kawŋ.lan] *PF* oms. *kahjulik, ohtlik, viga tegev, kuri* (tuletatud sõnadest **kawng halb ja txe'lan süda**)
- kawngsar:** [kawŋ.s.aɾ] *PF* tgsne. *ära kasutama, halvasti kohtlema*
- kawtseng:** [kaw.tseŋ] *PF* ms. *mitte kusagil* (tu- letatud sõnadest **ke 'aw mitte üks ja tseng koht**)
- kawtu:** [kaw.tu] *PF* ases. *mitte keegi* (tuletatud sõnadest **ke 'aw mitte üks ja tute inimene**)
- kay-:** [kaj] *PF* abis. *tulevikus (aastat, kuud, vms.)*
- kaym:** [kajm] *PF* ns. *õhtu (enne videvikku), hili- ne pärastlõuna*
- kä:** [k.æ] *PF* tgstu. *minema*
- kä'ärp:** [kæ.ʔ.æ.ɾ.ɪpʷ] *PF* tgsne. *liikkama* (tule- tatud sõnadest **kä minema ja 'ärp liigutama**)
- kämakto:** [kæ.m.ak.t.o] *PF* tgs. *välja lenda- ma/ratsutama/sõitma* (tuletatud sõnadest **kä minema ja makto ratsutama**)
- käpxi:** [kæ.p'i] *PF* ns. *tagumine osa* (tuletatud sõnadest **kä minema ja hapxi osa**)
- käsatseng:** [kæ.sa.tseŋ] *PF* ms. *seal väljas* (tu- letatud sõnadest **kä minema ja tseng koht**)
- käsrin:** [kæ.sɾ.in] *PF* tgsne. *laenuks andma, lae- nama* (tuletatud sõnast **sɾin ajutiselt ühelt te- isele üle andma**)
- käteng:** [k.æ.teŋ] *PF* tgstu. *aega veetma, koos olema*
- ke:** [kɛ] *PF* ms. *mitte*
- ke'aw:** [kɛ.ʔaw] *PF* oms. *eraldatud, lahku löödud* (tuletatud sõnadest **ke mitte ja 'aw üks**)
- ke'u:** [kɛ.ʔu] *PF* ases., ms. *mitte midagi* (tuleta- tud sõnadest **ke mitte ja 'u asi**)
- kea:** [kɛ.a] *PF* ms. *ei (nimisõnade ees)*
- kefpomronga':** [kɛ.fpom.ʔo.ŋaʔ] *PF* oms. *eba- tervislik (vaimselt; mitte inimeste kohta)* (tule- tatud sõnadest **ke mitte ja fpomronga' ter- vislik (vaimselt)**)
- kefpomtokxnga':** [kɛ.fpom.tokʷ.ŋaʔ] *PF* oms. *ebatervislik, (füüsiliselt; mitte inimeste koh- ta)* (tuletatud sõnadest **ke mitte ja fpomto- kxnga' tervislik**)
- keftxo:** [kɛ.ft'o] *PF* oms., fraas *õnnetu, 'Kui kurb!*
- kefyak:** [kɛ.fjakʷ] *PF,PF* abis. *kas pole nii? ek- sju?* (tuletatud sõnadest **ke fya pole tee/viis ja sɾak küsimuse märkija**)
- kehe:** [kɛ.hɛ] *PF* hs. *ei*
- kekem:** [kɛ.kɛm] *PF* ases., ms. *mitte midagi (te- gude puhul)* (tuletatud sõnadest **ke mitte ja kem tegu**)
- kelemweypey:** [kɛ.lɛm.wej.pej] *PF* oms. *kan- natamatu, kärsitu* (tuletatud sõnadest **ke mitte ja lemweypey rahulik**)
- kelfpomron:** [kɛl.fpom.ʔon] *PF* oms. *ebatervis- lik (vaimselt; inimeste kohta)* (tuletatud sõna- dest **ke mitte ja lefpomron terve (vaimselt)**)
- kelfpomtokx:** [kɛl.fpom.tokʷ] *PF* oms. *ebater- vislik (füüsiliselt)* (tuletatud sõnadest **ke mit- te ja fpomtokx tervis (füüsiline)**)
- kelhoan:** [kɛl.ho.an] *PF* oms. *ebamugav* (tule- tatud sõnast **hoan mugavus**)
- kelkin:** [kɛl.kin] *PF* oms. *ebavajalik, põhjuse- ta*
- kelku:** [kɛl.ku] *PF* ns. *kodu, maja*
- kelku si:** [kɛl.ku s:i] *PF* tgstu. *elama, paiknema* (tuletatud sõnast **kelku kodu**)
- kelsar:** [kɛl.sar] *PF* oms. *mõttetu, kasutu* (tule- tatud sõnadest **ke mitte ja lesar kasulik**)
- keltsun:** [kɛl.tsun] *PF* oms. *võimatu* (tuletatud sõnadest **ke mitte ja tsun võima**)
- kem:** [kɛm] *PF* ns. *tegevus, tegu*
- kemli'u:** [kɛm.li.ʔu] *PF* ns. *tegu sõna* (tuletatud sõnadest **kem tegevus ja li'u sõna**)
- kemli'uvi:** [kɛm.li.ʔu.vi] *PF* ns. *siseliide* (tule- tatud sõnast **kemli'u tegu sõna**)

- kempe:** [ˈkɛm.pɛ] *PF* ks. *mis* (*tegevus*) allomorf sõnast **pehem** (tuletatud sõnast **kem** *tegu*)
- kem si:** [ˈkɛm ˈs-i] *PF* tgstu. *tegema* (tuletatud sõnast **kem** *tegu*)
- ken'aw:** [kɛn.ˈʔaw] *PF* ms. *mitte ainult* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **nì'aw** *ainult*)
- keng:** [kɛŋ] *PF* ms. *isegi*
- kenong:** [ˈk.ɛ.n.ɔŋ] or [ˈkɛ.n.ɔŋ] *PF* tgstu. *kujutama, esindama, näiteks olema (e)* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **nong** *järgnema*)
- kenzen:** [kɛn.ˈzɛn] *PF* ns. *mitte ilmtingimata* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **nizen** *kindlasti*)
- kerusey:** [ˈkɛ.ru.sɛj] *PF* oms. *surnud* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **r«us»ey** *elus, eluline (omadussõna siseliide)*)
- kesran:** [kɛ.ˈsrɑn] *PF* oms. *nii ja naa, normaalne (pole jah, pole ei) /bf kesrankekehe* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **srɑn** *jah*)
- keteng:** [ˈkɛ.tɛŋ] *PF* oms. *teistsugune, teine* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **teng** *sama, võrdne*)
- ketsran:** [kɛ.ˈtʃsrɑn] *PF* oms., ss. *tähtsusetu, vähetahtis, misiganes, vahet pole* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **tsrɑnten** *tähtis olema*)
- ketsuktiam:** [kɛ.tʃsuk.ˈti.ɑm] *PF* oms. *loendamatu, lõpmatu* (tuletatud sõnadest **ketsuk** *mitte suutma* ja **tiam** *loendama*)
- ketsuktswa':** [kɛ.tʃsuk.ˈtʃswaʔ] *PF* oms. *unustamatu* (tuletatud sõnadest **ketsuk** *mitte suutma* ja **tswa'** *unustama*)
- ketuwong:** [ˈkɛ.tu.wɔŋ] *PF* ns. *võõras isik*
- kew:** [kɛw] *PF* nr. *null, sümbol 0*
- kewan:** [ˈkɛ.wɑn] *PF* ns. *vanus* (tuletatud sõnadest **koak** *vana* ja **'ewan** *noor*)
- kewong:** [ˈkɛ.wɔŋ] *PF* oms. *võõras*
- key:** [kɛj] *PF* ns. *nägu*
- keyawr:** [kɛ.ˈjɑwɾ] *PF* oms. *vale, mitte õige* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **eyawr** *õige*)
- keye'ung:** [kɛ.ˈjɛ.ʔuŋ] *PF* ns. *hullumeelsus*
- keyrel:** [ˈkɛy.rɛl] ns. *näoilme* (tuletatud sõnadest **key** *nägu* ja **rel** *pilt*)
- kezemplltxe:** [kɛ.zɛm.pl.ˈt'ɛ] *PF* ms. *muidugi mõista, ilma ütlematagi* (lühenenud lausest **ke+zene+pivlltxe**)
- ki:** [ki] *PF* ss. *pigem, ennem, kui et*
- kifkey:** [ki.ˈfkɛj] *PF* ns. *maailm (füüsiline, tahke)*
- kilvan:** [kil.ˈvɑn] *PF* ns. *jõgi*
- kin:** [k-in] *PF* tgsne. *vajama*
- kinam:** [ki.ˈnɑm] *PF* ns. *jalg*
- kinamtil:** [ki.ˈnɑm.til] *PF* ns. *põlv* (tuletatud sõnadest **kinam** *jalg* ja **til** *ühendus, hing*)
- kinä:** [ˈki.næ] *PF* nr. *seitse*
- kintrr:** [ˈkin.tɾ] *PF* ns. *nädal* (tuletatud sõnadest **kinä** *seitse* ja **trr** *päev*)
- kintrram:** [ˈkin.tɾɑm] *PF* ns. *eelmine nädal* (tuletatud sõnast **kintrr** *nädal*)
- kintrray:** [ˈkin.tɾɑj] *PF* ns. *järgmine nädal* (tuletatud sõnast **kintrr** *nädal*)
- kip-:** [kipː] *PF* abis. (*kellegi*) *hulgas*
- kive:** [ˈki.vɛ] *PF* oms. *seitsmes* (tuletatud sõnast **kinä** *seitse*)
- kì'ong:** [ki.ˈʔɔŋ] *PF* oms. *aeglane*
- kìm:** [k-im] *PF* tgsne. *keerlema, keerutama (midagi); Pol rumit kolim ta keerutas palli*
- kìmar:** [ki.ˈmaɾ] *PF* oms. *hooajaline*
- kìng:** [kiŋ] *PF* ns. *niit, lõng*
- kìte'e:** [ki.te.ˈʔɛ] *PF* ns. *teenus, teenistus*
- kìte'e si:** [ki.te.ˈʔɛ ˈs-i] *PF* tgstu. *teenima* (tuletatud sõnast **kìte'e** *teenistus*)
- kllfro':** [kl.ˈfr.ɔʔ] *PF* tgstu. *vastutav olema*
- kllkä:** [kl.ˈk.æ] *PF* tgstu. *laskuma* (tuletatud sõnadest **kllpa** *all* ja **kä** *minema*)
- kllkulat:** [kl.ˈk.u.l.atː] *PF* tgsne. *kaevama*
- kllkxem:** [kl.ˈk'ɛm] *PF* tgstu. *seisma*
- kllpa:** [kl.pa] *PF* ns. *põhjas, all*
- kllpä:** [kl.ˈp.æ] *PF* tgstu. *maanduma, maani jõudma* (tuletatud sõnadest **kllte** *maa* ja **pä** *hem saabuma*)
- kllpxiltu:** [kl.ˈp'il.tu] *PF* ns. *territoorium, maa-ala*
- kllrikk:** [kl.ˈrik'] *PF* ns. *maavärin* (tuletatud sõnadest **kllte** *maa* ja **rikk** *liikuma*)
- kllte:** [ˈkl.te] *PF* ns. *maa, maapind*
- klltseng:** [ˈkl.tʃɛŋ] *PF* ns. *asukoht* (tuletatud sõnast **tseng** *koht*)
- klltxay:** [kl.ˈt'ɑj] *PF* tgstu. *maas lebama* (tuletatud sõnadest **kllte** *maa* ja **txay** *horisontaalne olema*)
- klltxeykay:** [kl.t'ɛj.ˈk.ɑj] *PF* tgsne. *maha asetama (klltxay* *sihiline vorm)* (tuletatud sõnadest **kllte** *maa* ja **txay** *horisontaalselt asetsema*)
- kllvawm:** [kl.vawm] *PF* oms. *pruun* (tuletatud sõnadest **kllte** *maapind* ja **vawm** *tume*)
- kllwo:** [kl.ˈw.ɔ] *PF* tgstu. *maanduma (protsess)* (tuletatud sõnadest **kllte** *maa* ja **wo** *ulatu-*

kllyem: [k_l.j·ɛm] *PF* tgstu. *matma* (tuletatud sõnadest **klite** *maa* ja **yem** *panema*)
klza'u: [k_l.z·a·ʔ·u] *PF* tgstu. *alla tulema, las-kuma* (tuletatud sõnadest **klite** *maa* ja **za'u** *tulema*)
ko: [ko] *PF* abis. *pealesurutud nõustumine (eks)(näide (Sa tuled minuga), eksju?)*
ko'on: ['ko.ʔon] *PF* ns. *ring, ovaal, ringilkujuline vorm* (tuletatud sõnadest **koum** *ümar* ja **'on** *vorm*)
koak: ['ko.ak^ʔ] *PF* oms. *vana, eakas (elusolendite kohta)*
koaktan: ['ko.ak.tan] *PF* ns. *vanamees* (tuletatud sõnast **koak** *vana*)
koakte: ['ko.ak.tɛ] *PF* ns. *vanamemm* (tuletatud sõnast **koak** *vana*)
koaktu: ['ko.ak.tu] *PF* ns. *vana inimene* (tuletatud sõnast **koak** *vana*)
kolan: [ko.'lan] *PF* ss. *tähendab, õigupoolest (eelnevalt öeldu täpsustus/parandamine)* (tuletatud sõnast **kan** *sihtima*)
kop: [kop^ʔ] *PF* ms. *ka, samuti, lisaks*
kop: [kop^ʔ] *PF* ss. *ja ka*
koren: [ko.'rɛn] *PF* ns. *reegel, juhtnõör*
kosman: [ko.'sman] *PF* oms. *vapustav, tore, vahva, lahe*
koum: ['ko.um] *PF* oms. *ümar, kurvikas*

Kx

kxa: [k'a] *PF* ns. *suu*
kxakx: [k'·ak^ʔ] *PF* tgstu. *pooleks murduma*
kxam: [k'am] *PF* ns. *keskpunkt, keskmine*
kxamlä-: [k'am.læ] *PF* abis. *Läbi (millegi)* (tuletatud sõnast **kxam** *keskel*)
kxamtr: ['k'am.tɾ] *PF* ns. *keskpäev, lõuna* (tuletatud sõnadest **kxam** *kese* ja **trr** *päev*)
kxamtrrmaw: ['k'am.tɾ.maw] *PF* ns. *aeg kohe pärast lõunat, varajane pärastlõuna* (tuletatud sõnadest **kxamtr** *lõuna* ja **maw** *pärast*)
kxamtseng: ['k'am.tɕɛŋ] *PF* ns. *kese, koht keskel* (tuletatud sõnadest **kxam** *keskpunkt* ja **tseng** *koht*)
kxamtxomaw: ['k'am.t'o.maw] *PF* ns. *aeg pärast keskööd* (tuletatud sõnadest **kxamtxon** *kesköö* ja **maw** *pärrast*)
kxamtxon: ['k'am.t'on] *PF* ns. *kesköö* (tuletatud sõnadest **kxam** *kese* ja **txon** *öö*)
kxamyi: ['k'am.ji] *PF* ns. *kesmine tase* (tuleta-

kr: [kr] *PF* ns. *aeg*
krra: ['kr.a] *PF* ss. *ajal, kui* (tuletatud sõnast **kr** *aeg*)
krrika-: ['kr.ka] *PF* abis. *sellal, ajal kui* (tuletatud sõnast **kr** *aeg*)
krnekx: [kr.'n·ɛk^ʔ] *PF* tgstu. *aega võtma/nõudma (e)* (tuletatud sõnadest **kr** *aeg* ja **nekx** *tarbima*)
krripe: ['kr.pɛ] *PF* ks. *millal (mis ajal)* allomorfi sõnast **pehrr** (tuletatud sõnast **kr** *aeg*)
ku'up: ['ku.ʔup^ʔ] *PF* oms. *raske (füüsiline mass)*
kulat: ['k·u.l·at^ʔ] *PF* tgsne. *avaldama, paljastama, ilmvalgele tooma (nii otseselt kui ka metafooriliselt)*
kum: [kum] *PF* ns. *tulemus, järeltus*
kuma: ['kum.a] *PF* ss. *seeõttu, mistõttu; kasutatakse järeltuse ees, nt. 'Lu poe sevin niftxan kuma yawne slolu oer' (Ta oli nii ilus, mistõttu ma armusin.); vaata ka 'akum'* (tuletatud sõnast **kum** *tulemus*)
kur: [k·ur] *PF* tgstu. *rippuma*
kurakx: [k·u.'r·ak^ʔ] *PF* tgsne. *välja sõitma*
kurfyan: ['kur.fjan] *PF* ns. *korv, rippuv iste* (tuletatud sõnadest **kur** *rippuma* ja **fyan** *ese, millele saab asju panna, et nad maas ei oleks*)
kurfyavi: ['kur.fja.vi] *PF* ns. *konks* (tuletatud sõnast **kurfyan** *korv*)

tud sõnadest **kxam** *keskmine* ja **yì** *tase*)
kxangangang: ['k'aŋ.aŋ.aŋ] *PF* hs. *pauhh, põmm (kõlamaaling)*
kxanì: ['k'a.ni] *PF* oms. *keelatud*
kxap: [k'ap^ʔ] *PF* ns. *oht*
kxapnga': ['k'ap.ŋa^ʔ] *PF* oms. *ohtlik, ähvardav (mitte inimeste kohta)* (tuletatud sõnast **kxap** *oht*)
kxap si: [k'ap s·i] *PF* tgstu. *ohustama, ähvardama* (tuletatud sõnast **kxap** *oht*)
kxawm: [k'awm] *PF* ms. *ehk, võib-olla*
kxayl: [k'ajl] *PF* oms. *kõrge*
kxaylyi: [k'ajl.ji] *PF* ns. *kõrge tase* (tuletatud sõnadest **kxayl** *kõrge* ja **yì** *tase*)
kxänäng: ['k'æ.næŋ] *PF* oms. *roiskuva looma või liha hais*
kxeltek: [k'·ɛl.t·ɛk] *PF* tgsne. *kätte võtma, tõstma*
kxem: [k'·ɛm] *PF* tgstu. *vertikaalne olema*

kxemyo: [k'ɛm.jo] *PF* ns. *sein, vertikaalne pind*
(tuletatud sõnadest **kxem** *vertikaalne olema*
ja **yo** *pind*)

kxener: [k'ɛ.nɛɛ] *PF* ns. *suits*

kxetse: [k'ɛ.tɛ] *PF* ns. *saba*

kxeyey: [k'ɛ.jɛj] *PF* ns. *viga, eksitus*

kxix: [k'it'] *PF* ns. *surm*

kxim: [k'·im] *PF* tgsne. *käskima, määrama*

kximyu: [k'im.ju] *PF* ns. *väejuht, teise/teiste*
üle võimu omav isik (tuletatud sõnast **kxim**
käskima, määrama)

kxll: [k'] *PF* ns. *kallaletung, rünnak*

kxll si: [k'] 's-i] *PF* tgstu. *riindama* (tuletatud

sõnast **kxll** *kallaletung*)

kxor: [k'or] *PF* ns. *Suured kosed, mis on väga tu-*
geva vooluga (loendatav, kuid harva)

kxu: [k'u] *PF* ns. *viga, paha, häda*

kxuke: [k'u.kɛ] *PF* oms. *turvaline* (tuletatud
sõnadest **kxu** *viga, paha* ja **ke** *mitte*)

kxukx: [k'·uk'] *PF* tgsne. *neelama, neelatama*

kxum: [k'um] *PF* oms. *viskoosne, limane, paks*

kxumpay: [k'um.pa] *PF* ns. *lima, geel, viskoos-*
ne vedelik (tuletatud sõnast **kxum** *viskoosne,*
limane)

kxutu: [k'u.tu] *PF* ns. *vaenlane* (tuletatud sõ-
nast **kxu** *viga, paha*)

L

lahe: [la.hɛ] *PF* oms. *teine, teistsugune*

lal: [la] *PF* oms. *vana (mip vastand)*

lam: [l.am] *PF* tgstu. *tunduma, paistma*

lang: [l.aŋ] *PF* tgsne. *uurima, tundma õppima*

lapo: [la.po] *PF* ases. *teine (isik või asi)* (tuleta-
tud sõnadest **lahe** *teine* ja **po** *tema*)

laro: [la.ro] *PF* oms. *puhas*

laro si: [la.ro s-i] *PF* tgstu. *puhastama, mustu-*
sest/porist puhtaks tegema (tuletatud sõnast
laro *puhas*)

latem: [l.a.t.ɛm] *PF* tgs. *muutma* (**l«eyk»atem**
tgsne. *muutma*)

latsi: [l.a.'ts-i] *LA* tgs. *sammu pidama (kellegagi)*

law: [law] *PF* oms. *kindel, selge*

lawk: [l.awk'] *PF* tgsne. *vestlema, rääkima (mil-*
lestki)

lawnol: [law.nol] *PF* ns. *suur rõõm*

lawr: [lawr] *PF* ns. *meloodia*

law si: [law 's-i] *PF* tgstu. *selgitama, selgeks te-*
gema (tuletatud sõnast **law** *selge*)

layompin: [la.'jom.pin] *PF* ns. *must* (tuletatud
sõnast **layon** *must*)

layon: [la.'jon] *PF* oms. *must (värv)*

lätxayn: [l.æ.'t'ajɲ] *PF* tgsne. *alistama (lagin-*
gus), vallutama

le'al: [lɛ.'ʔal] *PF* oms. *raiskav* (*mitte inimeste*
kohta) (tuletatud sõnast **'al** *raiskama*)

le'aw: [lɛ.'ʔaw] *PF* oms. *ainult*

le'en: [lɛ.'ʔɛn] *PF* oms. *vaistlik* (tuletatud sõ-
nast **'en** *aimdus*)

lefkrr: [lɛ.'fkɾ] *PF* oms. *praegune* (tuletatud sõ-
nast **fikrr** *see aeg*)

lefnagap: [lɛ.'fjap'] *PF* oms. *metalne* (tuletatud
sõnast **fngap** *metall*)

lefpom: [lɛ.'fpom] *PF* oms. *õnnelik, tore, rahu-*
lik, hea (elutu kohta) (tuletatud sõnast **fpom**
heaolu, õnnelikkus, rahu)

lefpomron: [lɛ.fpom.'ron] *PF* ms. *terve (vaim-*
selt; inimeste kohta) (tuletatud sõnast **fpom-**
ron *tervis* (*vaimne*))

lefpomtokx: [lɛ.fpom.'tok'] *PF* oms. *tervislik*
(*füüsiliselt*) (tuletatud sõnast **fpomtokx** *ter-*
vis (*füüsiline*))

lehawmpam: [lɛ.'hawm.pam] *PF* oms. *lärma-*
kas (tuletatud sõnast **hawmpam** *miira*)

lehawng: [lɛ.'hawŋ] *PF* oms. *liigne, ülemäärane*
(tuletatud sõnast **hawng** *üleküllus*)

lehawngkrr: [lɛ.'hawŋ.kɾ] *PF* oms. *hiline* (tule-
tatud sõnast **hawngkrr** *hilja*)

lehipey: [lɛ.'hi.pɛj] *PF* oms. *kõhklev* (tuletatud
sõnast **hipey** *kõhklema*)

lehoan: [lɛ.'ho.an] *PF* oms. *mugav* (tuletatud
sõnast **hoan** *mugavus*)

lehrrap: [lɛ.'hɾ.ap'] *PF* oms. *ohtlik* (tuletatud
sõnast **hrrap** *oht*)

leioae: [lɛ.i.o.'a.ɛ] *PF* ns. *austus, respekt*

leioae si: [lɛ.i.o.'a.ɛ s-i] *PF* tgstu. *austama* (tu-
letatud sõnast **leioae** *austus*)

lek: [lɛ.k'] *PF* tgsne. *kuuletuma, kuulda võtma*

lekin: [lɛ.'kin] *PF* oms. *vajalik* (tuletatud sõ-
nast **kin** *vajama*)

lekoren: [lɛ.ko.'rɛn] *PF* oms. *seaduslik* (tuleta-
tud sõnast **koren** *reegel*)

lekye'ung: [lɛ.k.'jɛ.ʔuŋ] *PF* oms. *meeletu, hull*
(tuletatud sõnast **kye'ung** *hullus*)

- leli'fya:** [lɛ.ʎiʔ.fja] *PF* oms. keelealane (tuletatud sõnast **li'fya keel**)
- lemrey:** [lɛm.'rɛj] *PF* oms. ellujäänud (nt. *mingist grupist ellujäänud inimesed*) (tuletatud sõnast **emrey ellu jääma**)
- lemweypey:** [lɛm.'wɛj.pɛj] *PF* oms. kannatlik (tuletatud sõnast **mawweypey kannatlik olema**)
- len:** [l·ɛn] *PF* tgstu. juhtuma, aset leidma
- leNa'vi:** [lɛ.'naʔ.vi] *PF* oms. na'vi-ne, seotud na'videga (tuletatud sõnast **Na'vi Rahvas**)
- leno:** [lɛ.'no] *PF* oms. täpne, põhjalik (inimeste kohta)
- lenomum:** [lɛ.'no.mum] *PF* oms. uudishimulik (tuletatud sõnast **newomum huvi tundma**)
- lenrra:** [lɛ.'nr.a] *PF* oms. uhke (tuletatud sõnast **nrta uhkus**)
- lepaj:** [lɛ.'pa:j] *PF* oms. vesine (tuletatud sõnast **pay vesi**)
- lepwox:** [lɛp.'wop'] *PF* oms. pilvine (tuletatud sõnast **piwox pilv**)
- ler:** [lɛɾ] *PF* oms. sujuv, ühtlane, tasane (liikumise kohta)
- lereyfy:** [lɛ.'rɛj.fja] *PF* oms. kultuurile omane, kultuurne (tuletatud sõnast **reyfy eluviis**)
- lerik:** [lɛ.'rikʔ] *PF* oms. lehine, leherikas (tuletatud sõnast **rik leht**)
- leronsrel:** [lɛ.'ron.sɾɛ] *PF* ms. kujuteldav (tuletatud sõnast **ronsrelngop kujutlema**)
- lertu:** [lɛɾ.tu] *PF* ns. töökaaslane
- lesar:** [lɛ.'sɑɾ] *PF* oms. kasulik (millekski) (tuletatud sõnast **sar kasutama**)
- leskxir:** [lɛ.'sk'ir] *PF* oms. haavatud, vigastatud (tuletatud sõnast **skxir haav**)
- lesngä'i:** [lɛ.'sɲæ.ʔi] *PF* oms. esmane, algusest saati olemasolev (tuletatud sõnast **sngä'i algama**)
- lesnonrra:** [lɛ.sno.'nr.a] *PF* oms. ennast täis (tuletatud sõnast **snonrra eneseuhkus**)
- leso'ha:** [lɛ.'soʔ.ha] *PF* oms. vaimustunud (tuletatud sõnast **so'ha vaimustatud olema**)
- letam:** [lɛ.'tɑm] *PF* oms. piisav (tuletatud sõnast **tam piisama**)
- letokx:** [lɛ.'tok'] *PF* oms. kehane, füüsiline (tuletatud sõnast **tokx keha**)
- letrr:** [lɛ.'tr] *RL* oms. (iga)päevane (tuletatud sõnast **trr päev**)
- letrrrtr:** [lɛ.'tr.tr] *PF* oms. tavaline, harilik (tuletatud sõnast **trr päev**)
- letsim:** [lɛ.'tsim] *PF* oms. ainulaadne, originaalne (tuletatud sõnast **tsim allikas**)
- letsranten:** [lɛ.'tsran.tɛn] *PF* oms. tähtis (tuletatud sõnast **tsranten olulisus**)
- letsunslu:** [lɛ.'tsun.slu] *PF* oms. võimalik (tuletatud sõnast **tsunslu võima, suutma**)
- letwan:** [lɛt.'wan] *PF* oms. kaval, hiiliv (inimese kohta) (tuletatud sõnadest **tute isik** ja **wan peitma**)
- letxi:** [lɛ.'t'i] *PF* oms. kiireloomuline, rutakas (inimeste kohta) (tuletatud sõnast **txi kiireloomulisus**)
- letxiluke:** [lɛ.'t'i.lu.kɛ] *PF* oms. rahulik, aeglane (inimeste kohta) (tuletatud sõnadest **txi kiireloomulisus** ja **luke ilma**)
- lew:** [lɛw] *PF* ns. kate
- lewäte:** [lɛ.wæ.'tɛ] *PF* oms. vaieldav (tuletatud sõnast **wäte vaidelma**)
- lew si:** [lɛw 's:i] *PF* tgstu. varjama, katma (tuletatud sõnast **lew kate**)
- ley:** [l·ɛj] *PF* tgstu. väärtust omama, väärt olema
- leyapay:** [lɛ.'ja.pa:j] *PF* oms. udune (tuletatud sõnast **yapay udu**)
- leye'krr:** [lɛ.'jɛʔ.kɾ] *PF* oms. varajane (tuletatud sõnast **ye'krr vara**)
- leyewla:** [lɛ.'jɛw.la] *PF* oms. pettumust valmistav (tuletatud sõnast **yewla pettumus**)
- leyem:** [l·ɛjm] *PF* tgstu. hüüdma, karjuma
- leyen:** [l·ɛjn] *PF* tgsne. kordama, uuesti tegema
- lezeswa:** [lɛ.'zɛ.swa] *PF* oms. rohune (tuletatud sõnast **zeswa muru, rohi**)
- li:** [li] *PF* ms. juba
- lie:** [li.ɛ] *PF* ns. kogemus
- lini:** [li.ni] *PF* ns. noorloom, -kala, -lind, -putukas
- lisre+:** [li.sɾɛ] *PF* abis. (mingiks ajaks) teostama (tuletatud sõnadest **li juba** ja **sre+ enne**)(**Kem si lisre srray. Tee see homseks ära**)
- litx:** [lit'] *PF* oms. terav
- li'fya:** [liʔ.fja] *PF* ns. keel (suhtlusvahend) (tuletatud sõnadest **li'u sõna** ja **fya'o tee, viis**)
- li'fyaolo':** [liʔ.fja.o.'loʔ] *PF* ns. keelegrupp, keele kasutajad (tuletatud sõnadest **li'fya keel** (suhtlusvahend) ja **olo' hõim**)
- li'fyavi:** [liʔ.fja.vi] *PF* ns. väljend, keele osa (tuletatud sõnast **li'fya keel**)
- li'u:** [li.ʔu] *PF* ns. sõna
- li'upam:** [li.ʔu.pam] *PF* ns. aksent, hääldus (tuletatud sõnadest **li'u sõna** ja **pam heli**)

li'upe: [ˈli.ʔu.pɛ] *PF* ks. *mis (sõna, väljend) allomorf sõnast peli'u*
li'upuk: [ˈli.ʔu.pukʷ] *PF* ns. *sõnastik, sõnaraamat (tuletatud sõnadest li'u sõna ja puk raamat (inglise laensõna))*
li'uvan: [ˈli.ʔu.van] *PF* ns. *sõnamäng (tuletatud sõnadest li'u sõna ja uvan mäng)*
lim: [lɪm] *PF* tgstu. *kaugel olema*
lìng: [lɪŋ] *PF* tgstu. *(õhus) hõljuma*
lo'a: [ˈlo.ʔa] *PF* ns. *tootem, hõimu märk, amulett*
loi: [ˈlo.i] *PF* ns. *muna*
lok: [lɔkʷ] *PF* tgsne. *lähenema*
lok-: [lɔkʷ] *PF* abis. *lähedal (millelegi)*
lom: [lom] *PF* oms. *igatsetud (kaua ära olnud inimese kohta)*
lomtu: [ˈlom.tu] *PF* ns. *igatsetud inimene (tuletatud sõnast lom igatsetud)*
lonu: [lɔ.ˈn.u] *PF* tgsne. *vabastama, lahti laskma*
lopx: [lɔpʷ] *PF* tgstu. *paanitsema*

M

ma: [ma] *PF* abis. *oo (üte, kellegi poole pöördumisel)*
makto: [ˈm.ək.t.ɔ] *PF* tgsne. *ratsutama, lendama (loomaga), sõitma*
mal: [mal] *PF* oms. *usaldusväärne*
masat: [ˈma.sat] *PF* ns. *rinnariüü (sõjas)*
mauti: [ˈma.u.ti] *PF* ns. *puuvili*
maw-: [maw] *PF* abis. *pärast (aeg)*
mawey: [ma.ˈwɛj] *CM* oms. *rahulik*
maweypey: [ma.ˈwɛj.p.ɛj] *PF* mtgstu. *kannatlik olema (e) (tuletatud sõnadest mawey rahulik ja pey ootama)*
maweypeyyu: [ma.ˈwɛj.pɛj.ju] *PF* ns. *rahulolija (tuletatud sõnast maweypey rahul olema)*
mawfwa: [ˈmaw.fwa] *PF* ss. *pärast (tuletatud sõnadest maw pärast ja fwa see)*
mawkr: [ˈmaw.kr] *PF* ms. *pärast, hiljem (tuletatud sõnadest maw pärast ja krr aeg)*
mawkrra: [maw.ˈkr.a] *PF* ss. *pärast (mingit asja) allomorf sõnast akrmmaw (tuletatud sõnadest krr aeg ja maw pärast)*
mawl: [mawl] *PF* ns. *pool (millestki)*
may': [m.ajʔ] *PF* mtgsne. *proovima, hindama, üle vaatama, testima*
mäxku: [m.æ.ˈk'u] *PF* tgsne. *segama, rikkuma, häirima (tuletatud sõnast kxu viga)*
me'em: [mɛ.ˈʔɛm] *PF* oms. *harmooniline*

lor: [lor] *PF* oms. *ilus, meeli rahustav (elutu kohta)*
loran: [ˈlo.ran] *PF* ns. *graatsilisus, elegantsus (tuletatud sõnadest lor ilus ja ran olek)*
lrrtok: [ˈlɾ.tokʷ] *PF* ns. *naeratus*
lrrtok si: [ˈlɾ.tokʷ ˈs.i] *PF* tgstu. *naeratama (tuletatud sõnast lrrtok naeratus)*
lu: [lɔ] *PF* tgstu., mtgstu. *olema (öeldistäide) (omandust väljendab koos datiiivse käändega)*
luke-: [ˈlu.kɛ] *PF* abis. *ilma*
lukpen: [luk.ˈpɛn] *PF* oms. *ilma riieteta, paljas (tuletatud sõnadest luke ilma ja pen riietus (mitmus))*
lumpe: [ˈlum.pɛ] *PF* ks. *miks allomorf sõnast pelun*
lun: [lun] *PF* ns. *põhjus*
lupra: [ˈlup.ra] *PF* ns. *stiil*

mefo: [ˈmɛ.fo] *PF* ases. *nemad, need kaks (tuletatud sõnadest me+ kaksikvormi näitaja ja po tema)*
mek: [mɛkʷ] *PF* oms. *tühi; metafooriliselt: väärtusetu*
mekre: [ˈmɛk.rɛ] *PF* ns. *varud*
mektseng: [ˈmɛk.tɕɛŋ] *PF* ns. *avaus (tuletatud sõnadest mek tühi ja tseng koht)*
melo: [ˈmɛ.lo] *PF* ms. *kaks korda (tuletatud sõnadest me+ kaksikvorm ja alo kord)*
menari: [mɛ.ˈna.ri] *PF* ns. *silmad (kaks) (tuletatud sõnadest me+ kaksikvorm ja nari silm)*
meoaniaa: [ˌmɛ.o.a.u.ni.a.ˈɛ.a] *PF* n. *harmoonia, loodusega ühes elamine*
merki: [ˈmɛr.ki] *PF* ns. *grill*
mesrram: [mɛ.sɾ.ˈam] *PF* ns., ms. *üleile (tuletatud sõnast trr päev)*
mesrray: [mɛ.sɾ.ˈa.j] *PF* ns., ms. *ülehomme (tuletatud sõnast trr päev)*
meuia: [mɛ.ˈu.i.a] *PF* ns. *au, austus*
meuianga': [mɛ.ˈu.i.a.ŋaʔ] *PF* oms. *auline (tuletatud sõnadest meuia au ja nga' sisaldama)*
meyam: [m.ɛ.ˈy.am] *PF* tgsne. *kallistama, emama, kaistuama*
meyp: [mɛjɔʷ] *PF* oms. *nõrk*
mi: [mi] *PF* ms. *ikka veel, praegugi, nagu enne*

- miklor:** [mik.'lor] *PF* oms. *hästikõlav, ilusalt kõlav* (tuletatud sõnadest **mikyun kõrv** ja **lor ilus**)
- miktsang:** ['mik.tsaŋ] *PF* ns. *kõrvarõngas* (tuletatud sõnadest **mikyun kõrv** ja **tsang läbilõige**)
- mikvä':** [mik.'væʔ] *PF* oms. *halvasti kõlav, kole-dalt kõlav* (tuletatud sõnadest **mikyun kõrv** ja **vä' ebameeldiv, vastik**)
- mikyun:** ['mik.jun] *JC* ns. *kõrv*
- mip:** [mipʔ] *PF* oms. *uus*
- mì+:** [mì] *PF* abis. *sees, peal*
- mifa:** ['mì.fa] or [mì.'fa] *PF* ns., ms. (*millegi*) *ses*
- miftxele:** [mì.'ft'ɛ.lɛ] *PF* ms. *teemasse, selle teemaga seotult*
- mikam-:** [mì.'kam] *PF* abis. (*millegi*) *vahel*
- mìn:** [m·m] *PF* tgstu. *pöörlema (ümber telje)* **Min ne ftärpa** Keera vasakule
- mínyu:** ['mìn.ju] *PF* ns. *keeraja, pööraja* (tuletatud sõnast **mìn keerama, pöörama**)
- miso:** [mì.'so] *PF* ms. *eemal (asukoht)* (tuletatud sõnast **mì sisse**)
- ml'an:** [m·l.'ʔ·an] *PF* tgsne. *vastu võtma, aksepteerima*
- mlte:** [m·l.'t·ɛ] *PF* tgstu. *nõustuma, leppima*
- mo:** [mo] *PF* ns. *koht, piiratud ala, ruum*
- mo a fngä':** ['mo a 'fŋæʔ] *PF* ns. *tualett, WC* (tuletatud sõnadest **mo piiratud ala** ja **(a) fngä' end kergitama**)
- moe:** ['mo.ɛ] *PF* ases. *meie kaks (välistav)* (tuletatud sõnadest **me+ kaksikoorm** ja **oe mina**)
- mok:** [m·okʔ] *PF* tgsne. *soovitama*
- mokri:** ['mok.ri] *PF* ns. *hää*
- momek:** ['mo.mɛkʔ] *PF* oms. *õõnes, mitte tahke*
- mong:** [m·oŋ] *PF* tgsne. *sõltuma, toetuma (abile)*
- mowan:** [mo.'wan] *PF* oms. *nauditav, rahuldav* (*füüsiliselt, seksuaalselt*)
- mowar:** [mo.'war] *PF* ns. *nõuanne, soovitus*
- mowar si:** [mo.'war s·i] *PF* tgsne. *nõu andma, soovitama* (tuletatud sõnast **mowar nõuanne**)
- mowarsiyu:** [mo.'war.si.ju] *PF* ns. *nõuandja* (tuletatud sõnast **mowar nõuanne**)
- mrr:** [mɾ] *PF* nr. *viis*
- mrrtrr:** ['mɾ.tɾ] *PF* ns. *arginädal, tööädal* (tuletatud sõnadest **mrr viis** ja **trr päev**)
- mrrve:** ['mɾ.vɛ] *PF* oms. *viies* (tuletatud sõnast **mrr viis**)
- muiä:** [mu.'i.æ] *PF* oms. *õige, õiglane, õigustatud*
- mun'i:** [m·un.'ʔ·i] *PF* tgs. *lõikama, raiuma*
- mune:** ['mu.nɛ] *PF* nr. *kaks*
- munge:** ['m·u.ŋ·ɛ] *PF* tgsne. *võtma, tooma*
- mungwrr-:** [muŋ.'wɾ] *PF* abis. *välja arvatud*
- munsna:** ['mun.sna] *PF* ns. *paar* (tuletatud sõnadest **mune kaks** ja **sna'o kogumik**)
- muntrr:** ['mun.tɾ] *PF* ns. *nädalavahetus* (tuletatud sõnadest **mune kaks** ja **trr päev**)
- muntrram:** ['mun.tɾ.am] *PF* ns. *eelmine nädalavahetus* (tuletatud sõnast **muntrr nädalavahetus**)
- muntrray:** ['mun.tɾ.aj] *PF* ns. *järgmine nädalavahetus* (tuletatud sõnast **muntrr nädalavahetus**)
- muntxa:** [mun.'t'a] *PF* oms. (*kellegagi*)*paari pandud, ühinenud*
- muntxa si:** [mun.'t'a 's·i] *PF* tgstu. *üheks saama, paarima (kellegagi), abielluma* (tuletatud sõnast **muntxa paari pandud**)
- muntxatan:** [mun.'t'a.tan] *PF* ns. *mees (abikaasa)* (tuletatud sõnast **muntxatu abikaasa**)
- muntxate:** [mun.'t'a.tɛ] *PF* ns. *naine (abikaasa)* (tuletatud sõnast **muntxatu abikaasa**)
- muntxatu:** [mun.'t'a.tu] *PF* ns. *abikaasa* (tuletatud sõnast **muntxa paari pandud**)
- muve:** ['mu.vɛ] *PF* oms. *teine* (tuletatud sõnast **mune kaks**)
- muwintxu:** [mu.w·m.'t'·u] *PF* tgsne. *tutvustama, esitlema* (tuletatud sõnast **wintxu näitama**)

N

- na-**: [na] *PF* abis. *nagu*
- na'ring**: [naʔ.rɪŋ] *PF* ns. *mets*
- naer**: [na.ɛr] *PF* ns. *jook*
- nafi'u**: [na.fi.'ʔu] *PF* oms. *selline* (tuletatud sõnadest **na** *nagu* ja **fi'u** *see*)
- nam'ake**: [nam.'ʔa.ke] *PF* ms. *enesekindlalt* (tuletatud sõnast **am'ake** *enesekindel*)
- nang**: [naŋ] *PF* hs. *üllatus-, vaimustus-, ergutushüüd*
- nari**: [na.ri] *PF* ns. *silm*
- nari si**: [na.ri s-i] *PF* tgstu. *ette vaatama, ettevaatlik olema* (tuletatud sõnast **nari** *silm*)
- narlor**: [nar.'lof] *PF* oms. *visuaalselt ilus, kena* (tuletatud sõnadest **nari** *silm* ja **lor** *ilus, meeldiv*)
- narvä'**: [nar.'væʔ] *PF* oms. *kole, silmale halb vaa-data* (tuletatud sõnadest **nari** *silm* ja **vä'** *ebameeldiv*)
- natkenong**: [nat.'kɛ.noŋ] *PF* ss. *näiteks, näite-na* (tuletatud sõnadest **na** *nagu* ja **tikenong** *näide*)
- nawfwe**: [naw.'fwɛ] *PF* oms. *sorav*
- nawm**: [nawm] *PF* oms. *üllas, suur*
- nawmtu**: [nawm.tu] *PF* ns. *hea/suur inimene* (tuletatud sõnast **nawm** *suur*)
- nawri**: [naw.ri] *PF* oms. *andekas*
- nayn**: [najn] *PF* ns. *sümbol 9 (mitte väärtus)*
- näk**: [n.ækʔ] *PF* tgsne. *jooma*
- nän**: [n.æn] *PF* tgstu. *vähendama*
- ne-**: [nɛ] *PF* abis. *eessõna (edasi (suund))***Näide**
Oel na'ring+ne kä. (Ma lähen metsa)
- ne'im**: [nɛ.'ʔim] *PF* ms. *tagasi (suund)*
- nefä**: [nɛ.'fæ] *PF* ms. *üles (suund)*
- nekl**: [nɛ.'kl] *PF* ms. *alla (suund)*
- neks**: [n.ɛkʔ] *PF* tgsne. *põletama, tarbima*
- nemfa-**: [nɛm.fa] *PF* abis. *kuhugi sisse* (tuletatud sõnadest **ne** *edasi* ja **mifa** *sisse*)
- nemrey**: [nɛm.'rɛj] *PF* ms., hs. *ellujäävalt (midagi tegema)* (tuletatud sõnast **emrey** *ellu jääma*)
- neni**: [nɛ.ni] *PF* ns. *liiv*
- neto**: [nɛ.'to] *PF* ms. *eemale (suund)* (tuletatud sõnast **ne** *suund* (*kuhugile*))
- netrip**: [nɛt.rɪpʔ] *PF* ms. *õnnelikult*
- new**: [n.ɛw] *PF* tgsms. *tahtma*
- newomum**: [n.ɛw.'o.mum] *PF* tgstu. *huvi tundma, teada tahtma* (tuletatud sõnadest **new** *tahtma* ja **omum** *teadma*)
- neympin**: [nɛjm.pin] *PF* ns. *hele värv* (tuletatud sõnast **neyn** *hele, valge varjund*)
- neyn**: [nɛjn] *PF* oms. *hele (värv)*
- niä**: [n.i.'æ] *PF* tgsne. *haarama, krahmama*
- nik**: [nikʔ] *PF* oms. *mugav, lihtne*
- nikre**: [nik.rɛ] *PF* ns. *juuksed*
- nikroi**: [nik.'ro.i] *PF* ns. *juuksekaunistus* (tuletatud sõnadest **nikre** *juuksed* ja **ioi** *kau-nistus*)
- niktsyey**: [nik.tsjɛj] *PF* ns. *söödavavad toitu siduvad lehed vms* (tuletatud sõnadest **nik** *mugav* ja **tsyey** *eine*)
- nim**: [nim] *PF* oms. *häbelik, arg*
- ninan**: [ni.nan] *PF* ms. *lugemise kaudu, lugedes* (tuletatud sõnast **inan** *lugema*)
- ningyen**: [niŋ.jɛn] *PF* ms. *kummaliselt, arusaamatult, segadusseajavalt* (tuletatud sõnast **ingyen** *arusaamatuse tunne*)
- nip**: [n-ipʔ] *PF* tgstu. *kinni jääma*
- nitram**: [nit.'ram] *PF* ms. *rõõmus (inimeste kohta)*
- nivi**: [ni.vi] *PF* ns. *võrkkiiik (magamiseks, üldine termin)*
- nì-**: [ni] *PF* muudab määrsõnaks tuletatav liide:
- nì'al**: [ni.'ʔal] *PF* ms. *raiskavalt* (tuletatud sõnast **'al** *raiskama*)
- nì'aw**: [ni.'ʔaw] *PF* oms. *ainult* (tuletatud sõnast **'aw** *üks*)
- nì'awtu**: [ni.'ʔaw.tu] *PF* ms. *üks* (tuletatud sõnadest **'aw** *üks* ja **tute** *isik*)
- nì'awve**: [ni.'ʔaw.vɛ] *PF* ms. *esimesena* (tuletatud sõnast **'awve** *esimene*)
- nì'en**: [ni.'ʔɛn] *PF* ms. *vaistu järgi (tegema)* (tuletatud sõnast **'en** *aimdus*)
- nì'eng**: [ni.'ʔɛŋ] *PF* ms. *võrdselt, samaväärselt* (tuletatud sõnast **'engeng** *tase*) Tirusol za'u ne fo nì'eng
- nì'eoio**: [ni.'ʔɛ.o.i.o] *PF* ms. *pidulikult* (tuletatud sõnast **'eoio** *pidulik*)
- nì'eveng**: [ni.'ʔɛ.vɛŋ] *PF* ms. *nagu laps, lapsikult* (tuletatud sõnast **'eveng** *laps*)
- nì'eyng**: [ni.'ʔɛjŋ] *PF* ms. *tagasi (saabunud)* (tuletatud sõnast **'eyng** *vastus*)
- nì'ia**: [ni.'ʔiʔ.a] *PF* ms. *lõpuks* (tuletatud sõnast **'ia** *lõpp*)

- nì'it:** [ni.'ʔitʰ] *PF* ms. *natuke* (tuletatud sõnast 'it väike kogus)
- nì'o':** [ni.'ʔoʔ] *PF* ms. *nauditaval, lõbusal viisil* (tuletatud sõnast 'o' erutav)
- nì'ul:** [ni.'ʔul] *PF* ms. *rohkem, enam, veel*
- nì'ul'ul:** [ni.'ʔul.ʔul] *PF* ms. *suurenevalt, üha rohkem ja rohkem* (tuletatud sõnast 'ul suurendama)
- nìawnomum:** [ni.aw.'no.mum] *PF* ms. *teadagi, nagu sa tead (tavakõnes)* (tuletatud sõnadest «awn» *perfektiivne umbisikuline siseliide* ja **omum** *teadma*)
- nìayoeng:** [ni.aj.'wɛŋ] *PF* ms. *nagu meie, nagu me teeme (tavakõnes [naj.'wɛŋ])* (tuletatud sõnast **ayoeng** *meie (kaasaarvav)*)
- nìfe':** [ni.'fɛʔ] *PF* ms. *halvasti* (tuletatud sõnast **fe'** *halb*)
- nìfkeytongay:** [ni.fkɛj.to.'ŋaj] *PF* ms. *tegelikult, ausalt öeldes* (tuletatud sõnadest **tifkeytok** *olukord* ja **ngay** *tõsi*)
- nìfkr:** [ni.'fkɾ] *PF* ms. *hiljuti* (tuletatud sõnast **fikr** *see aeg*)
- nìflr:** [ni.'flɾ] *PF* oms. *õrnalt, hoolivalt* (tuletatud sõnast **flr** *hooliv*)
- nìfmokx:** [ni.'fmokʰ] *PF* ms. *kadedalt* (tuletatud sõnast **fmokx** *kadedus*)
- nìfnu:** [ni.'fnu] *PF* oms. *vaikselt* (tuletatud sõnast **fnu** *vaikne*)
- nìfrakr:** [ni.'fra.kɾ] *PF* ms. *nagu alati* (tuletatud sõnast **frakr** *alati*)
- nìftär:** [ni.'ftæɾ] *PF* ms. *vasakule* (tuletatud sõnast **ftär** *vasak*)
- nìftue:** [ni.'ftu.ɛ] *PF* ms. *lihtsalt, kergelt* (tuletatud sõnast **ftue** *lihtne*)
- nìftxan:** [ni.'ft'an] *PF* ms. *ühtmoodi, samal hulgal* (tuletatud sõnast **fitxan** *nii, sellisel hulgal*)
- nìftxavang:** [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* ms. *kirglikult, püüdlilikult, kogu südamest* (tuletatud sõnast **ftxavang** *kirglik*)
- nìfwefwi:** [ni.'fwɛ.fwi] *PF* ms. *vilinal, vilistades* (tuletatud sõnast **fwefwi** *vile*)
- nìfya'o:** [ni.'fja.ʔo] *PF* ms. (*mingil*) *viisi INäide: Po poltxe nìfya'o a-law. Ta rääkis selgelt (ta rääkis selgel viisil)* (tuletatud sõnast **fya'o** *viis*)
- nìfyeyntu:** [ni.'fjɛjn.tu] *PF* ms. *nagu täiskasvanu, küpselt* (tuletatud sõnast **fyeyntu** *täiskasvanu*)
- nìhawmpam:** [ni.'hawm.pam] *PF* oms. *lärma-kalt* (tuletatud sõnast **hawmpam** *müra*)
- nìhawng:** [ni.'hawŋ] *PF* ms. *liiga, liialt* (tuletatud sõnast **hawng** *ülekiillus*)
- nìhay:** [ni.'haj] *PF* ms. *järgmisena* (tuletatud sõnast **hay** *järgmine*)
- nìhek:** [ni.'hɛkʰ] *PF* ms. *kummaliselt, huvitaval kombel* (tuletatud sõnast **hek** *olema kummaline, imelik*) (lausemärkus, mitte käitumise kirjeldaja)
- nìhipey:** [ni.'hi.pɛj] *PF* ms. *kõhklevalt* (tuletatud sõnast **hipey** *kõhklus*)
- nìhoan:** [ni.'ho.an] *PF* ms. *mugavalt* (tuletatud sõnast **hoan** *mugavus*)
- nìhoet:** [ni.'ho.ɛtʰ] *PF* ms. *laiaulatuslikult, kaugeleulatuvalt* (tuletatud sõnast **hoet** *kaugeleulatuv, laiaulatuslik*)
- nìhol:** [ni.'hol] *PF* ms. *vähe* (tuletatud sõnast **hol** *natuke*)
- nìhona:** [ni.'ho.na] *PF* ms. *armsalt* (tuletatud sõnast **hona** *armas*)
- nìk'ärìp:** [nik.'æ.rɪpʰ] *PF* ms. *kindlalt (mitte laskma liikuda)* (tuletatud sõnast **ke ärìp** *mitte liikuma*)
- nìk'ong:** [nik.'ʔoŋ] *PF* ms. *aeglaselt* (tuletatud sõnast **kì'ong** *aeglane*)
- nìkanu:** [ni.'ka.nu] *PF* ms. *targalt* (tuletatud sõnast **kanu** *tark*)
- nìkeftxo:** [ni.kɛ.'ft'o] *PF* ms. *kahjuks, õnnetuseks* (tuletatud sõnast **keftxo** *õnnetu*)
- nìkelkin:** [ni.kɛl.'kin] *PF* oms. *ilma vajaduseta* (tuletatud sõnast **kelkin** *ebavajalik*)
- nìkemweypey:** [ni.kɛm.'wɛj.pɛj] *PF* ms. *kanatamatult, kärsitult* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **lemweypey** *kannatlik*)
- nìklonu:** [nik.lo.'nu] *PF* ms. *kindlalt, tugevalt (mitte lahti laskma)* (tuletatud sõnast **ke lonu** *mitte lahti laskma*)
- nìkmar:** [nik.'maɾ] *PF* ms. *õigel ajal* (tuletatud sõnast **kìmar** *hooajaline*)
- nìksman:** [nik.'sman] *PF* oms. *vapustavalt* (tuletatud sõnast **kosman** *valustav*)
- nìksran:** [nik.'sɾan] *PF* oms. *keskmiselt, normaalselt* (tuletatud sõnast **kesran** *nii ja naa*)
- nìktungzup:** [nik.tuŋ.'zupʰ] *PF* ms. *kindlalt, ettevaatlikult (mitte kukkuda laskma)* (tuletatud sõnast **ke tungzup** *mitte kukutama*)
- nìkx:** [nikʰ] *PF* ns. *kruusakivi, looduses või tehnikult purustatud kivi tükk*

- nìkxap:** [ni.'k'apʔ] *PF* ms. ohtlikult, ähvardavalt (tuletatud sõnast **kxap** oht)
- nìkxem:** [ni.'k'ɛm] *PF* ms. vertikaalselt (tuletatud sõnast **kxem** vertikaalne olema)
- nìlam:** [ni.'lam] *PF* ms. näivalt (tuletatud sõnast **lam** näima)
- nìlaw:** [ni.'law] *PF* ms. selgelt, kindlalt (tuletatud sõnast **law** selge)
- nìler:** [ni.'lɛr] *PF* ms. sujuvalt, ühtlaselt, tasaselt (tuletatud sõnast **ler** sujuv, ühtlane, tasane)
- nìli:** [ni.'li] *PF* ms. ennastlikult (tuletatud sõnast **li** juba)
- nìlkeftang:** [ni.l.kɛ.'ftaŋ] *PF* ms. pidevalt, peatumata (tuletatud sõnadest **luke** ilma ja **ftang** peatuma)
- nìltsan:** [ni.l.'tsan] *PF* ms. hästi (tuletatud sõnast **siltsan** hea)
- nìlun:** [ni.'lun] *PF* ms. muidugi, loogiliselt
- nìmal:** [ni.'mal] *PF* ms. usaldavalt, kahtluseta (tuletatud sõnast **mal** usaldusväärne)
- nìmeyp:** [ni.'mɛjɔʔ] *PF* ms. nõrgalt, vabalt (tuletatud sõnast **meyp** nõrk)
- nìmun:** [ni.'mun] *PF* ms. uuesti, veel
- nìmwey:** [ni.m.'wɛj] *PF* ms. rahulikult (tuletatud sõnast **mawey** rahulik)
- nìmweypey:** [ni.m.'wɛj.pɛj] *PF* ms. kannatlikult (tuletatud sõnast **maweypey** kannatlik olema)
- nìn:** [n.'m] *PF* tgsne. vaatama (kuhugile)
- nìNa'vi:** [ni.'naʔ.vi] *PF* ms. nagu na'vid, na'viselt (tuletatud sõnast **Na'vi** Rahvas)
- nìnäk:** [ni.'nækʔ] *PF* ms. juues, vedelal viisil (tuletatud sõnast **näk** jooma)
- nìnän:** [ni.'næn] *PF* ms. vähem (tuletatud sõnast **nän** vähendama)
- nìnänän:** [ni.'næn.æn] *PF* ms. vähenevalt, üha vähem ja vähem (tuletatud sõnast **nän** vähendama)
- nìngay:** [ni.'ŋaj] *PF* ms. tõesti, tõeliselt (tuletatud sõnast **ngay** tõene)
- nìngong:** [ni.'ŋoŋ] *PF* ms. tuimalt, laisalt (tuletatud sõnast **ngong** laisk)
- nìno:** [ni.'no] *PF* ms. detailselt, põhjalikult, läbinisti
- nìnrra:** [ni.'nr̩.a] *PF* ms. uhkelt, uhkusega (tuletatud sõnast **rra** uhkus)
- nìnu:** [ni.'nu] *PF* ms. ebaõnnestuvast, valesti (Näide Oeru txoa livu. 'olängeyng nìnu - Vabandust, valesti vastasin (tuletatud sõnast **nui** ebaõnnestuma)
- nìolo':** [ni.o.'loʔ] *PF* ms. (koos) nagu hõimu liikmed (tuletatud sõnast **olo'** hõim)
- nìprte':** [ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* ms. hea meelega, võta heaks, loomulikult, tere tulemast (eeldatava sõnaga **zola'u**) (tuletatud sõnast **prte'** meeldiv)
- nìpxay:** [ni.'p'aj] *PF* ms. palju, paljuhulgaliselt (tuletatud sõnast **pxay** palju)
- nìpxi:** [ni.'p'i] *PF* ms. ühemõtteliselt, suunatud just (kellelgi/millelegi) (tuletatud sõnast **pxi** terav)
- nìpxim:** [ni.'p'im] *PF* ms. sirgelt, korralikult (tuletatud sõnast **pxim** püstine, sirge **nt.** sirgelt seisma)
- nìran:** [ni.'ran] *PF* ms. põhimõtteliselt, tegelikult, oma olemuselt (tuletatud sõnast **ran** olek)
- nìrangal:** [ni.'ra.ŋal] *PF* ms. soov (fakti vastand, koos perfektiivse või imperfektiivse tingiva kõneviisiga) (tuletatud sõnast **rangal** soovima)
- nìronsrel:** [ni.'ron.sɾɛl] *PF* ms. ette kujutades (tuletatud sõnast **ronsrelngop** kujutlema)
- nìsilpey:** [ni.sil.'pɛj] *PF* ms. loodetavasti (tuletatud sõnast **silpey** lootma)
- nìskien:** [ni.'ski.ɛn] *PF* ms. paremale (tuletatud sõnast **skien** parem)
- nìslele:** [ni.'slɛ.lɛ] *PF* ms. ujudes, ujuvalt (tuletatud sõnast **slele** ujuma)
- nìsngä'i:** [ni.'sŋæ.ʔi] *PF* ms. algupäraselt (tuletatud sõnast **sngä'i** algama)
- nìsngum:** [ni.'sŋum] *PF* ms. murelikult (tuletatud sõnast **sngum** mure)
- nìso'ha:** [ni.'soʔ.ha] *PF* ms. vaimustatult (tuletatud sõnast **so'ha** vaimustuses olema)
- nìsoaia:** [ni.so.'a.i.a] *PF* ms. (koos) nagu perekond (tuletatud sõnast **soaia** perekond)
- nìsteng:** [ni.'stɛŋ] *PF* ms. sarnaselt (tuletatud sõnast **steng** sarnane)
- nìsti:** [ni.'sti] *PF* ms. vihaselt (tuletatud sõnast **sti** vihane)
- nìsung:** [ni.'suŋ] *PF* ms. pealegi, lisaks, veelgi enam (tuletatud sõnast **sung** lisama)
- nìswey:** [ni.'swɛj] *PF* ms. kõige paremini (tuletatud sõnast **swey** parim)
- nìsyayvi:** [ni.'sja.j.vi] *PF* ms. juhuslikult (tuletatud sõnast **syayvi** õnn, edu)
- nìsyen:** [ni.'sjɛn] *PF* ms. viimaks, viimaseks (tuletatud sõnast **syen** viimane)

- nìsyep:** [ni.'sjɛp̃] *PF* ms. *kindlalt, raudselt (nagu lõksus)* (tuletatud sõnast **syep** lõks)
- nìtam:** [ni.'tam] *PF* ms. *piisavalt* (tuletatud sõnast **tam** piisavus)
- nìteng:** [ni.'tɛŋ] *PF* ms. *ka, nii, samamoodi* (tuletatud sõnast **teng** sama, võrdne)
- nìtengfya:** [ni.'tɛŋ.fja] *PF* ms. *samalaadselt* (tuletatud sõnast **tengfya** samamoodi, nagu (ss.))
- nìtkan:** [nit.'kan] *PF* ms. *meelega, tahtlikult, sihilikult* (tuletatud sõnast **tikan** siht, eesmärk)
- nìtkanluke:** [nit.'kan.lu.ke] *PF* ms. *kogemata, tahtmatult* (tuletatud sõnadest **nìtkan** meelega, tahtlikult ja **luke-** ilma)
- nìtrrrr:** [ni.'tr̩.tr̩] *PF* ms. *(iga)päevaselt, regulaarselt* (tuletatud sõnast **trr** päev)
- nìtsim:** [ni.'tsim] *PF* ms. *ainulaadselt, originaalselt* (tuletatud sõnast **tsim** allikas)
- nìtsìsyi:** [ni.'tsi.syi] *PF* ms. *sosinal, sosistades* (tuletatud sõnast **tsìsyi** sosistama)
- nìtson:** [ni.'tson] *PF* ms. *kohusetundlikult* (tuletatud sõnast **tson** kohustus)
- nìtsyil:** [ni.'tsjil] *PF* ms. *ronimise abil/kaudu* (tuletatud sõnast **tsyil** ronima)
- nìtut:** [ni.'tut̃] *PF* ms. *pidevalt, vahet pidamata* (tuletatud sõnast **tut** jätkamise märkija)
- nìtxan:** [ni.'t'an] *PF* ms. *palju* (tuletatud sõnast **txan** palju)
- nìtxay:** [ni.'t'aj] *PF* ms. *horisontaalselt* (tuletatud sõnast **txay** horisontaalne olema)
- nìtxi:** [ni.'t'i] *PF* ms. *kiirelt, rutakalt* (tuletatud sõnast **txi** kiireloomulisus)
- nìtxiluke:** [ni.'t'i.lu.ke] *PF* ms. *rahulikult, aeglaselt* (tuletatud sõnadest **txi** kiireloomulisus ja **luke** ilma)
- nìvingkap:** [ni.'viŋ.kap̃] *PF* ms. *muuseas* (tuletatud sõnast **vingkap** mõttesse tulema)
- nìwan:** [ni.'wan] *PF* ms. *salaja, varjaval* (tuletatud sõnast **wan** peitma)
- nìwawe:** [ni.wa.'wɛ] *PF* ms. *tähenduslikult* (tuletatud sõnast **wawe** tähtsus)
- nìwä:** [ni.'wæ] *PF* ms. *vastupidi, vastupidiselt*
- nìwäte:** [ni.wæ.'tɛ] *PF* ms. *vaieldavalt* (tuletatud sõnast **wäte** vaidelma)
- nìwin:** [ni.'win] *PF* ms. *kiiresti* (tuletatud sõnast **win** kiire)
- nìwok:** [ni.'wok̃] *PF* ms. *häälekalt, kõvasti* (tuletatud sõnast **wok** vali)
- nìwotx:** [ni.'wot̃] *PF* ms. *kõik (absoluutselt kõik)* (tuletatud sõnast **wotx** kõikus)
- nìyawr:** [ni.'jawr] *PF* ms. *õigesti, korrektselt* (tuletatud sõnast **eyawr** õige)
- nìyewla:** [ni.'jɛw.la] *PF* ms. *pettunult, ootusi mitte täitvalt* (tuletatud sõnast **yewla** pettumus)
- nìyey:** [ni.'jɛj] *PF* ms. *otse, sirgelt, otsekohe* (tuletatud sõnast **yey** sirge, otsene)
- nìyeyfya:** [ni.'jɛj.fja] *PF* ms. *otse, sirgelt* (tuletatud sõnast **yeyfya** sirge joon)
- nìyll:** [ni.'j̩] *PF* ms. *ühiselt* (tuletatud sõnast **yll** ühine)
- nìyo':** [ni.'joʔ'] *PF* ms. *ideaalselt, veatult* (tuletatud sõnast **yo'** ideaalne olema)
- nìyol:** [ni.'jol] *PF* ms. *lühidalt (ajaliselt)* (tuletatud sõnast **yol** lühike (ajaliselt))
- nìyrr:** [ni.'j̩r̩] *PF* ms. *loomupäraselt* (tuletatud sõnast **yrr** loomuomane)
- nìzawnong:** [ni.'zaw.noŋ] *PF* ms. *turvaliselt, kindlalt* (tuletatud sõnadest «**awn**» -nud, -tud vormi siseliide ja **zong** turvaline)
- nìzen:** [ni.'zɛn] *PF* ms. *kindlasti, ilmtingimata* (tuletatud sõnast **zene** pidama)
- nokx:** [n.ok'] *PF* tgsne. *sünnitama*
- nong:** [n.oŋ] *PF* tgsne. *järgnema, järel käima*
- nopx:** [n.op'] *PF* tgsne. *ära panema, hoiule panema*
- nrr:** [n.r̩] *PF* tgstu. *helendama, kumama*
- nrra:** [n̩r̩.a] *PF* ns. *uhkus, uhke tunne*
- nuä+:** [nu.æ] *PF* ks. *taga, kaugemal* (nt. *Awnga kelku si nuä ayram alusing - me elame hõljuvate mägede taga/mägedest edasi*)
- nui:** [n̩.u.i] *PF* tgstu. *ebaõnnestuma, läbi kukkuma, feilima, mitte saavutama soovitud tulemust*
- nulkrr:** [n̩l.k̩r̩] *PF* ms. *pikemalt (ainult aeg)* (tuletatud sõnast **krr** aeg)
- nulnew:** [n̩l.n.ɛw] *PF* tgsme. *eelistama (e)* (tuletatud sõnast **new** tahtma)
- nume:** [n̩.u.m.ɛ] *PF* tgstu. *õppima, teada saama*
- numeyu:** [n̩u.mɛ.ju] *PF* ns. *õpilane* (tuletatud sõnast **nume** õppima)
- numtseng:** [n̩num.t̩sɛŋ] *PF* ns. *kool* (tuletatud sõnadest **nume** õppima ja **tseng** koht)
- numtsengvi:** [n̩num.t̩sɛŋ.vi] *PF* ns. *klassiruum, kooli jaotus* (tuletatud sõnast **numtseng** kool)
- numultxa:** [nu.m̩l.t'a] *PF* ns. *klass (koolis)* (tuletatud sõnadest **nume** õppima ja **ultxa** kok-

kutulek)
numultxatu: [nu.mul.'t'a.tu] *PF* ns. *klassikaas-lane* (tuletatud sõnast **numultxa** *klass* (*koo-*

lis))
nutx: [nut'] *PF* oms. *paks*

Ng

nga: [ŋa] *PF* ases. *sina*
nga': [ŋaʔ] *PF* tgsne. *sisaldama*
ngam: [ŋam] *PF* ns. *kaja*
ngampam: [ʔŋam.pam] *PF* ns. *riim* (tuletatud sõnadest **ngam** *kajaa* ja **pam** *heli*)
ngampam si: [ʔŋam.pam s-i] *PF* tgstu. *riimuma* (tuletatud sõnast **ngampam** *riim*)
ngatsyip: [ʔŋa.tʃjɪpʔ] *PF* ases. *väike sina, sa väike* (tuletatud sõnast **nga** *sina*)
ngawng: [ŋawŋ] *PF* ns. *uss*
ngay: [ŋa:j] *PF* oms. *tõene*
ngaytxoa: [ŋa.j.'t'o.a] *PF* hs. *anna andeks!, vabandust! (süü tunnistamine ja kahetsemine)* (tuletatud sõnadest **ngeyä** *sinu* ja **txoa** *andustus*)
ngä'an: [ŋ.æ.'ʔ.æn] *PF* tgstu. *vaimselt või emotsionaalselt kannatama, õnnetu olema*
ngäng: [ŋæŋ] *PF* ns. *kõht*
ngäzik: [ŋæ.zikʔ] *PF* oms. *raske, raskesti teostatav*
ngenga: [ŋe.'ŋa] *PF* ases. *sina* (*austav vorm*) (tuletatud sõnast **nga** *sina*)
ngep: [ŋe.pʔ] *PF* ns. *naba*

nget: [ŋetʔ] *PF* oms. *mädaneva puidu ja lehtede hais*
ngeyn: [ŋejn] *PF* oms. *väsinud*
ngian: [ŋi.'an] *PF,SW* ms. *siiski*
ngim: [ŋim] *PF* oms. *pikk* (*füüsikaline suurus*)
ngimpup: [ŋim.'pupʔ] *PF* ns. *pikkus* (tuletatud sõnadest **ngim** *pikk* ja **pup** *lühike*)
ngip: [ŋipʔ] *PF* ns. *ruum, vaba või piirideta ala*
ngoa: [ŋo.a] *PF* ns. *muda*
ngong: [ŋoŋ] *PF* oms. *tuim, laisk*
ngop: [ŋ.opʔ] *PF* tgsne. *loomaa, tekitama*
ngopyu: [ŋop.ju] *PF* ns. *looja* (tuletatud sõnast **ngop** *loomaa*)
ngrr: [ŋʔ] *PF* ns. *juur*
ngrrpongu: [ŋʔ.po.ŋu] *PF* ns. *rohujuurte liikumine* (tuletatud sõnadest **ngrr** *juur* ja **pongu** *grupp*)
ngul: [ŋul] *PF* oms. *hall, hallikas*
ngulpin: [ʔŋul.pin] *PF* ns. *hall* (tuletatud sõnast **ngul** *hall, hallikas*)
nguway: [ʔŋu.wa:j] *PF* ns. *soomushundi hõige, ulgumine* (tuletatud sõnast **way** *laul*)

O

oe: [o.ɛ] *PF* ases. *mina*
oeng: [ʔwɛŋ] *PF* ases. *meie kaks* (*välitav*), *sina ja mina* (tuletatud sõnast **oe** *mina*)
oetsyip: [ʔwɛ.tʃjɪpʔ] *PF* ases. *pisike mina* (tuletatud sõnast **oe** *Mina*)
oeyk: [o.'ɛjkʔ] *PF* ns. *põhjus, alus*
oeykting: [o.'ɛjk.t-ɪŋ] *PF* tgs. *selgitama, seletama* (*e*) (tuletatud sõnadest **oeyk** *põhjus, alus* ja **tìng** *andma*)
ohakx: [o.'hækʔ] *PF* oms. *näljane*
ohe: [o.hɛ] *PF* ases. *mina* (*austav vorm*)
oïsss: [o.'ïsss] *LA* hs. *vihane lõrisemine 'vaata et-te!'*
oïsss si: [o.'ïsss s-i] *PF* tgstu. *sisisema* (tuletatud

sõnast **oïsss** *vihane lõrisemine*)
okup: [ʔo.kupʔ] *PF* ns. *piim*
olo': [o.'loʔ] *PF* ns. *hõim*
olo'eyktan: [o.lo.'ʔɛjk.tan] *JC* ns. *hõimu valitseja* (tuletatud sõnadest **olo'** *hõim* ja **eyktan** *valitseja*)
omum: [o.'m-um] *PF* tgsne. *teadma*
onlor: [on.'lor] *PF* oms. *lõhnav* (tuletatud sõnadest **ontu** *nina* ja **lor** *meeldiv*)
ontsang: [ʔon.tsaŋ] *PF* ns. *ninarõngas* (tuletatud sõnadest **ontu** *nina* ja **tsang** *läbilõige*)
ontu: [ʔon.tu] *JC* ns. *nina*
onvä': [on.'væʔ] *PF* oms. *haisev* (tuletatud sõnadest **ontu** *nina* ja **vä'** *ebameeldiv*)

P

- pa'o:** [ˈpa.ʔo] *PF* ns. *pool, külg*
- pak:** [pakˀ] *PF* abis. *laitmiseks*
- pam:** [pam] *PF* ns. *heli*
- pamrel:** [pam.ˈrɛl] *PF* ns. *kirjutamine, kirjutis* (tuletatud sõnadest **pam** *heli* ja **rel** *pilt*)
- pamrelfya:** [pam.ˈrɛl.fja] *PF* ns. *õigekiri (õigesti kirjutamise viis)* (tuletatud sõnadest **pamrel** *kirjutis* ja **fya'o** *viis*)
- pamrel si:** [pam.ˈrɛl ˈs-i] *PF* tgstu. *kirjutama* (tuletatud sõnast **pamrel** *kirjutis*)
- pamrelsiyu:** [pam.ˈrɛl.si.ju] *PF* ns. *kirjanik* (tuletatud sõnast **pamrel** *kirjutis*)
- pamrelvi:** [pam.ˈrɛl.vi] *PF* ns. *kirjatäht* (tuletatud sõnast **pamrel** *kirjutis*)
- pamtseo:** [ˈpam.tse.o] *PF* ns. *muusika* (tuletatud sõnadest **pam** *heli* ja **tseo** *kunst*)
- pamtseongopyu:** [pam.tse.o.ˈŋop.ju] *PF* ns. *helilooja, muusika looja* (tuletatud sõnadest **pamtseo** *muusika* ja **ngopyu** *looja*)
- pamtseo si:** [ˈpam.tse.o ˈs-i] *PF* tgstu. *muusikat tegema (+fa (muusikariista) mängima)* (tuletatud sõnast **pamtseo** *muusika*)
- pamtseotu:** [ˈpam.tse.o.tu] *PF* ns. *muusik* (tuletatud sõnast **pamtseo** *muusika*)
- pan:** [pan] *PF* ns. *kolmandik, üks kolmandik*
- paskalin:** [pa.ska.ˈlin] *PF* ns. *magus mari* (tuletatud sõnadest **pasuk** *mari* ja (**a**)**kalin** *hea maitsega*)
- pasuk:** [ˈpa.sukˀ] *PF* ns. *mari*
- pate:** [ˈp.a.t.ɛ] *ZS* tgs. *kohale saabuma*
- pawk:** [pawkˀ] *PF* ns. *puhkpill, pasun*
- pawm:** [p-awm] *PF* tgs. *küsimine*
- pay:** [paj] *PF* ns. *vesi, vedelik*
- payfya:** [ˈpaj.fja] *PF* ns. *oja* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **fya'o** *tee*)
- payiva:** [ˈpaj.i.va] *PF* ns. *veetilk* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **ilva** *tilk*)
- paynga':** [ˈpaj.ŋaʔ] *PF* oms. *niiske, röske* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **nga'** *sisaldama*)
- payoang:** [paj.ˈo.aŋ] *PF* ns. *kala* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **ioang** *loom*)
- paysena:** [ˈpaj.se.na] *PF* ns. *anum vee hoidmiseks* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **sähena** *karp*)
- paysmung:** [ˈpaj.smuŋ] *PF* ns. *veepaun* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **smung** *transpordivahend*)
- pähem:** [ˈp.æ.h.ɛm] *PF* tgstu. *saabuma*
- pängkxo:** [p.æŋ.ˈk'·o] *PF* tgstu. *suhtlema, vestlema, suhtlust pidama*
- pängkxoyu:** [pæŋ.ˈk'·o.ju] *PF* ns. *vestleja, suhtleja* (tuletatud sõnast **pängkxo** *vestlema*)
- pängkxoyu lekoren:** [pæŋ.ˈk'·o.ju lɛ.ko.ˈrɛn] *PF* ns. *advokaat* (tuletatud sõnadest **pängkxoyu** *vestleja* ja **lekoren** *reegline*)
- pänu:** [ˈpæ.nu] *PF* ns. *lubadus*
- pänuting:** [ˈpæ.nu.t-ŋ] *PF* tgsne. *lubama (midagi kellelegi) (e)* (tuletatud sõnadest **pänu** *lubadus* ja **ting** *andma*)
- pe+:** [pɛ] *PF* liide küsimuse märkija
- pe'un:** [ˈp.ɛ.ʔ.un] *PF* tgsne. *otsustama*
- pefnel:** [pɛ.ˈfnɛl] *PF* ks. *missugune (mis liiki? - sorti? jne)* allomorf sõnast **fnepe**
- pefya:** [pɛ.ˈfja] *PF* ks. *kuidas* allomorf sõnast **fyape**
- pefyinep'ang:** [pɛ.fjin.ɛp.ˈʔaŋ] *PF* küsis. *kui keeruline?* (tuletatud sõnast **fyinep'ang** *rasкусaste*)
- pehem:** [pɛ.ˈhɛm] *PF* ks. *mis (tegevus)* allomorf sõnast **kempe** (tuletatud **kem** *tegu*)
- pehrr:** [pɛ.ˈhr̩] *PF* ks. *millal* allomorf sõnast **kr̩pe** (tuletatud **kr̩** *aeg*)
- pekxinum:** [pɛ.ˈk'in.um] *PF* ks. *kui tihe, lõtv?* (tuletatud sõnast **'ekxinum** *tihedus, lõtvus*)
- pe'li'u:** [pɛ.ˈli.ʔu] *PF* ks. *mis (sõna, väljend)* allomorf sõnast **li'upe**
- pelun:** [pɛ.ˈlun] *PF* ks. *miks* allomorf sõnast **lumpe**
- peng:** [p-ɛŋ] *PF* tgsne. *üttelema*
- penghrr:** [p-ɛŋ.ˈhr̩] *PF* tgstu. *hoiatama* (tuletatud sõnadest **peng** *üttelema* ja **hrrap** *oht*)
- peseng:** [pɛ.ˈsɛŋ] *PF* ks. *kus* allomorf sõnast **tsengpe**
- peslosnep:** [pɛ.slo.ˈsnɛpˀ] *PF* ks. *kui lai?, mis laius?* (tuletatud sõnast **snep** *kitsas*)
- pesomwew:** [pɛ.som.ˈwɛw] *PF* ks. *mis temperatuur on?, kui soe on?* (tuletatud sõnast **somwew** *temperatuur*)
- pesu:** [pɛ.ˈsu] *PF* ks. *kes* allomorf sõnast **tupe**
- peu:** [pɛ.ˈu] *PF* ks. *mis (asi)* allomorf sõnast **'upe**
- pewn:** [pɛwn] *PF* ns. *kael*
- pey:** [p-ɛj] *PF* tgstu. *ootama*
- piak:** [pi.ˈakˀ] *PF* oms. *lahtine; selge (ilm)*

piak si: [pi.'ak' s:i] *PF* tgstu. *avama* (tuletatud sõnast **piak** *avatud*)
pil: [pil] *PF* ns. *näojoon, näotriip*
pizayu: ['pi.za.ju] *PF* ns. *esivanem*
pimtxan: [pim.'t'an] *PF* ks. *kui palju, (kui suur kogus/hulk)* allomorf sõnast **hìmtxampe**
pìwopx: [pi.'wop'] *PF* ns. *pilv*
pìwopxtsyìp: [pi.'wop'.tsjip] *PF* ns. *udukogu* (tuletatud sõnast **pìwopx** *pilv*)
pllhr: [p'l.'hr] *PF* tgstu. *hoiatama* (tuletatud sõnadest **plltxe** *rääkima* ja **hrrap** *oht*)
pllngay: [p'l.'ŋaj] *PF* tgstu. *möömma, tunnistama* (tuletatud sõnadest **plltxe** *rääkima* ja **ngay** *tõde*)
plltxe: [p'l.'t'ε] *PF* tgs. *rääkima*
plltxeyu: [p'l.'t'ε.ju] *PF* ns. *rääkija, kõneleja* (tuletatud sõnast **plltxe** *rääkima*)
po: [po] *PF* ases. *tema*
poan: [po.'an] *PF* ases. *tema (meessoost)* (mitmus puudub: *kasutada (ay)fo*) (tuletatud sõnast **po** *tema*)
poε: [po.'ε] *PF* ases. *tema (naissoost)* (mitmus puudub: *kasutada (ay)fo*) (tuletatud sõnast **po** *tema*)
polpxay: [pol.'p'aj] *PF* ks. *kui mitu* (tuletatud sõnadest **holpxay** *number* ja **pe** *kui*)

Px

pxan: [p'an] *PF* oms. *vääriline*
pxasik: ['p'a.sik'] *PF* hs. *Käigu kuradile!*
pxasul: ['p'a.sul] *PF* oms. *värske (toit)*
pxaw-: [p'aw] *PF* abis. *ümber, umbes*
pxawngip: ['p'aw.ŋip'] *PF* ns. *keskkond* (tuletatud sõnadest **pxaw** *ümber* ja **ngip** *ruum*)
pxawpa: [p'aw.pa] *PF* ns. *piir, piirjoon* (tuletatud sõnadest **pxaw** *ümber* ja **pa'o** *pool*)
pxawpxun: [p'aw.p'un] *PF* ns- *käekaitse* (tuletatud sõnadest **pxaw** *ümber* ja **pxun** *käsi*)
pxay: [p'aj] *PF* oms. *palju* (kasutatakse ainsuses või mitmuses olevate nimisõnadega)
pxayopin: [p'aj.o.pin] *PF* oms. *kirju, mitmevärviline* (tuletatud sõnadest **pxay** *palju* ja **'opin** *värv*)
pxek: [p'εk'] *PF* tgsne. *lööma, laksama*
pxel-: [p'εl] *PF* abis. *nii, nagu*
pxelo: [p'ε.lo] *PF* ms. *kolm korda* (tuletatud sõnadest **pxe+** *kolmikvorm* ja **alo** *kord*)
pxen: [p'εn] *PF* ns. *riietus, riideese*

pom: [p.om] *PF* tgsne. *suudlema, musitama*
pongu: ['po.ŋu] *PF* ns. *grupp inimesi, salkkond, gäng* (tuletatud sõnast **po** *tema*)
prku: ['pr.ku] *PF* ns. *süli, rüpp (või ka emakas)* (tuletatud sõnadest **prnen** *beebi* ja **kelku** *kodu*)
prrkxentrrkr: [pr.k'εn.tr.kr] *Skxawng* ns. *suitsetamise nautimine päevasel ajal (Na'vi idiom)* (tuletatud sõnadest **prrte'** *nauditav*, **kxener** *suits*, **trr** *päev* ja **krr** *aeg*)
prnen: ['pr.nεn] *PF* ns. *beebi, väike laps*
prnesyul: ['pr.nε.sjul] *PF* ns. *pung* (tuletatud sõnadest **prnen** *beebi* ja **syulang** *lill*)
prrsung: [pr.smuŋ] *PF* ns. *beebi hoidja* (tuletatud sõnadest **prnen** *beebi* ja **smung** *transpordivahend*)
prrte': ['pr.teʔ] *PF* oms. *nauditav, meeldiv (tegevuse kohta)*
prrwll: [pr.wl] *PF* ns. *sammal* (tuletatud sõnadest **prnen** *beebi* ja **'ewll** *taim*)
pukap: [pu.kap'] *PF* nr. *kuus*
pum: [pum] *PF* ases. *omand, omatav asi* (kaasõna vastavate nimi- ja asesõnade juures)
pup: [pup'] *PF* oms. *lühike (füüsiline)*
puve: [pu.vε] *PF* oms. *kuues* (tuletatud sõnast **pukap** *kuus*)

pxesrram: [p'ε.sr.'am] *PF* ns., ms. *kolm päeva tagasi* (tuletatud sõnast **trr** *päev*)
pxesrray: [p'ε.sr.'aj] *PF* ns., ms. *kolme päeva pärast* (tuletatud sõnast **trr** *päev*)
pxey: [p'εj] *PF* nr. *kolm*
pxeyve: [p'εj.vε] *PF* oms. *kolmas* (tuletatud sõnast **pxey** *kolm*)
pxi: [p'i] *PF* oms. *terav*
pxim: [p'im] *PF* oms. *püstine*
pximaw-: [p'i.'maw] *PF* abis. *kohe pärast* (tuletatud sõnadest **maw** *pärast (aeg)* ja **pxi** *terav*)
pxiset: [p'i.'set'] *PF* ms. *nüüd kohe* (tuletatud sõnadest **set** *nüüd* ja **pxi** *terav*)
pxisre+: [p'i.'srε] *PF* abis. *just enne* (tuletatud sõnadest **sre** *enne (aeg)* ja **pxi** *terav*)
pxiswawam: [p'i.swaw.'am] *PF* ms. *just hetk tagasi* (tuletatud sõnadest **swaw** *hetk* ja **-am** *minevik*)
pxiswaway: [p'i.swaw.'aj] *PF* ms. *kohe hetke pärast* (tuletatud sõnadest **swaw** *hetk* ja **ay** *tu-*

levik)
pxiye'rin: [p'xi.jeʔ.rɪm] *PF* ms. otsekohe (mitte nii ruttu nagu *pxisaway*) (tuletatud sõnadest **ye'rin** kohe, varsti ja **pxi** terav)
pxim: [p'ɪm] *PF* ms. tihti, tihedalt
pximun'i: [p'xi.m.un.ʔ'i] *PF* tgsne. jagama, jao-tama, tükkideks lõikama (tuletatud sõnadest **hapxi** osa ja **mun'i** lõikama)

R

ral: [rɑl] *PF* ns. tähendus
ralnga': [ʔrɑl.ŋaʔ] *PF* oms. mõttekas, tähendus-rikas; midagi, millest õppida (tuletatud sõna-dest **ral** tähendus ja **nga'** sisaldama)
ralpeng: [rɑl.p'ɛŋ] *PF* tgsne. tõlgendama, tõlgit-sema (e) (tuletatud sõnadest **ral** tähendus ja **peng** ütlema)
ram: [rɑm] *PF* ns. mägi
ramtsyip: [ʔrɑm.tʃɪp] *PF* ns. küngas, väike mä-gi (tuletatud sõnast **ram** mägi)
ramunong: [rɑ.mu.noŋ] *PF* ns. kaev
ran: [rɑn] *PF* ns. üldine olek või seisund looduses, olemus, inimeste puhul iseloom.
rangal: [ʔrɑ.ŋ.ɑl] *PF* tgstu. soovima
raspu': [rɑ.'spuʔ] *PF* ns. jalakaitsmed (kasutatakse sõjas)
rawke: [ʔrɑw.ke] *PF* hs. hädakisa, abihüüd
rawm: [rɑwm] *PF* ns. äike
rawmpxom: [ʔrɑwm.p'om] *PF* ns. äike ja müris-tamine (tuletatud sõnadest **rawm** äike ja **'rr-pxom** kõu)
rawn: [ʔrɑwn] *PF* tgsne. asendama, vahetama
rawng: [rɑwŋ] *PF* ns. sissekäik, ukseava
rä'ä: [ræ.'ʔæ] *PF* abis. ära (eitav käsklus)
räptum: [ræp.'tʊm] *PF* oms. ebaviisakas, sotsi-aalselt ebasobilik, vulgaarne, ropp
re'o: [ʔrɛ.ʔo] *PF* ns. pea
rel: [rɛl] *PF* ns. pilt
rel arusikx: [ʔrɛl a.ru.'sɪkx] *PF* ns. film, video (tuletatud sõnadest **rel** pilt ja **rikx** liikuma)
reltseo: [ʔrɛl.tʃɛ.o] *PF* ns. kujutav kunst (tuleta-tud sõnadest **rel** pilt ja **tseo** kunst)
reltseotu: [ʔrɛl.tʃɛ.o.tu] *PF* ns. kunstnik (tuleta-tud sõnast **reltseo** kunst)
reng: [rɛŋ] *PF* oms. madal
rengop: [ʔrɛ.ŋ.op] *PF* tgsne. kujundama, disa-inima (tuletatud sõnadest **renu** muster ja **ngop** looma)

pxor: [p'or] *PF* tgstu. plahvatama, lõhkema
pxorpam: [ʔp'or.pɑm] *PF* ns. rõhuga kaashäälik (tuletatud sõnadest **pxor** plahvatama ja **pam** häälik)
pxun: [p'un] *PF* ns. käsi, käsivars
pxuntil: [ʔp'un.til] *PF* ns. küünarnukk (tuleta-tud sõnadest **pxun** käsivars ja **til** ühendus, hing)

renten: [ʔrɛn.tɛn] *PF* ns. prillid
renu: [ʔrɛ.nu] *PF* ns. muster
renulke: [ʔrɛ.nul.ke] *PF* oms. ebakorrapärane, juhuslik (tuletatud sõnadest **renu** muster ja **luke** ilma)
rewon: [ʔrɛ.won] *PF* ns. hommik
rey: [ʔrɛj] *PF* tgstu. elama
rey'eng: [rɛj.'ʔɛŋ] *PF* ns. Elu Tasakaal (tuleta-tud sõnast **rey** elama)
reyfya: [ʔrɛj.fjɑ] *PF* ns. kultuur, elamisviis (tule-tatud sõnadest **rey** elama ja **fya'o** viis)
reykol: [rɛj.'kol] *PF* tgsne. muusikat mängi-ma, laulma (tuletatud sõnadest **rol** laulma ja «**eyk**» põhjustav siseliide)
reym: [rɛjm] *PF* ns. kivi maa
reypay: [ʔrɛj.paj] *PF* ns. veri (tuletatud sõna-dest **rey** elama ja **pay** vesi)
rikx: [ʔrɪkʔ] *PF* tgstu. liikuma, kohta vahetma
rim: [rɪm] *PF* oms. kollane
rimpin: [ʔrɪm.pin] *PF* ns. kollane (tuletatud sõ-nast **rim** kollane)
rina': [rɪ.'naʔ] *PF* ns. seeme (tuletatud sõnast **atokirina'** Püha Puu seemned)
ri'ir: [ʔrɪʔ.ɪr] *PF* ns. peegeldus
ri'ir si: [ʔrɪʔ.ɪr s-i] *PF* tgstu. peegeldama, matkima (tuletatud sõnast **ri'ir** peegeldus)
rik: [rɪkʔ] *PF* ns. leht
rikean: [ʔrɪ.ke.ɑn] *PF* oms. lehtroheline (tuleta-tud sõnadest **rik** leht ja **ean** roheline)
rin: [rɪm] *PF* ns. puu
ro+: [ʔro] *PF* abis. kohakääne asuma kusagil
ro'a: [ʔr-o.ʔ'a] *PF* tgstu. imetlusväärne olema, vägev olema
rofa-: [ʔro.fɑ] *PF* abis. kõrval, naabruses
rol: [ʔr-ol] *PF* tgs. laulma (**r«eyk»ol** muusikat te-gema, laulma panema (lüüriline))
rolun: [ʔro.'lun] *PF* hs. Heureka!, Käes!, Üles leidsin!

rong: [rɔŋ] *PF* ns. *tunnel*
ronguway: [r·o·'ŋu.waj] *PF* tgstu. *ulguma* (tuletatud sõnadest **rol** *laulma* ja **nguway** *ulgumine*)
ronguwayyu: [rɔ·'ŋu.waj.ju] *PF* ns. *ulguja* (tuletatud sõnast **ronguway** *ulgumine*)
ronsem: ['ron.sɛm] *PF* ns. *mõistus*
ronsrel: ['ron.sɛɛl] *PF* ns. *kujuteldav asi* (tuletatud sõnast **ronsrelnop** *kujutlema*)
ronsrelnop: ['ron.sɛɛl.ŋ·op'] *PF* tgsne. *kujutle*, *kujuta ette* (tuletatud sõnadest **ronsem** *mõistus*, **rel** *pilt*, **ngop** *clooma*, kõnekeelselt

['ron.sɛɛw.ŋop']
ropx: [rop'] *PF* ns. *auk* (*täielikult läbistav*)
rou: [r·o·u] *PF* tgstu. *purjus olema*, *purju jääma* (*Näiteks: Rou fa pxir.*)
rum: [rum] *PF* ns. *pall*
run: [r·un] *PF* tgs. *leidma*, *avastama*
rurur: [ru.'ru] *PF* ns. *oja moodi kivide vahel voolav vesi* (*loendata*)
rusey: [ru.'sɛj] *PF* ms., ns. *elus*, *eluline* (tuletatud sõnadest **rey** *elama* ja «**us**» *v-kesksõna*)
rutxe: [ru.'t'ɛ] *PF* hs. *palun*

S

sa: [s·a] *PF* tgstu. *väljakutseks ettevalmistuma*
sa'ewrang: [sa.'ʔɛw.raŋ] *PF* ns. *suur kudumismasin* (tuletatud sõnadest **sa'nok** *ema* ja **'ewrang** *kudumismasin*)
sa'nok: ['saʔ.nok'] *PF* ns. *ema* tuletatud sõnast **sa'atenuk**
sa'nu: ['saʔ.nu] *PF* ns. *emme* (*hellitav vorm sa'nok* *ema*)
sa'nutsyip: ['saʔ.nu.tʃjip'] *PF* ns. *väike emake* (*kasutatakse väikeste tüdrukute puhul*) (tuletatud sõnast **sa'nu** *emme*)
sa'sem: ['saʔ.sɛm] *PF* ns. *vanem või vanemad* (tuletatud sõnadest **sa'nok** *ema* ja **sempul** *isa*)
saa: ['sa:] *LA* hs. *ähvardav hõige*
salew: [s·a.'l·ɛw] *PF* tgs. *edasi minema*
salewfya: [sa.'lɛw.fja] *PF* ns. *suund*, *kurss* (tuletatud sõnadest **salew** *edasi minema* ja **fya'o** *tee*)
san: [san] *PF* ms. *otsekõne algus*
sang: [saŋ] *PF* oms. *soe*
sar: [s·ar] *PF* tgsne. *kasutama*
sat: [sat'] *PF* ases. *seetsat* *pehmendatud vorm*
sau: [sa.'u] *LA* hs. *pingutuse väljendamiseks* (*'mmh'*, *'pff'*, *'uhh'*)
saylahe: [saj.'la.hɛ] *PF* ms. *ja teised, et cetera* (tuletatud sõnast **si** *alahe* ja *teised*)
sayrip: ['saj.rɪp'] *PF* oms. *kena*, *nägus* (*meeste kohta*)
sä'anla: [sæ.'ʔan.la] *PF* ns. *igatsus* (tuletatud sõnast **'anla** *igatsema*)
sä'eoio: [sæ.'ʔɛ.o.i.o] *PF* ns. *rituaal*, *tseremoonia* (tuletatud sõnast **'eoio** *tseremoniaalne*)
sä'eoio si: [sæ.'ʔɛ.o.i.o s·i] *PF* tgstu. *rituaali läbi*

viima, *tseremooniast osa võtma* (tuletatud sõnast **sä'eoio** *rituaal*)
sä'ipu: [sæ.'ʔi.pu] *PF* ns. *nali* (tuletatud sõnast **'ipu** *naljakas*)
sä'o: [sæ.'ʔo] *PF* ns. *tööriist*, *nõu*
säfe'ul: [sæ.'fɛ.ʔul] *PF* ns. *halvenemine* (*kindlal juhtumil*) (tuletatud sõnast **fe'ul** *halvenema*)
säflä: [sæ.'flæ] *PF* ns. *edu* (*mingi sündmusega*) (tuletatud sõnast **flä** *õnnestuma*)
säfmi: [sæ.'fmi] *PF* ns. *proov*, *katsetus* (tuletatud sõnast **fmi** *proovima*)
säfngo': [sæ.'fŋoʔ] *PF* ns. *nõudmine* (tuletatud sõnast **fngo'** *nõudma*)
säfpil: [sæ.'fpil] *PF* ns. *idee* (tuletatud sõnast **fpil** *mõtlemine*)
säftxuli'u: [sæ.ft'u.'li.ʔu] *PF* ns. *kõne*, *jutlus* (tuletatud sõnast **ftxuli'u** *kõnelema*)
säfyep: [sæ.'fjɛp'] *PF* ns. *käepide*, *sang vms.* (tuletatud sõnast **fyep** *käes hoidma*)
sähena: [sæ.'hɛ.na] *PF* ns. *karp*; *asi*, *milles saab asju hoida* (tuletatud sõnast **hena** *kandma*)
säkanom: [sæ.'ka.nom] *PF* ns. *omandatud asi*, *omand* (tuletatud sõnast **kanom** *omandama*)
sälang: [sæ.'laŋ] *PF* ns. *uurimus* (tuletatud sõnast **lang** *uurima*)
sälatem: [sæ.'la.tɛm] *PF* ns. *muudatus*, *muutmine*, *modifitseerimine* (tuletatud sõnast **latem** *muutma*)
sälätxayn: [sæ.læ.'t'ajŋ] *PF* ns. *kaotus*, *kui ollakse alistatud* (tuletatud sõnast **lätxayn** *alustama*)
sämok: [sæ.'mok'] *PF* ns. *soovitus*, *ettepanek* (tuletatud sõnast **mok** *soovitama*)
sämunge: [sæ.'mu.ŋɛ] *PF* ns. *transpordivahend*

- (*tööriist vms*) (tuletatud sõnast **munge** *tooma*)
- sämyam:** [sæm.'yam] *PF* ns. *kallistus, embus* (tuletatud sõnast **meyam** *kallistama*)
- sängä'an:** [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF* ns. *depressioon, kannataav olek* (tuletatud sõnast **ngä'an** *vaimsetl kannatama*)
- sängop:** [sæ.'ŋopʔ] *PF* ns. *looming, teos* (tuletatud sõnast **ngop** *looma*)
- sänrr:** [sæ.'nr] *PF* ns. *helendus, helendamine; valgusallikas, lamp* (tuletatud sõnast **nr** *helendama*)
- sänui:** [sæ.'nu.i] *PF* ns. *läbikukkumine, ebaõnnestumine* (*kindel olukord*) (tuletatud sõnast **nui** *ebaõnnestuma*)
- sänume:** [sæ.'nu.mɛ] *PF* ns. *õpetus, juhis* (tuletatud sõnast **nume** *õppima*)
- sänumvi:** [sæ.'num.vi] *PF* ns. *õppetund* (tuletatud sõnast **sänume** *õpetus*)
- säomum:** [sæ.'o.mum] *PF* ns. *infokild* (tuletatud sõnast **omum** *teadma*)
- säpenghrr:** [sæ.pɛŋ.'hr] *PF* ns. *hoiatatus* (tuletatud sõnast **penghrr** *hoiatama*)
- säplhrr:** [sæ.pl.'hr] *PF* ns. *hoiatatus* (tuletatud sõnast **plhrr** *hoiatama*)
- säplltxe:** [sæ.pl.'t'ɛ] *PF* ns. *teadaanne, väide* (tuletatud sõnast **plltxe** *rääkima*)
- säplltxevi:** [sæ.pl.'t'ɛ.vi] *PF* ns. *kommentaar* (tuletatud sõnast **säplltxe** *teadaanne*)
- säpom:** [sæ.'pom] *PF* ns. *suudlus, musi* (tuletatud sõnast **pom** *suudlema*)
- säravn:** [sæ.'ravn] *PF* ns. *asi, mis asendati või vahetati* (tuletatud sõnast **ravn** *asendama*)
- särengop:** [sæ.'rɛ.ŋopʔ] *PF* ns. *kujundus, disain* (tuletatud sõnast **rengop** *kujundama*)
- säro'a:** [sæ.'ro.ʔa] *PF* ns. *saavutus, imetlusväärne tegu*
- säro'a si:** [sæ.'ro.ʔa s-i] *PF* tgstu. *suuri tegusid tegema* (tuletatud sõnast **säro'a** *imetlusväärne tegu*)
- säseyto:** [sæ.sɛj.'to] *PF* ns. *lihuniku tööriist* (tuletatud sõnast **seyto** *lihunik*)
- säsilpey:** [sæ.sil.'pɛj] *PF* ns. *lootus* (*kindla juhtumi puhul*) (tuletatud sõnast **silpey** *lootmine*)
- säspxin:** [sæ.'sp'in] *PF* ns. *haigus* (tuletatud sõnast **spxin** *haige*)
- säspxintsyip:** [sæ.'sp'in.tsjipʔ] *PF* ns. *kerge haigus, põdur olek* (tuletatud sõnast **säspxin** *haigus*)
- säsärät:** [sæ.'srætʔ] *PF* ns. *tüütamine, vaevamine* (tuletatud sõnast **srät** *tüütama*)
- säsärin:** [sæ.'srin] *PF* ns. *laenatud asi* (tuletatud sõnast **srin** *ajutiselt ühelt teisele üle andma*)
- sästarsim:** [sæ.'stɑr.sim] *PF* ns. *kogum, kogumik* (*teadlikult kokku pandud kellegi poolt*) (tuletatud sõnast **starsim** *koguma*)
- säsulin:** [sæ.'su.lim] *PF* ns. *hobi, meelerahu pakkuv tegevus* (tuletatud sõnast **sulin** *hõivatud olema* (*heas mõttes*))
- säsyp:** [sæ.'sjɛpʔ] *PF* ns. *lõks* (tuletatud sõnast **syep** *lõksu püüdma*)
- sätare:** [sæ.'tɑ.rɛ] *PF* ns. *suhe* (tuletatud sõnast **tare** *ühilduma*)
- sätaron:** [sæ.'tɑ.rɔn] *PF* ns. *jaht* (*nt. sinihirvejaht*) (tuletatud sõnast **taron** *jahtima*)
- sätsan'ul:** [sæ.'tsan.ʔul] *PF* ns. *paranemine* (*kindlal juhtumil*) (tuletatud sõnast **tsan'ul** *paranema*)
- sätsisyi:** [sæ.'tsi.syi] *PF* ns. *sosin* (tuletatud sõnast **tsisyi** *sosistama*)
- sätswayon:** [sæ.'tswaj.on] *PF* ns. *lend* (tuletatud sõnast **tswayon** *lendama*)
- sätsyil:** [sæ.'tsjil] *PF* ns. *ronimine* (tuletatud sõnast **tsyil** *ronima*)
- säwäsul:** [sæ.'wæ.sul] *PF* ns. *võistlus* (tuletatud sõnast **wäsul** *võistlema*)
- säwäsultsyip:** [sæ.'wæ.sul.tsjipʔ] *PF* ns. *mõõduvõtt, väiksem võistlus* (tuletatud sõnast **säwäsul** *võistlus*)
- säwäte:** [sæ.wæ.'tɛ] *PF* ns. *väide, argument, vaieldav teema* (tuletatud sõnast **wäte** *vaidlema*)
- säwīngay:** [sæ.wi.ŋaj] *PF* ns. *tõend, tõestus* (*juhtum*) (tuletatud sõnast **wīngay** *tõestama*)
- säwīntxu:** [sæ.win.'t'u] *PF* ns. *näitus, näitamine* (tuletatud sõnast **wīntxu** *näitama*)
- säyäkx:** [sæ.'jækʔ] *PF* ns. *ingoreerimine* (*juhtum*) (tuletatud sõnast **yäkx** *ignoreerima*)
- säzärīp:** [sæ.'zæ.rīpʔ] *RL,PF* ns. *Suurhobu ohjad* (tuletatud sõnast **zärīp** *tõmbama*)
- se'ayl:** [sɛ.'ʔajl] *PF* ns. *üksik pikk juga või kosk, mis voolab kaljult või Hõljuvatelt Mägedelt* (*loendata*)
- sekrr:** [sɛ.kr] *PF* ns. *olevik, praegune hetk* (tuletatud sõnadest **set** *nüüd* ja **krr** *aeg*)
- sempu:** [sɛm.pu] *PF* ns. *issi* (*hellitav vorm* **sempul** *isa*)

- sempul:** [ˈsem.pul] *PF* ns. isa
- set:** [setʰ] *PF* ms. nüüd, kohe
- sevin:** [se.ˈvin] *PF* oms. ilus (naiste kohta)
- sey:** [sej] *PF* ns. anum vms ese mis on kohandatud minimaalselt looduses leiduvast
- seykxel:** [sej.ˈkʰel] *PF* oms. tugev (emotsionaalselt, vaimselt, mitte füüsiliselt), endas kindel
- seyn:** [sejn] *PF* ns. tool, pink; istumiseks mõeldud ese (tuletatud sõnadest **sä'o** tööriist ja **heyn** istuma)
- seyri:** [ˈsej.ri] *JC* ns. huul
- seysoniltsan:** [sej.so.nil.ˈtsan] *PF* hs. Hea töö! (tuletatud fraasist **hasey soli niltsan** hästi tehtud)
- seyto:** [s.ɛj.ˈto] *PF* tgsne. lihunik
- si:** [s.i] *PF* tegema (midagi) (saab olla vaid koos teise sõnaga) tuletatav liide:
- sim:** [s-im] *PF* tgstu. lähedal olema
- sì:** [si] *PF* ss. ja (ühendab kaks asja, võib kasutada järelliitena (-sì) **ulte** ja)
- sik:** [sikʰ] *PF* ms. otsekõne lõpp
- silpey:** [sil.ˈp.ɛj] *PF* tgstu. lootma (koos sõnaga **tsnì**, märkimaks mida loodetakse, kui ta pole just eraldi osalause) (e) (tuletatud sõnadest **siltsan** hea ja **pey** ootama)
- sironsem:** [sil.ˈron.sem] *PF* ms. arukas, tark (asi) (tuletatud sõnadest **siltsan** hea ja **ronsem** mõistus)
- siltsan:** [sil.ˈtsan] *PF* oms hea
- sìn-:** [sin] *PF* abis. peal, peale
- ska'a:** [sk.a.ˈʔ.a] *PF* tgsne. hävitama
- skepek:** [ske.pɛkʰ] *PF* oms. ametlik
- skiempa:** [ˈski.ɛm.pa] *PF* ns. parem pool (tuletatud sõnadest **skien** parem ja **pa'o** pool)
- skien:** [ˈski.ɛn] *PF* oms. parem (mitte vasak)
- sko+:** [sko] *PF* ks. olev kääne (kellegina, millegina)
- skxakep:** [skʰ.a.kɛpʰ] *PF* oms., ms. tõenäoline; tõenäoliselt
- skxawng:** [skʰawŋ] *PF* ns. loll, idioot
- skxir:** [skʰir] *PF* ns. haav, vigastus
- skxir si:** [skʰir.ˈs.i] *PF* tgstu. haavama, vigastama (tuletatud sõnast **skxir** haav)
- skxirtsyìp:** [skʰir.ˈtsjìpʰ] *PF* ns. marrastus, siselõige, väike haav (tuletatud sõnast **skxir** haav)
- skxom:** [skʰom] *PF* ns. õdimalus, juhus
- sla'tsu:** [ˈsl.aʔ.ˈts.u] *PF* tgsne. kirjeldama
- slan:** [sl.an] *PF* tgsne. toetama, abistama (emotionsaalselt, sotsiaalselt)
- slantire:** [slan.ti.ˈrɛ] *PF* ns. inspiratsioon (tuletatud sõnadest **slan** toetama ja **tirea** hing)
- slantire si:** [slan.ti.ˈrɛ.s.i] *PF* tgstu. inspireerima (tuletatud sõnast **slantire** inspiratsioon)
- slayk:** [sl.ajkʰ] *PF* tgsne. kamm
- slä:** [slæ] *PF* ss. aga
- släkop:** [ˈslæ.kopʰ] *PF* ms. aga ka (tuletatud sõnadest **slä** aga ja **kop** ka)
- slär:** [slær] *PF* ns. koobas
- slele:** [ˈsl.ɛ.l.ɛ] *PF* tgstu. ujuma
- sleyku:** [slɛj.ˈk.u] *PF* tgsne. looma, tekitama (tuletatud sõnadest **slu** saama ja «**eyk**» põhjustav, kausatiivne siseliide)
- sloa:** [ˈslo.a] *PF* oms. lai
- sloan:** [sl.o.ˈan] *PF* tgsne. valama, kallama
- slosnep:** [slo.ˈsnɛpʰ] *PF* ns. laius (tuletatud sõnast **snep** kitsas)
- slosneppe:** [slo.ˈsnɛ.pɛ] *PF* ks. kui lai? (tuletatud sõnast **snep** kitsas)
- slu:** [sl.u] *PF* tgstu. saama (kellekski, millekski) (kahemõttelistel juhtudel kasutatakse saavaks käändeks abisõna *ne*)
- slukx:** [slukʰ] *PF* ns. loomasarv
- smar:** [smær] *PF* ns. saak, jahitud asi
- smon:** [sm.on] *PF* tgstu. tundma, teadma (+ daatiivne kääne)
- sna'o:** [ˈsna.ʔo] *PF* ns. grupp, kogumik, hulk, kogum (elutu kohta)
- sna'pìlfya:** [sna.ˈfpl.fja] *PF* ns. filosoofia (tuletatud sõnadest **sna'o** kogumik ja **fìlfya** mõtteviis)
- snanumultxa:** [sna.nu.mul.ˈt'a] *PF* ns. tund (koolis), loeng (tuletatud sõnast **numultxa** klass (koolis))
- snapamrelvi:** [sna.pam.ˈrɛl.vi] *PF* ns. tähestik (tuletatud sõnast **pamrelvi** kirjatäht)
- snatanhì:** [sna.tan.ˈhi] *PF* ns. tähtkuju (tuletatud sõnadest **sna'o** kogum ja **tanhì** täht)
- snatanhìtsyìp:** [sna.tan.ˈhi.ˈtsjìpʰ] *PF* ns. tähekoogu (tuletatud sõnadest **sna'o** kogum ja **tanhì**(**tsyìp**) täht)
- snatxärem:** [sna.ˈt'æ.rɛm] *PF* ns. luukere (tuletatud sõnadest **sna'o** kogum ja **txärem** luu)
- snayì:** [sna.ˈji] *PF* ns. trepp, rida astmeid (tuletatud sõnast **yì** aste)
- snaytu:** [ˈsnaj.tu] *PF* ns. kaotaja (tuletatud sõnast **snaytx** kaotama)

- snaytx:** [sn·ajt'] *PF* tgsne. *kaotama*
- snäm:** [sn·æm] *PF* tgstu. *roiskuma, kõdunema, lagunema aja jooksul*
- sneþ:** [sneþ'] *PF* oms. *kitsas*
- snew:** [sn·ɛw] *PF* tgsne. *pigistama, pitsitama*
- snewsye:** [snew.sjɛ] *PF* oms. *imelik, õudne, jube* (tuletatud sõnadest **snew** *pitsitama* ja **syeha** *hingetõmme*)
- sneyä:** [sne.ʹjæ] *PF* ases. *tema enda oma* (tuletatud sõnast **sno** *tema ise*)
- sngap:** [sŋ·ap'] *PF* tgsne. *nõelama, torkama*
- sngä'i:** [sŋ·æ.ʹi] *PF* tgsmtu. *algama*
- sngä'ikrr:** [sŋæ.ʹi.kr] *PF* ns. *algus* (tuletatud sõnadest **sngä'i** *algama* ja **krr** *aeg*)
- sngä'itseng:** [sŋæ.ʹi.ʹtsɛŋ] *PF* ns. *alguspunkt, esialgne asukoht* (tuletatud sõnadest **sngä'i** *algus* ja **tseng** *koht*)
- sngä'iyu:** [sŋæ.ʹi.ju] *PF* ns. *algaja, alustaja* (tuletatud sõnast **sngä'i** *algama*)
- sngel:** [sŋɛl] *PF* ns. *prügi, saast*
- sngeltseng:** [sŋɛl.ʹtsɛŋ] *PF* ns. *prügila* (tuletatud sõnadest **sngel** *prügi* ja **tseng** *koht*)
- sngum:** [sŋum] *PF* ns. *mure*
- sngum si:** [sŋum.s'i] *PF* tgstu. *muretsema* (tuletatud sõnast **sngum** *mure*)
- sngumtsim:** [sŋum.ʹtsim] *PF* ns. *mureallikas, murettekitav asjaolu* (tuletatud sõnadest **sngum** *mure* ja **tsim** *allikas*)
- sngunga':** [sŋu.ŋaʹ] *PF* oms. *muretsema ajav, murelikuks tegev* (tuletatud sõnast **sngum** *mure*)
- sno:** [sno] *PF* ases. *tema/nende enda oma* (enesekohane genitiivne vorm: **sneyä**)
- snokfyan:** [sno.k.fjan] *PF* ns. *isiklike asjade korv* (tuletatud sõnadest **sno** *tema (omastav)* ja **kurfyan** *korv*)
- snolup:** [sno.lup'] *PF* ns. *kohalolu, väljanägemine, isiklik stiil* (tuletatud sõnadest **sno** *enese* ja **lupra** *stiil*)
- sno mo:** [sno.mo] *PF* ns. *personaalne ruum* (tuletatud sõnadest **sno** *tema oma* ja **mo** *piiratud ruum*)
- snonivi:** [sno.ni.vi] *PF* ns. *ühe inimese võrkkirik* (tuletatud sõnadest **sno** *tema (omastav)* ja **nivi** *võrkkirik*)
- snonrra:** [sno.nʹr.a] *PF* ns. *eneseuhkus (negatiivne alatoon)* (tuletatud sõnadest **sno** *oma* ja **rra** *uhkus*)
- snumina:** [snu.mi.na] *CP* oms. *tuhm, tuim (inimese kohta)*
- so'ha:** [s·oʹ.h·a] *PF* tgsne. *vaimustuses olema, erutatud olema, vaimustust näitama (alati sihiline)*
- soaia:** [so.ʹa.i.a] *PF* ns. *perekond* (erp omastava vorm **soaiä**)
- sok:** [sok'] *PF* oms. *hiljutine*
- som:** [som] *PF* oms. *kuum, palav*
- somwew:** [som.ʹwɛw] *PF* ns. *temperatuur* (tuletatud sõnadest **som** *kuum* ja **wew** *külm*)
- somwewpe:** [som.ʹwɛw.pɛ] *PF* ks. *mis temperatuur on?, kui soe on? (tavapärasem)* (tuletatud sõnast **somwew** *temperatuur*)
- sop:** [s·op'] *PF* tgstu. *reisima, rändama*
- sopyu:** [sop.ju] *PF* ns. *rändaja, reisija* (tuletatud sõnast **sop** *rändama, reisima*)
- sosul:** [so.ʹsul] *PF* oms. *voolava vee, vihma, niiskuse lõhn*
- spaw:** [sp·aw] *PF* tgsne. *uskuma, tõeks pidama*
- spä:** [sp·æ] *PF* tgs. *hiippama*
- späpeng:** [spæ.ʹp·ɛŋ] *PF* tgstu. *end taastama, taastuma (metafooriline)* (tuletatud sõnast **speng** *taastama*)
- spe'e:** [sp·ɛ.ʹʔ·ɛ] *PF* tgsne. *vangistama, tabama*
- spe'etu:** [spɛ.ʹʔɛ.tu] *PF* ns. *vangistatu, kinnipidetu* (tuletatud sõnast **spe'e** *vangistama*)
- speng:** [sp·ɛŋ] *PF* tgsne. *taastama*
- spono:** [spono] *PF* ns. *saar*
- spule:** [sp·u.l·ɛ] *PF* tgsne. *edasi ajama, liikkama*
- spulmokri:** [spul.ʹmok.ri] *PF* ns. *telefon* (tuletatud sõnadest **spule** *edasi liikkama* ja **mokri** *hääli*)
- spulyaney:** [spul.ja.ʹnɛj] *PF* ns. *kanuu aer* (tuletatud sõnadest **spule** *liikkama* ja **yaney** *kanuu*)
- spuwin:** [spu.win] *PF* oms. *vana, eelnev (elutu kohta)*
- spxam:** [sp'·am] *PF* ns. *seen*
- spxin:** [sp'in] *PF* oms. *haige*
- srak(e):** [sʹrak(ɛ)] *PF* abis. *märgib kas...? küsimusi*
- sran:** [sran] *PF* hs. *jah, jaa (kõnekeelne)*
- srane:** [sʹra.nɛ] *PF* hs. *jah*
- sraw:** [sʹraw] *PF* oms. *valus*
- srä:** [sʹræ] *PF* n. *riie*
- srätx:** [sʹr·æʹt'] *PF* tgsne. *tüütama, vaevama*
- sre+:** [sʹrɛ] *PF* abis. *enne (aeg)*
- sre':** [sʹrɛʹ] *PF* ns. *hammas*

- srefey:** [sʁɛ.ˈfɛj] *PF* tgsne., tgstu. ootama, lootma (millegi tulekule) (tuletatud sõnadest **sre+** enne ja **pey** ootama)
- srefp̄il:** [sʁɛ.ˈf̄p̄il] *PF* tgsne. eeldama (tuletatud sõnadest **sre+** enne ja **fp̄il** mõtlema)
- srefwa:** [ˈsʁɛ.fwa] *PF* ss. enne seda, kui (tuletatud sõnadest **sre+** enne ja **fwa** seda)
- srekamtrr:** [sʁɛ.ˈkam.tʁ] *PF* ns. aeg enne lõunat (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **kxamtrr** keskpäev)
- srekamtxon:** [sʁɛ.ˈkam.tʰon] *PF* ns. aeg enne keskööd (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **kxamtxon** kesköö)
- srekr:** [sʁɛ.ˈkr] *PF* ms. enne, varem (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **kr** aeg)
- srer:** [sʁ.ɛʁ] *PF* tgstu. ilmuma, tekkima, vaatevälja tulema
- srese'a:** [sʁɛ.s.ɛ.ˈʔ.a] *PF* tgsne. ennustama (tuletatud sõnadest **sre+** enne ja **tse'a** nägema)
- sresrr'ong:** [sʁɛ.sʁ.ˈʔon] *PF* ns. aeg enne koitu (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **trr'ong** koit)
- sreton'ong:** [sʁɛ.ton.ˈʔon] *PF* ns. aeg enne päikseloojangut (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **txon'ong** videvik)
- srew:** [sʁ.ɛw] *PF* tgstu. tantsima
- srey:** [sʁɛj] *PF* ns. variant, versioon
- srin:** [sʁ.in] *PF* tgsne. ühelt teisele üle andma (kasutatakse harva eesliideteta)
- srok:** [sʁokʰ] *PF* ns. pärl, helmes (kaunistamiseks)
- sru':** [sʁ.uʔ] *PF* tgsne. trampima, purustama
- srung:** [sʁuŋ] *PF* ns. abi, toetus
- srunga':** [ˈsʁu.ŋaʔ] *PF* oms. abivalmis (tuletatud sõnast **srung** abi)
- srung si:** [ˈsʁuŋ ˈs.i] *PF* tgstu. aitama, toetama (tuletatud sõnast **srung** abi)
- srungsiyu:** [ˈsʁuŋ.si.ju] *PF* ns. abistaja, assistent (tuletatud sõnast **srung** abi)
- srungtsyip:** [ˈsʁuŋ.t͡sʲipʰ] *PF* ns. abistav vihje (tuletatud sõnast **srung** abi)
- starsim:** [ˈst.ɑr.s.im] *PF* tgsne. korjama, koguma
- stawm:** [st.ɑwm] *PF* tgsne. kuulma
- stawmtswō:** [ˈstawm.t͡swo] *PF* ns. kuulmine (taju) (tuletatud sõnast **stawm** kuulma)
- stā'nì:** [ˈst.æʔ.n.ɪ] *PF* tgsne. kinni püüdma
- steftxaw:** [st.ɛ.ˈft̄.ɑw] *PF* tgsne. uurima, vaatama
- steng:** [stɛŋ] *PF* oms. sarnane, samasugune
- steyki:** [stɛj.ki] *PF* tgsne. (kedagi) vihastama (tuletatud sõnadest **sti** vihane olema ja «**eyk**» põhjustav, kausatiivne siseliide)
- sti:** [st.i] *PF* tgstu. vihastuma (sihitu), vihane olema
- stiw:** [ˈsti.wi] *PF* ns. pahandus, koerustiikk
- stiwing'a':** [ˈsti.wi.ŋaʔ] *PF* oms. ulakas, üleannetu, riukalik (tuletatud sõnadest **stiw** pahandus ja **nga'** sisaldama)
- stiw si:** [ˈsti.wi s.i] *PF* tgstu. ulakas, üleannetu, riukalik olema (tuletatud sõnast **stiw** pahandus)
- stiwisiyu:** [ˈsti.wi.si.ju] *PF* ns. pahanduse korraldaja (tuletatud sõnast **stiw** pahandus)
- sto:** [st.o] *PF* tgsne. keelduma (midagi tegema)
- stum:** [stum] *PF* ms. peaaegu
- stxeli:** [ˈst'ɛ.li] *PF* ns. kingitus, and
- stxenu:** [ˈst'ɛ.nu] *PF* ns. and (tuletatud sõnadest **stxeli** kingitus ja **lonu** vabastama)
- stxenut̄ing:** [ˈst'ɛ.nu.t̄.ɪŋ] *PF* tgsne. pakkuma (tuletatud sõnast **stxenu** and)
- stxong:** [st'ɔŋ] *PF* oms. imelik, tundmatu
- sul̄in:** [ˈs̄.u.l̄.in] *PF* tgstu. hõivatud olema (heas mõttes); olema keskendunud millelegi, mis on rahustav ja huvi pakkuv (tuletatud sõnast **in** hõivatud olema)
- sum:** [sum] *PF* ns. teokarp
- sumsey:** [ˈsum.sej] *PF* ns. teokarbist tehtud jookianum (tuletatud sõnadest **sum** teokarp ja **sey** anum)
- sung:** [s̄.uŋ] *PF* tgsne. lisama
- sunu:** [ˈs̄.u.n̄.u] *PF* tgstu. olema meeldiv, rahuldust pakkuv
- sur:** [sur] *PF* ns. maitse, maik
- susyang:** [su.ˈsjaŋ] *PF* oms. õrn, habras
- sutx:** [s̄.utʰ] *PF* tgsne. järgnema
- swaw:** [swaw] *PF* ns. hetk, moment
- swawtsyip:** [ˈswaw.t͡sʲipʰ] *PF* ns. lühike hetk, sekund (tuletatud sõnast **swaw** hetk)
- swaynivi:** [ˈswa.j̄.ni.vi] *PF* ns. perekonna võrkkirik (tuletatud sõnadest **soaia** perekond ja **nivi** võrkkirik)
- swek:** [swɛkʰ] *PF* ns. pulk, post
- swey:** [swɛj] *PF* oms. parim
- sweylu:** [ˈswɛj.l̄.u] *PF* tgs. peaks (pidama tingiv kv.) (tuletatud sõnadest **swey** parim ja **lu** olema)
- swirä:** [swi.ˈræ] *PF* ns. elukas, olevus
- swizaw:** [swi.ˈzaw] *PF* ns. nool
- swizawsena:** [swi.ˈzaw.se.na] *PF* ns. nooletupp (Ikrani sadula küljes) (tuletatud sõnadest

swizaw nool ja **sähena** kandja)
swoa: [ˈswo.a] *PF* ns. vägijooks, narkootiline jook, mõnujook
swoasey: [ˈswo.a.sej] *PF* ns. kava anum (seemnekaunadest tehtud anum vägijookide tarvitamiseks), käes hoitav (tuletatud sõnadest **swoa** vägijook ja **sey** anum)
swoasey ayll: [ˈswo.a.sej a.ˈj] *PF* ns. suur kava anum (tuletatud sõnadest **swoasey** kava anum, käeshoitav ja **yll** kogukondlik)
swok: [swokˀ] *PF* oms. püha
swotu: [ˈswo.tu] *PF* ns. püha koht
syam: [sj.am] *PF* tgsne. nuusutama
syanan: [ˈsja.nan] *PF* ns. väiksemad kosed, kus vesi langeb astmeliselt
syaw: [sj.aw] *PF* tgstu. kutsuma
syay: [sjaj] *PF* ns. saatus
syayvi: [ˈsjaj.vi] *PF* ns. õnn, edu, (juhuslik) võimalus (tuletatud sõnast **syay** saatus)
syä'ä: [ˈsjæ.ʔæ] *PF* oms. kibe, mõru
syeha: [ˈsjɛ.ha] *PF* ns. hingus, hingetõmme
syeha si: [ˈsjɛ.ha s.i] *PF* tgstu. hingama (tuletatud sõnast **syeha** hingus)
syen: [sjɛn] *PF* oms. viimane, lõplik
syep: [sj.ɛpˀ] *PF* tgsne. lõksu püüdma, lõksu seadma

T

ta-: [ta] *PF* abis. seestütlev kääne, alates (aeg)
ta'em: [ta.ʔɛm] *PF* ms. ülevalt, ülalt
ta'leng: [ˈtaʔ.lɛŋ] *PF* ns. nahk
ta'lengean: [ˈtaʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* oms. nahasinine (tuletatud sõnadest **ta'leng** nahk ja **ean** sinine)
tafkip-: [ta.ˈfkipˀ] *PF* abis. ülalt (millegi) hulgast (tuletatud sõnadest **ta** seestütlev kääne ja **fkip-** üleval (millegi) hulgas)
tafral: [ta.ˈfɾal] *PF* ms. seetõttu, selle pärast
takip-: [ta.ˈkipˀ] *PF* abis. hulgast (tuletatud sõnadest **ta** seestütlev kääne ja **kip-** hulgas, se-as)
takrra: [ta.ˈkɾ.a] *PF* ss. alates, juba allomorf sõnast **akrrta** tuletatud sõnadest **krr** aeg ja **ta** alates)
takuk: [ˈt.a.k.ukˀ] *PF* tgsne. lööma, äsama, peale tungima
talun-: [ta.ˈlun] *PF* abis. sellepärast et
talun(a): [ta.ˈlun(a)] *PF* ss. sellepärast (põ-

syeprel: [sjɛp.ˈrɛl] *PF* ns. kaamera (tuletatud sõnadest **syep** lõks ja **rel** pilt)
syewe: [ˈsjɛ.wɛ] *PF* ns. rasv
syewenga': [ˈsjɛ.wɛ.ŋaʔ] *PF* oms. rasvane (tuletatud sõnadest **syewe** rasv ja **nga'** sisaldama)
syo: [sjo] *PF* oms. kerge (füüsiline mass)
syokup: [sjo.ˈkupˀ] *PF* ns. kaal (füüsikaline) (tuletatud sõnadest **syo** kerge ja **ku'up** raske)
syon: [sjon] *PF* ns. omadus, loomus, iseloomujoon
syor: [sj.or] *PF* tgstu. rahunema
syulang: [ˈsju.laŋ] *PF* ns. lill
syura: [sju.ˈra] *PF* ns. energia (füüsiline või spirituaalne)
syuratan: [sju.ˈra.tan] *PF,JC* ns. bioluminestsents, organismide võime toota soojuseta valgust (tuletatud sõnadest **syura** energia ja **atan** valgus)
syusmung: [ˈsju.smuŋ] *PF* ns. toidualus (tuletatud sõnadest **syuve** toit ja **smung** transportvahend)
syuve: [ˈsju.vɛ] *PF* ns. toit, söök (mitmus puudub)
syuvekel: [ˈsju.vɛ.kɛl] *PF* ns. nälg (tuletatud sõnast **syuve** toit)

hjus) (tuletatud sõnadest **ta** eessõna (küsimus kust?) ja **lun** põhjus)
tam: [t.am] *PF* tgstu., hs. piisama, olgu, okei
tam tam: [ˈtam ˈtam] *M* hs. rahu, pole hullu
tangek: [ˈta.ŋɛkˀ] *PF* ns. puutüvi
tanhi: [tan.ˈhi] *PF* ns. täht, helendav tähn ka Na'videl olevad helendavad tedretäed
tanleng: [ˈtan.lɛŋ] *PF* ns. puukoor (tuletatud sõnadest **tangek** puutüvi ja **ta'leng** nahk)
tare: [ˈt.a.r.ɛ] *PF* tgsne. ühilduma, mõistma, seost omama
tarnioang: [ˈtar.ni.o.ang] *PF* ns. kiskja (tuletatud sõnadest **taron** jahtima ja **ioang** loom)
taron: [ˈt.a.r.on] *JC,PF* tgs. jahtima
taronyu: [ˈta.ron.ju] *JC,PF* ns. kütt (tuletatud sõnadest **taron** jahtima ja **-yu** tegija märkja)
taronyutsyip: [ˈta.ron.ju.tsjipˀ] *PF* ns. väike kütt (tuletatud sõnast **taronyu** kütt)
tatep: [ˈt.a.t.ɛpˀ] *PF* tgsne. tähelepanu kaotama, mõtet kaotama

- tatlam:** [tat.'lam] *PF* ms. *silmnähtavalt, ilmselt* (tuletatud sõnast **lam** *tunduma*)
- taw:** [taw] *PF* ns. *taevas*
- taweyk(a):** [ta.'wejk(a)] *PF* ss. *sellepärast (põhjendus)*
- tawng:** [t·awŋ] *PF* tgstu. *sukelduma*
- tawsyuratan:** [taw.sju.'ra.tan] *PF, LN* ns. *virralised* (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **syuratan** (*bio*)*luminescents*)
- täftxu:** [t·æ.'ft'·u] *PF* tgsne. *kuduma*
- täftxuyu:** [tæ.'ft'·u.ju] *PF* ns. *kangur* (tuletatud sõnadest **täftxu** *kuduma* ja **-yu** *tegija märkija*)
- tätxaw:** [t·æ.'t'·aw] *PF* tgstu. *naasma, tagasi tulema*
- te:** [tɛ] *JC* abis. *kasutatakse täisnimedes*
- tekre:** ['tɛk.rɛ] *PF* ns. *pealuu*
- tel:** [t·ɛl] *PF* tgsne. *kätte saama, vastu võtma*
- telem:** [tɛ.'lɛm] *PF* ns. *nöör, pael*
- tem:** [t·ɛm] *PF* tgstu. *laskma*
- temrey:** [tɛm.'rɛj] *PF* ns. *ellujäämine* (tuletatud sõnast **emrey** *ellu jääma*)
- teng:** [tɛŋ] *PF* oms. *samasugune, võrdne*
- tengfya:** ['tɛŋ.fja] *PF* ss. *nii, nagu; sama moodi* (*situatsiooni saransus*) (tuletatud sõnadest **teng** *sama, võrdne* ja **fya'o** *tee, viis*)
- tengkr:** [tɛŋ.'kr] *PF* ss. *samal ajal* (tuletatud sõnadest **teng** *sama võrdne* ja **kr** *aeg*)
- teri-:** [tɛ.'ri] *PF* oms. (*millegi, kellegi*) *suhtes*
- terkup:** [t·ɛɫ.k·up¹] *PF* tgstu. *surema*
- teswoting:** [tɛ.'swo.tɪŋ] *PF* tgstu. *rahuldama* (*soovi*), (*lahkelt*) *andma* (*e*) (tuletatud sõnast **tɪng** *andma*)
- tete:** [tɛ.tɛ] *PF* oms. *niiri* (*näiteks noatera*)
- tewng:** [tɛwŋ] *PF* ns. *niudevöö*
- tewti:** [tɛw.ti] *PF* hs. *Ohsaa! väljendab üllatust või rahulolu*
- teya:** [tɛ.'ja] *PF* oms. *täis*
- teya si:** [tɛ.'ja 's·i] *PF* tgstu. *täitma* (+ *asi, mida täidetakse datiivselt*) (tuletatud sõnast **teya** *täis*)
- teynga:** ['tɛjŋ.a] *PF* ss. *vastus, mis*
- teyngla:** ['tɛjŋ.la] *PF* ss. *vastus, mis* (*aluse käänne*)
- teyngta:** ['tɛjŋ.ta] *PF* ss. *vastust, mida*
- teyr:** [tɛjɾ] *PF* oms. *valge* (*värv*)
- teyrpin:** [tɛjɾ.pin] *PF* ns. *valge* (tuletatud sõnast **teyr** *valge*)
- tiam:** [t·i·am] *PF* tgsne. *loendama*
- til:** [til] *PF* ns. *hing, ühenduskoht*
- tinan:** ['ti.nan] *PF* ns. *lugemine* (tuletatud sõnast **inan** *lugema*)
- tirea:** [ti.'rɛ.a] *PF* ns. *vaim, hing*
- tireafya'o:** [ti.'rɛ.a.'fja.ʔo] *PF* ns. *vaimu/hinge tee* (tuletatud sõnadest **tirea** *hing* ja **fya'o** *tee*)
- tireaioang:** [ti.'rɛ.a.i.'o.aŋ] *PF* ns. *hingeloom* (tuletatud sõnadest **tirea** *hing* ja **ioang** *loom*)
- tireapängkxo:** [ti.'rɛ.a.p·æŋ.k'·o] *PF* tgs. *lähedast suhtlema* (tuletatud sõnadest **tirea** *hing* ja **pängkxo** *suhtlema*)
- tiretu:** [ti.'rɛ.tu] *PF* ns. *šamaan* (tuletatud sõnadest **tirea** *hing* ja **tute** *inimene*)
- tī'al:** [tī.'ʔal] *PF* ns. *raiskamine* (tuletatud sõnast **'al** *raiskama*)
- tī'awm:** [tī.'ʔawm] *PF* ns. *telkimine* (tuletatud sõnast **'awm** *laager*)
- tī'awm si:** [tī.'ʔawm 's·i] *PF* tgstu. *telkima, matkama* (tuletatud sõnast **'awm** *laager*)
- tī'awpo:** [tī.'ʔaw.po] *PF* ns. *individuaalsus* (*negatiivse varjundiga*), *isekus* (tuletatud sõnast **'awpo** *üks isik*)
- tī'efu:** [tī.'ʔɛ.fu] *PF* ns. *tunne* (tuletatud sõnast **'efu** *tundma*)
- tī'em:** [tī.'ʔɛm] *PF* ns. *kokkamine* (tuletatud sõnast **'em** *kokkama*)
- tī'eylan:** [tī.'ʔɛj.lan] *PF* ns. *sõprus* (tuletatud sõnast **'eylan** *sõber*)
- tī'eyng:** [tī.'ʔɛjŋ] *PF* ns. *vastus* (tuletatud sõnast **'eyng** *vastama*)
- tī'ia:** [tī.'ʔiʔ.a] *PF* ns. *lõpp* (tuletatud sõnast **'ia** *lõppema*)
- tī'ia'vay:** [tī.'ʔiʔ.a.vaj] *PF* ms. *lõpuni* (tuletatud sõnadest **'ia** *lõpetama* ja **vay** *kuni*)
- tī'ipu:** [tī.'ʔi.pu] *PF* ns. *huumor* (tuletatud sõnast **'ipu** *naljakas*)
- tī'o':** [tī.'ʔoʔ] *PF* ns. *lõbu, erutus* (tuletatud sõnast **'o'** *erutav*)
- tī'ong:** [tī.'ʔoŋ] *PF* ns. *õitsemine* (tuletatud sõnast **'ong** *õitsema*)
- tī'ul:** [tī.'ʔul] *PF* ns. *suurendama*
- tīeyktan:** [tī.'ɛjk.tan] *PF, JC* ns. *juhikoht, juhtimine* (tuletatud sõnast **eyktan** *juht, liider*)
- tīfe'ul:** [tī.'fɛ.ʔul] *PF* ns. *halvenemine* (*abstraktsed*) (tuletatud sõnast **fe'ul** *halvenema*)
- tīfkeytok:** [tī.'fkɛj.tok¹] *PF* ns. *olek, konditsioon, olukord* (tuletatud sõnast **fkeytok** *eksisteerima*)

- tiflä:** [ti.'flæ] *PF* ns. *edu* (üldine) (tuletatud sõnast **flä** õnnestuma)
- tiflrr:** [ti.'flʀ] *PF* ns. *õrnus, hoolivus* (tuletatud sõnast **flrr** hooliv)
- tifmetok:** [ti.'fmɛ.tokʷ] *PF* ns. *kontroll, katse* (tuletatud sõnast **fmetok** katsetama)
- tifmi:** [ti.'fmi] *PF* ns. *katsetus, proov* (tuletatud sõnast **fmi** proovima)
- tifnu:** [ti.'fnu] *PF* ns. *vaikus* (tuletatud sõnast **fnu** vaik olema)
- tifnunga':** [ti.'fnu.ŋaʔ] *PF* oms. *vaikne* (tuletatud sõnast **fnu** vaikne olema)
- tiftang:** [ti.'ftaŋ] *PF* ns. *peatumine, kõrisulghäälik* (tuletatud sõnast **ftang** peatuma)
- tiftang si:** [ti.'ftaŋ s-i] *PF* tgstu. *peatama (kedagi või midagi)* (tuletatud sõnast **tiftang** peatamine)
- tiftia:** [ti.'fti'.a] *PF* ns. *õpe* (tuletatud sõnast **ftia** õppima)
- tiftia kifkeyä:** [ti.'fti'.a ki.'fkɛ.jæ] *PF* ns. *teadus, füüsilise maailma õpe* (tuletatud sõnadest **tiftia** õpe ja **kifkey** maailm)
- tiftiatu:** [ti.'fti'.a.tu] *PF* ns. *uurija* (tuletatud sõnast **tiftia** õppimine)
- tiftiatu kifkeyä:** [ti.'fti'.a.tu ki.'fkɛ.jæ] *PF* ns. *teadlane* (tuletatud sõnadest **tiftiatu** uurija ja **kifkey** maailm)
- tiftxavang:** [ti.'ft'a.vaŋ] *PF* ns. *kirg* (tuletatud sõnast **ftxavang** kirglik)
- tiftxey:** [ti.'ft'ɛj] *PF* ns. *valik* (tuletatud sõnast **ftxey** valima)
- tiftxul'ü:** [ti.'ft'u.'li.ʔu] *PF* ns. *kõnelemine, avalik kõnelemine* (tuletatud sõnast **ftxul'ü** kõnelema)
- tifyawintxu:** [ti.'fja.wim.'t'u] *PF* ns. *juhendus, juhatamine* (tuletatud sõnast **fyawintxu** juhatama)
- tifyeyn:** [ti.'fjɛjn] *PF* ns. *küpsus, valmidus, täisealisus* (tuletatud sõnast **fyeyn** küps, valmis)
- tihawl:** [ti.'hawl] *PF* ns. *ettevalmistus, plaan* (tuletatud sõnast **hawl** valmistuma)
- tihawnu:** [ti.'haw.nu] *PF* ns. *kaitse* (tuletatud sõnast **hawnu** kaitsma)
- tihawnu si:** [ti.'haw.nu 's-i] *PF* tgstu. *kaitsma* (tuletatud sõnast **tihawnu** kaitse)
- tihipey:** [ti.'hi.pej] *PF* ns. *kõhklus* (tuletatud sõnast **hipey** kõhklema)
- tihona:** [ti.'ho.na] *PF* ns. *imetlusväärus* (tuletatud sõnast **hona** imetlusväärne)
- tik'in:** [tik.'ʔim] *PF* ns. *vaba aeg, hõivatuse puudumine* (tuletatud sõnast **'in** hõivatud olema)
- tikakpam:** [ti.kak.'pam] *PF* ns. *kurtus* (tuletatud sõnast **kakpam** kurt)
- tikakrel:** [ti.kak.'rɛl] *PF* ns. *pimedus (mitte nägemine)* (tuletatud sõnast **kakrel** pime)
- tikan:** [ti.'kan] *PF* ns. *siht, eesmärk* (tuletatud sõnast **kan** sihtima)
- tikangkem:** [ti.'kaŋ.kɛm] *PF* ns. *töö* (tuletatud sõnast **kem** tegu)
- tikangkem si:** [ti.'kaŋ.kɛm 's-i] *PF* tgstu. *töötama* (tuletatud sõnast **tikangkem** töö)
- tikangkemvi:** [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *PF* ns. *projekt, töö osa* (tuletatud sõnast **tikangkem** töö)
- tikanu:** [ti.'ka.nu] *PF* ns. *tarkus* (tuletatud sõnast **kanu** tark)
- tikawng:** [ti.'kawŋ] *PF* ns. *kurjus, õelus* (tuletatud sõnast **kawng** paha)
- tikeftxo:** [ti.kɛ.'ft'o] *PF* ns. *kurbus* (tuletatud sõnast **keftxo** õnnetu)
- tikeftxonga':** [ti.kɛ.'ft'o.ŋaʔ] *PF* oms. *kurb* (tuletatud sõnast **keftxo** õnnetu)
- tikelu:** [ti.'kɛ.lu] *PF* ns. *puudus* (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **lu** olema)
- tikenong:** [ti.'kɛ.noŋ] *PF* ns. *näide* (tuletatud sõnast **kenong** abstaktse nimisõna eesliide)
- tiketeng:** [ti.'kɛ.tɛŋ] *PF* ns. *erinevus, teistsugusus* (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **teng** sama)
- tikin:** [ti.'kin] *PF* ns. *vajadus* (tuletatud sõnast **kin** vajama)
- tiktseri:** [tik.'tɕɛ.ri] *PF* ns. *tähelepanematus* (tuletatud sõnast **tseri** märkama)
- tikusar:** [ti.ku.'saɾ] *PF* ns. *õpetamine* (tuletatud sõnast **kar** õpetama)
- tikxey:** [ti.'k'ɛj] *PF* ns. *vigasus, ebakorrektsus* (tuletatud sõnast **kxeyey** viga)
- tikxey si:** [ti.'k'ɛj 's-i] *PF* tgstu. *valesti tegema, ära rikkuma* (tuletatud sõnast **tikxey** vigasus, vale)
- tikxim:** [ti.'k'im] *PF* ns. *käskimine, määramine* (tuletatud sõnast **kxim** käskima, määrama)
- tikxim si:** [ti.'k'im 's-i] *PF* tgstu. *hierarhias kõrgemal asuma, ülemus olema* (tuletatud sõnast **tikxim** käskimine, määramine)
- tilam:** [ti.'lam] *PF* ns. *välimus, esinemine, nähtumine* (tuletatud sõnast **lam** tunduma)

- tīlang:** [tɪ.ˈlɑŋ] *PF* ns. *uurimine* (tuletatud sõnast **lang** *uurima*)
- tīlatem:** [tɪ.ˈlɑ.tɛm] *PF* ns. *muutus* (*abstraktne*) (tuletatud sõnast **latem** *muutma*)
- tīlen:** [tɪ.ˈlɛn] *PF* ns. *üritus, juhtum* (tuletatud sõnast **len** *juhtuma, aset leidma*)
- tīlor:** [tɪ.ˈlɔf] *PF* ns. *ilu, kaunidus* (tuletatud sõnast **lor** *ilus*)
- tīm:** [tɪm] *PF* oms. *madal*
- tīmal:** [tɪ.ˈmɑl] *PF* ns. *usaldusväärsus* (tuletatud sõnast **mal** *usaldusväärne*)
- tīme'em:** [tɪ.ˈmɛ.ʔɛm] *PF* ns. *harmonia* (*üldiselt*) (tuletatud sõnast **me'em** *harmooniline*)
- tīmeyp:** [tɪ.ˈmɛjɪp] *PF* ns. *nõrkus* (tuletatud sõnast **meyp** *nõrk*)
- tīmll'an:** [tɪ.m.l.ˈʔɑn] *PF* ns. *vastu võtmine, aksepteerimine* (tuletatud sõnast **ml'an** *vastu võtma*)
- tīmok:** [tɪ.ˈmɔk] *PF* ns. *soovitamine* (tuletatud sõnast **mok** *soovitama*)
- tīmungwrr:** [tɪ.muŋ.ˈwɾɪ] *PF* ns. *erand* (tuletatud sõnast **mungwrr** *välja arvatud*)
- tīmungwrr si:** [tɪ.muŋ.ˈwɾɪ s.i] *PF* tgstu. *erandit tegema* (tuletatud sõnast **tīmungwrr** *erand*)
- tīmuntxa:** [tɪ.mun.ˈt'a] *PF* ns. *paarimine, abielu* (tuletatud sõnast **muntxa** *paari pandud*)
- tīmweypey:** [tɪm.ˈwɛj.pɛj] *PF* ns. *kannatlikkus* (tuletatud sõnast **maweypey** *kannatlik olema*)
- tīmwiä:** [tɪm.ˈwi.æ] *PF* ns. *õiglus, ausus* (tuletatud sõnast **muiä** *õige, aus, õiglene*)
- tīmyi:** [ˈtɪm.ji] *PF* ns. *madal tase* (tuletatud sõnadest **tīm** *madal* ja **yī** *tase*)
- tīn:** [tɪn] *PF* ns. *hõivatus; hõivav tegevus* (tuletatud sõnast **in** *hõivatud olema*)
- tīnawri:** [tɪ.ˈnɑw.ri] *PF* ns. *anne, talent* (tuletatud sõnast **nawri** *andekas*)
- tīnew:** [tɪ.ˈnɛw] *PF* ns. *iha, ihalus* (tuletatud sõnast **new** *tahtma*)
- tīng:** [tɪ.ŋ] *PF* tgsne. *andma*
- tīngay:** [tɪ.ŋɑj] *PF* ns. *tõde* (tuletatud sõnast **ngay** *tõene*)
- tīngäzik:** [tɪ.ŋæ.zɪk] *PF* ns. *raskus, probleem* (tuletatud sõnast **ngäzik** *raske*)
- tīng lawr:** [tɪ.ŋ lawɾ] *PF* tgstu. *ümisema, sõnada laulma* (tuletatud sõnast **lawr** *meloodia*)
- tīng mikyun:** [ˈtɪ.ŋ ˈmɪk.jun] *PF* tgstu. *kuulama* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **mikyun** *kõrv*)
- tīng nari:** [ˈtɪ.ŋ ˈnɑ.ri] *PF* tgstu. *vaata* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **nari** *silm*)
- tīngong:** [tɪ.ŋɔŋ] *PF* ns. *tuimus, laiskus* (tuletatud sõnast **ngong** *laisk*)
- tīngop:** [tɪ.ŋɔp] *PF* ns. *loomine* (tuletatud sõnast **ngop** *loom*)
- tīng tseng:** [ˈtɪ.ŋ ˈtsɛŋ] *PF* tgstu. *tagasi astuma, eest ära tulema* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **tseng** *koht*)
- tīng zekwä:** [ˈtɪ.ŋ ˈzɛk.wæ] *PF* tgstu. *puudutama, katsuma* (*tahtlikult*) (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **zekwä** *sõrm*)
- tīno:** [tɪ.ˈno] *PF* ns. *täpsus, põhjalikkus, detailsus*
- tīnomum:** [tɪ.ˈno.mum] *PF* ns. *uudishimu* (tuletatud sõnast **newomum** *huvi tundma*)
- tīnuu:** [tɪ.ˈnu.i] *PF* ns. *läbikukkumine, ebaõnnestumine* (*abstraktne*) (tuletatud sõnast **nui** *ebaõnnestuma*)
- tīnvi:** [ˈtɪn.vi] *PF* ns. *ülesanne, samm, asi*
- tīnvi si:** [ˈtɪn.vi s.i] *PF* tgstu. *ülesannet sooritama, asja ajama* ("kohtume pärast, mul on praegu asju ajada") (tuletatud sõnast **tīnvi** *ülesanne, asi*)
- tīoeyktīng:** [tɪ.ˈo.ɛj.k.tɪŋ] *PF* ns. *seletus* (tuletatud sõnast «**eyk**» *põhjus* (*tüvi*))(Hääldus tavakõnes [tɪ.ˈwɛj.k.tɪŋ])
- tīohakx:** [tɪ.o.ˈhak] *PF* ns. *nälg* (tuletatud sõnast **ohakx** *näljane*)
- tīomum:** [tɪ.ˈo.mum] *PF* ns. *teadmised* (*ainsus*) (tuletatud sõnast **omum** *teadma*)
- tīpawm:** [tɪ.ˈpawm] *PF* ns. *küsimus* (tuletatud sõnast **pawm** *küsima*)
- tīpähem:** [tɪ.ˈpæ.hɛm] *PF* ns. *saabumine* (tuletatud sõnast **pähem** *saabuma*)
- tīpängkxo:** [tɪ.pæŋ.ˈk'o] *PF* ns. *vestlus, arutlus* (tuletatud sõnast **pängkxo** *suhitlema*)
- tīpängkxotsyip:** [tɪ.pæŋ.ˈk'o.ʔsɪp] *PF* ns. *väike vestlus, pisike jutuajamine* (tuletatud sõnast **tīpängkxo** *vestlus*)
- tīpe'un:** [tɪ.ˈpɛ.ʔun] *PF* ns. *otsus* (tuletatud sõnast **pe'un** *otsustama*)
- tīprte':** [tɪ.ˈpɾ.tɛʔ] *PF* ns. *nauding, rahuldus* (tuletatud sõnast **prte'** *nauditav, rahuldav*)
- tīralpeng:** [tɪ.ral.ˈpɛŋ] *PF* ns. *tõlge, tõlgendus, interpretatsioon* (tuletatud sõnadest **ral** *tähendus* ja **peng** *ütlemine*)
- tīran:** [tɪ.ˈrɑn] *PF* tgs. *käima, jalutama*
- tīrawn:** [tɪ.ˈrɑwn] *PF* ns. *asendamine, vahetamine* (tuletatud sõnast **rawn** *asendama*)

- tirengop:** [ti.'rɛ.ŋop^ɿ] *PF* ns. *kujundamine, disainimine* (tuletatud sõnast **rengop** *kujundamine*)
- tirey:** [ti.'rɛj] *PF* ns. *elu* (tuletatud sõnast **rey** *elama*)
- tïrol:** [ti.'rɔl] *PF* ns. *laul* (*vokaalne*) (tuletatud sõnast **rol** *laulma*)
- tïronsrel:** [ti.'rɔn.srɛl] *PF* ns. *kujutlus* (tuletatud sõnast **ronsreln** *gop* *kujutlema*)
- tiska'a:** [ti.ska.'ʔa] *PF* ns. *hävitus, hävitustöö* (tuletatud sõnast **ska'a** *hävutama*)
- tisla'tsu:** [ti.'slaʔ.tsu] *PF* ns. *kirjeldus* (tuletatud sõnast **sla'tsu** *kirjeldama*)
- tislan:** [ti.'slan] *PF* ns. *tugi, abi* (*emotsionaalne, sotsiaalne*) (*inimeste kohta*) (tuletatud sõnast **slan** *toetama*)
- tisnaytx:** [ti.'snajt^ɿ] *PF* ns. *kaotus* (tuletatud sõnast **snaytx** *kaotama*)
- tiso'ha:** [ti.'soʔ.ha] *PF* ns. *vaimustus, hea tuju* (tuletatud sõnast **so'ha** *vaimustuses olema*)
- tisom:** [ti.'som] *PF* ns. *kuumus* (tuletatud sõnast **som** *kuum*)
- tisop:** [ti.'sop^ɿ] *PF* ns. *teekond, rännak* (tuletatud sõnast **sop** *reisima*)
- tispe'e:** [ti.spe.'ʔɛ] *PF* ns. *vangistamine, tabamine* (tuletatud sõnast **spe'e** *vangistama, tabama*)
- tispxin:** [ti.'sp'in] *PF* ns. *haigus, haigeolek* (tuletatud sõnast **spxin** *haige*)
- tisraw:** [ti.'srɔw] *PF* ns. *valu* (tuletatud sõnast **sraw** *valus*)
- tisraw seyki:** [ti.'srɔw sej.'k-i] *PF* tgsne. (*kellegi, millelegi*) *haiget tegema* (tuletatud sõnast **tisraw** *valu* ja **s«eyk»i** *tegema* (*põhjusstav, kausatiivne*))
- tisraw si:** [ti.'srɔw 's-i] *PF* tgstu. *valutama, valu tegema* (tuletatud sõnast **tisraw** *valu*)
- tisrese'a:** [ti.'srɛ.sɛ.'ʔa] *PF* ns. *ennustus* (tuletatud sõnast **srese'a** *ennustama*)
- tisteftxaw:** [ti.stɛ.'ft'aw] *PF* ns. *uurimine* (tuletatud sõnast **steftxaw** *uurima*)
- tisti:** [ti.'sti] *PF* ns. *viha* (tuletatud sõnast **sti** *vihane*)
- tisung:** [ti.'suŋ] *Lance* ns. *P.S, lisaks veel* (tuletatud sõnast **sung** *lisama*)
- tisyor:** [ti.'sjɔr] *PF* ns. *rahunemine* (tuletatud sõnast **syor** *rahnema*)
- titaron:** [ti.'ta.rɔn] *PF* ns. *jahtimine* (tuletatud sõnast **taron** *jahtima*)
- tïterkup:** [ti.'tɛr.kup^ɿ] *PF* ns. *surm* (*abstraktsne*) (*surm on paratamatu*) (tuletatud sõnast **terkup** *surema*)
- tïtsan'ul:** [ti.'tsan.ʔul] *PF* ns. *paranemine* (*abstraktsne*) (tuletatud sõnast **tsan'ul** *paranema*)
- tïtseri:** [ti.'tsɛ.ri] *PF* ns. *tähelepanu, märkamine* (tuletatud sõnast **tseri** *märkama*)
- tïtslam:** [ti.'tslam] *PF* ns. *arusaamine, tarkus* (tuletatud sõnast **tslam** *aru saama*)
- tïtstew:** [ti.'tstɛw] *PF* ns. *vaprus, julgus*
- tïtstewnga':** [ti.'tstɛw.ŋaʔ] *PF* oms. *vapper, julge* (*elutu kohta, nt. vapper tegu*) (tuletatud sõnast **tïtstew** *vaprus, julgus*)
- tïtstunwi:** [ti.'tstun.wi] *PF* ns. *lahkus, heldus* (tuletatud sõnast **tstunwi** *lahke, hell*)
- tïtsunslu:** [ti.'tsun.slu] *PF* ns. *võimalus* (tuletatud sõnast **tsunslu** *võimalik olema*)
- tïtsyär:** [ti.'tsjæɾ] *PF* ns. *tagasilükkamine, kõrvalheitmine* (tuletatud sõnast **tsyär** *tagasi lükkama*)
- tïtusaron:** [ti.tu.'sa.rɔn] *PF* ns. *jahtimine* (tuletatud sõnast **taron** *jahtima*)
- tïtxanew:** [ti.'t'a.nɛw] *PF* ns. *ahmus* (tuletatud sõnast **txanew** *ahne*)
- tïtxen:** [ti.'t'ɛn] *PF* ns. *ärkvel olek, ärkamine* (tuletatud sõnast **txen** *ärkvel*)
- tïtxen si:** [ti.'t'ɛn s-i] *PF* tgstu. *üles ärkama, ärkama* (tuletatud sõnast **tïtxen** *ärkvel olek*)
- tïtxula:** [ti.'t'u.la] *PF* ns. *konstrueerimine, ehitis* (tuletatud sõnast **txula** *ehitama*)
- tïtxur:** [ti.'t'ur] *PF* ns. *tugevus, jõud* (tuletatud sõnast **txur** *tugev*)
- tïtxurnga':** [ti.'t'ur.ŋaʔ] *PF* oms. *võimas* (*elutu kohta*) (tuletatud sõnast **tïtxur** *jõud*)
- tïvawm:** [ti.'vawm] *PF* ns. *pimedus* (tuletatud sõnast **vawm** *tume, pime*)
- tïväng:** [ti.'væŋ] *PF* ns. *janu* (tuletatud sõnast **väng** *janune*)
- tïve'ki:** [ti.vɛʔ.'ki] *PF* ns. *viha* (tuletatud sõnast **ve'ki** *vihkama*)
- tïwan:** [ti.'wan] *PF* ns. *segaseks tegemine, varjamine* (tuletatud sõnast **wan** *peitma*)
- tïwäsul:** [ti.'wæ.sul] *PF* ns. *võistlemine* (tuletatud sõnast **wäsul** *võistlema*)
- tïwäte:** [ti.wæ.'tɛ] *PF* ns. *vaidlus* (tuletatud sõnast **wäte** *vaidlema*)
- tïwew:** [ti.'wɛw] *PF* ns. *külm* (tuletatud sõnast **wew** *külm* (*oms*))

- tiwìngay:** [ti.wi.'ŋa.j] *PF* ns. *tõestus* (abstraktne) (tuletatud sõnast **wìngay** *tõestama*)
- tiwusem:** [ti.wu.'sem] *PF* ns. *võitlemine* (tuletatud sõnast **wem** *võitlema*)
- tiyawn:** [ti.'jawn] *PF* ns. *armastus* (tuletatud sõnast **yawne** *armastatud*)
- tiyawr:** [ti.'jawr] *PF* ns. *õigsus, veatus* (tuletatud sõnast **eyawr** *õige, veatu*)
- tiyäkx:** [ti.'jæk'] *PF* ns. *ingoreerimine* (abstraktne) (tuletatud sõnast **yäkx** *ignoreerima*)
- tiyo':** [ti.'yoʔ'] *PF* ns. *ideaalsus* (tuletatud sõnast **yo'** *ideaalne olema*)
- tiyora':** [ti.jo.'raʔ] *PF* ns. *võit* (tuletatud sõnast **yora'** *võitma*)
- tiyusom:** [ti.ju.'som] *PF* ns. *sõõmine* (tuletatud sõnast **yom** *sõõma*)
- to:** [to] *PF* abis. võrdlemise märkija *kui*
- tok:** [t.ok'] *PF* tgsne. *olema, kohta hõivama*
- tokx:** [tok'] *PF* ns. *keha*
- tolel:** [to.'lel] *PF* hs. *Heureka!, Ma saan aru!* (sünonüüm **tslolam**)
- toltem:** [t.ol.'t.ɛm] *PF* tgsne. (*vibu*) *laskma*
- tompa:** [tom.pa] *PF* ns. *vihm*
- tompakel:** [tom.pa.kel] *PF* ns. *põud* (tuletatud sõnast **tompa** *vihm*)
- tompameyp:** [tom.pa.'mejp'] *PF* ns. *seenekas, hoovihm* (tuletatud sõnadest **tompa** *vihm* ja **meyp** *nõrk*)
- tomperwi:** [tom.pɛɛ.wi] *PF* ns. *lörts* (tuletatud sõnadest **tompa** *vihm* ja **herwi** *lumi*)
- tompiva:** [tom.pi.va] *PF* ns. *vihmapiisk* (tuletatud sõnadest **tompa** *vihm* ja **ilva** *piisk*)
- tor:** [toɾ] *PF* oms. *viimane, viimne, lõpetav* (tuletatud sõnast **toruk** *viimne vari*)
- toruk makto:** [to.ruk' 'mak.to] *JC* ns. *Torukiga lendaja* (tuletatud sõnadest **toruk** *Lendlõvi* ja **makto** *ratsutama/lendama* (loomaga))
- trr:** [tr̩] *PF* ns. *päev*
- trr'awve:** [tr̩.'ʔaw.vɛ] *PF* ns. *pühapäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **'awve** *esimene*)
- trr'ong:** [tr̩.'ʔoŋ] *PF* ns. *koit, päiksetõus* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **'ong** *ilmutama*)
- trr'ongmaw:** [tr̩.'ʔoŋ.maw] *PF* ns. *päiksetõusujärgne koit* (tuletatud sõnadest **trr'ong** *koit* ja **maw** *pärast*)
- trram:** [tr̩.'am] *PF* ms. *eile* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **ham** *eelmine*)
- trray:** [tr̩.'aj] *PF* ms. *homme* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **hay** *järgmine*)
- trrkive:** [tr̩.'ki.vɛ] *PF* ns. *laupäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **kive** *seitsmes*)
- trrmrrve:** [tr̩.'mr̩.vɛ] *PF* ns. *neljapäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **mrve** *viies*)
- trrmuve:** [tr̩.'mu.vɛ] *PF* ns. *esmaspäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **muve** *teine*)
- trrpeve:** [tr̩.'pɛ.vɛ] *PF* ks. *mis päeval?* (tuletatud sõnast **päev** ja liidetest **-pe** küsisõna märkija ja **-ve** järgarvsõna märkija)
- trrpuve:** [tr̩.'pu.vɛ] *PF* ns. *reede* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **puve** *kuues*)
- trrpxeyve:** [tr̩.'p'ɛj.vɛ] *PF* ns. *teisipäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **pxeyve** *kolmas*)
- trrtsive:** [tr̩.'tsi.vɛ] *PF* ns. *kolmapäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **tsive** *neljas*)
- trrtxon:** [tr̩.t'on] *PF* ns. *õöpäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **txon** *öö*)
- tukru:** [tuk.'ru] *PF* ns. *oda*
- tul:** [t-ul] *PF* tgs. *jooksma*
- tumpin:** [tum.pin] *PF* n. *punane, oranž* (tuletatud sõnast **tun** *punane, oranž*)
- tun:** [tun] *PF* oms. *punane, oranž*
- tung:** [t-uŋ] *PF* tgs. *lubama, võimaldama*
- tungzup:** [t-uŋ.'z-up'] *PF* tgsne. *pillama, kukutama* (tuletatud sõnadest **tung** *lubama* ja **zup** *kukkuma*)
- tup:** [tup'] *PF* ss. *pigem, ennem*
- tupe:** ['tu.pɛ] *PF* ks. *kes allomorf sõnast pesu*
- tut:** [tut'] *PF* abis. *vestluse jätkamise märkija*
- tuté:** [tu.'tɛ] *PF* ns. *naine* (*isik*) (tuletatud sõnast **tute** *isik*)
- tutan:** [tu.'tan] *PF* ns. *mees* (tuletatud sõnast **tute** *isik*)
- tute:** ['tu.tɛ] *PF* ns. *isik*
- tuteo:** ['tu.tɛ.o] *PF* ases. *keegi* (tuletatud sõnast **tute** *isik*)
- tutsena:** ['tut.sɛ.na] *PF* ns. *kanderaam* (*ese, millega filmis Grace'i lohistati*) (tuletatud sõnadest **tute** *inimene* ja **sähena** *kandja*)
- tuvom:** [tu.'vom] *PF* oms. *parim, suurim*
- tuvon:** [t-u.v-on] *PF* tgs. *nõjatuma, toetuma*

Ts

- tsa'u:** [t̪sa.ʔu] *PF* nases. *see (asi)* (tuletatud sõnadest **tsa** *see* ja **'u** *asi*)
- tsafya:** [t̪sa.'fja] *PF* ms. *niimoodi, sedamoodi* (tuletatud sõnadest **tsa-** *see* ja **fya'o** *viis*)
- tsa-hey:** [t̪sa.'hɛj] *ZS* hs. *hoiatuse või viha väljendus ('jama!', 'põrgusse!')*
- tsaheyl si:** [t̪sa.'hɛjl 's:i] *PF* tgstu. *sidet looma (kellegagi), ühenduma* (tuletatud sõnast **tsaheylu** *side*)
- tsaheylu:** [t̪sa.'hɛj.lu] *JC,PF* ns. *side*
- tsakem:** [t̪sa.'kɛm] or [t̪sa.'kɛm] *PF* dem. *see (tegevus)* (tuletatud sõnadest **tsa-** *see* ja **kem** *tegu*)
- tsakrr:** [t̪sa.'kr] *PF* ms. *siis, sel ajal* (tuletatud sõnadest **tsa-** *see* ja **krr** *aeg*)
- tsakrrvay:** [t̪sa.'kr.vaj] *PF* ms. *sel ajal, niikaua* (tuletatud sõnadest **tsakrr** *sel ajal* ja **vay** *kuni*)
- tsal:** [t̪sal] *PF* ases. *see (alus)*
- tsalsungay:** [t̪sal.su.'ŋaj] *PF* ms. *siiski, sellest hoolimata*
- tsam:** [t̪sam] *PF* ns. *sõda*
- tsamopin:** [t̪sa.mo.pin] *PF* ns. *sõjamaskering* (tuletatud sõnadest **tsam** *sõda* ja **'opin** *värv*)
- tsampongu:** [t̪sam.po.ŋu] *PF* ns. *sõjakamp* (tuletatud sõnadest **tsam** *sõda* ja **pongu** *grupp*)
- tsamsä'o:** [t̪sam.sæ.ʔo] *PF* ns. *sõjariist* (tuletatud sõnadest **tsam** *sõda* ja **sä'o** *tööriist*)
- tsamsiyu:** [t̪sam.si.ju] *PF* ns. *sõdalane* (tuletatud sõnadest **tsam** *si sõda tegema, sõdima* ja **-yu** *tegija märkija*)
- tsan'ul:** [t̪san.ʔul] *PF* tgstu. *paranema* (tuletatud sõnadest **siltsan** *hea* ja **'ul** *suurenema*)
- tsang:** [t̪saŋ] *PF* ns. *läbilõige*
- tsankum:** [t̪san(ŋ).kum] *PF* ns. *eelis, kasu, võit* (tuletatud sõnadest **tsan'ul** *paremaks saama* ja **kum** *tulemus*)
- tsankumnga':** [t̪san(ŋ).kum.ŋaʔ] *PF* ms. *kasulik, soodne* (tuletatud sõnast **tsankum** *kasu*)
- tsap'alute:** [t̪sap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* ns. *vabandus*
- tsap'alute si:** [t̪sap.'ʔa.lu.tɛ 's:i] *PF* tgstu. *vabandama* (tuletatud sõnast **tsap'alute** *vabandus*)
- tsapo:** [t̪sa.po] *PF* ases. *see (inimeste kohta)* (tuletatud sõnadest **tsa-** *see* ja **po** *tema*)
- tsaria:** [t̪sa.ri.a] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **tsa'u-ri** *see (teema)* ja **a** *mis, kes*)
- tsat:** [t̪satʔ] *PF* ases. *seda (asja)*
- tsata:** [t̪sa.ta] *PF* ases., ass. *seda, mis* (tuletatud sõnadest **tsa'u-t** *seda (sihitis)* ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- tsatseng:** [t̪sa.'tɕɛŋ] or [t̪sa.tɕɛŋ] *PF* dem., ns. *seal, selles kohas, see koht* (tuletatud sõnadest **tsa** *see* ja **tseng** *koht*)
- tsatu:** [t̪sa.tu] *PF* dem. *see (isik)* (tuletatud sõnadest **tsa** *see* ja **tute** *isik*)
- tsaw:** [t̪saw] *PF* dem. ases. *see (sama nagu tsu'u*
- tsawa:** [t̪sa.wa] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **tsa'u** *see (alus)* ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- tsawke:** [t̪saw.kɛ] *PF* ns. *päike*
- tsawl:** [t̪sawl] *PF* oms. *suur, pikk (inimeste kohta)*
- tsawlh'i':** [t̪sawl.'hiʔ] *PF* ns. *suurus* (tuletatud sõnadest **tsawl** *suur (suurus)* ja **hi'i** *väike (suurus)*)
- tsawl slu:** [t̪sawl.'sl-u] *PF* tgstu. *kasutama* (tuletatud sõnadest **tsawl** *suur* ja **slu** *saama*)
- tsawlultxa:** [t̪sawl.ul.'t'a] *PF* ns. *suur kogunemine, koosolek* (tuletatud sõnadest **tsawl** *suur* ja **ultxa** *kokkutulek*)
- tsawngem:** [t̪saw.'sŋɛm] *PF* oms. *lihaseline* (tuletatud sõnadest **tsawl** *suur* ja **tsngem** *lihas*)
- tsä':** [t̪s.æʔ] *PF* tgs. *pritsima*
- tse:** [t̪sɛ] *PF* abis. *noh (vestluse alustamiseks)*
- tse'a:** [t̪s.ɛ.'ʔ.a] *PF* tgs. *nägema (otseselt)*
- tse'atswo:** [t̪sɛ.'ʔa.tswɔ] *PF* ns. *nägemine (taju)* (tuletatud sõnast **tse'a** *nägema*)
- tseltsul:** [t̪sɛl.tɕul] *PF* ns. *kärestik (loendatav, kuid harva)*
- tsenga:** [t̪sɛ.ŋa] *PF* ss. *koht kuhu* (tuletatud sõnast **tseng** *koht*)
- tseng(e):** [t̪sɛŋ(ɛ)] *PF* ns. *koht*
- tsengo:** [t̪sɛ.ŋo] *PF* ases. *kusagil, kuskil kohas* (tuletatud sõnast **tseng** *koht*)
- tsengpe:** [t̪sɛŋ.pɛ] *PF* ks. *kus* allomorf sõnast **peseng**
- tseo:** [t̪sɛ.o] *PF* ns. *kunst*
- tseotu:** [t̪sɛ.o.tu] *PF* ns. *artist, kunsti looja (üldine mõiste)* (tuletatud sõnast **tseo** *kunst*)
- tseri:** [t̪s.ɛ.r.i] *PF* tgsne. *märkama, tähele panema*
- tsewtx:** [t̪sɛwtʔ] *PF* oms. *must, räpane*

- tsim:** [t̪sim] *PF* ns. *allikas*
- tsin:** [t̪sin] *PF* ns. *küüis, küüinis*
- tsik:** [t̪sik] *PF* ms. *järsku, ilma hoiatuseta*
- tsilpey:** [t̪sil.'pej] *PF* ns. *lootus (abstraktne idee)*
(tuletatud sõnast **silpey** *lootmine*)
- tsing:** [t̪siŋ] *PF* nr. *neli*
- tsisyi:** [t̪s̪i.sy.i] *PF* tgstu. *sosistama*
- tsive:** [t̪si.vɛ] *PF* oms. *neljas* (tuletatud sõnast **tsing** *neli*)
- tskalep:** [t̪ska.lɛp] *PF* ns. *amb*
- tsko:** [t̪sko] *PF* ns. *vibu*
- tsko swizaw:** [t̪sko swi.'zaw] *PF* ns. *vibu ja nool* (tuletatud sõnadest **tsko** *vibu* ja **swizaw** *nool*)
- tskxaytsyip:** [t̪sk'aj.t̪sjip] *PF* ns. *rahe* (tuletatud sõnast **tskxepay** *jää*)
- tskxe:** [t̪sk'ɛ] *PF* ns. *kivi*
- tskxekeng:** [t̪sk'ɛ.kɛŋ] *PF* ns. *treening, harjutus*
- tskxekeng si:** [t̪sk'ɛ.kɛŋ 's-i] *PF* tgstu. *harjutama, treenima* (tuletatud sõnast **tskxekeng** *treening*)
- tskxepay:** [t̪sk'ɛ.paj] *PF* ns. *jää* (tuletatud sõnadest **tskxe** *kivi* ja **pay** *vesi*)
- tskxevi:** [t̪sk'ɛ.vi] *PF* ns. *kivike, väike looduses siledaks lihvitud kivi* (tuletatud sõnast **tskxe** *kivi*)
- tslam:** [t̪sl.am] *PF* tgsne. *aru saama, mõistma*
- tsleng:** [t̪slɛŋ] *PF* oms. *vale*
- tslolam:** [t̪slo.'lam] *PF* hs. *sain aru! arusaadav* (tuletatud sõnadest **tslam** *aru saama* ja «**ol**» *perfektiivse aspekti siseliide*)
- tsmi:** [t̪smi] *PF* ns. *nektar*
- tsmisnrr:** [t̪smi.snɾ] *PF* ns. *põis, latern* (tuletatud sõnadest **tsmi** *nektar* ja **nrr** *helendama*)
- tsmim:** [t̪smim] *PF* ns. *jalg (loom)*
- tsmuk:** [t̪smuk] *PF* ns. *veresugulane, vend või õde*
- tsmukan:** [t̪smu.kan] *PF* ns. *vend* (tuletatud sõnast **tsmuk** *veresugulane*)
- tsmuke:** [t̪smu.kɛ] *PF* ns. *õde* (tuletatud sõnast **tsmuk** *veresugulane*)
- tsmuktu:** [t̪smuk.tu] *PF* ns. *veresugulane, vend või õde* (tuletatud sõnast **tsmuk** *veresugulane*)
- tsngal:** [t̪sŋal] *PF* ns. *tass, kruus*
- tsngan:** [t̪sŋan] *PF* ns. *liha*
- tsngawpay:** [t̪sŋaw.paj] *PF* ns. *pisarad* (tuletatud sõnadest **tsngawvik** *nutma* ja **pay** *vesi*)
- tsngawpayvi:** [t̪sŋaw.paj.vi] *PF* ns. *pisar* (tuletatud sõnadest **tsngawvik** *nutma* ja **pay+vi** *veeosake*)
- tsngawvik:** [t̪sŋaw.v.ik] *PF* tgstu. *nutma*
- tsngem:** [t̪sŋɛm] *PF* ns. *lihas*
- tsni:** [t̪sni] *PF* ass. *et, see* (koos tingiva tegusõnaga sõltuvas kõrvallauses)
- tson:** [t̪son] *PF* ns. *kohustus, nõutav tegu*
- tsong:** [t̪soŋ] *PF* ns. *org*
- tsongropx:** [t̪soŋ.rɔp] *PF* ns. *auk, avaus (olemasoleva põhjaga)* (tuletatud sõnadest **tsong** *org* ja **ropx** *auk*)
- tsongtsyip:** [t̪soŋ.t̪sjip] *PF* ns. *süvend, lohk* (tuletatud sõnast **tsong** *org*)
- tsonta:** [t̪son.ta] *PF* ss. *kohustust, mida* (koos sõnaga *kxim*) (tuletatud sõnast **tson** *kohustus*)
- tsopi:** [t̪so.pi] *PF* ns. *kops*
- tspang:** [t̪sp.aŋ] *PF* tgsne. *tapma*
- tsranten:** [t̪sr̪.an.t̪ɛn] *PF* tgstu. *tähtis olema, lugema*
- tsray:** [t̪sra:j] *PF* ns. *küla*
- tsre'i:** [t̪sr̪.ɛ.ʔ.i] *PF* tgsne. *viskama*
- tsrul:** [t̪srul] *PF* ns. *pesa; Pandora loomade kodu*
- tstal:** [t̪stal] *PF* ns. *nuga*
- tstalsena:** [t̪stal.sɛ.na] *PF* ns. *noatupp* (tuletatud sõnadest **tstal** *nuga* ja **sähena** *kandja*)
- tstew:** [t̪stɛw] *PF* oms. *vapper* (inimeste kohta)
- tstu:** [t̪stu] *PF* oms. *kinnine, suletud; pilves (ilm)*
- tstunwi:** [t̪stun.wi] *PF* oms. *lahke, hell, hooliv*
- tstu si:** [t̪stu 's-i] *PF* tgstu. *sulgema* (tuletatud sõnast **tstu** *suletud*)
- tstxo:** [t̪st'ɔ] *PF* ns. *nimi*
- tstxoli'u:** [t̪st'ɔ.li.ʔu] *PF* ns. *nimisõna* (tuletatud sõnadest **tstxo** *nimi* ja **li'u** *sõna*)
- tsu'o:** [t̪su.ʔɔ] *PF* ns. *oskus, võime*
- tsuksim:** [t̪suk.sim] *PF* ns. *lõug*
- tsuktswa':** [t̪suk.'t̪swaʔ] *PF* oms. *unustata* (tuletatud sõnast **tswa'** *unustama*)
- tsukyom:** [t̪suk.'jom] *PF* oms. *söödav* (tuletatud sõnast **yom** *sööma*)
- tsulfä:** [t̪sul.'fæ] *PF* ns. *meisterlikkus*
- tsulfä si:** [t̪sul.'fæ 's-i] *PF* tgstu. *omandama* (*mingit oskust*) (tuletatud sõnast **tsulfä** *meisterlikkus*)
- tsulfätu:** [t̪sul.'fæ.tu] *PF* ns. *meister, ekspert* (*kunsti, käsitöö, oskuse*) (tuletatud sõnast **tsulfä** *meisterlikkus*)
- tsulfätunay:** [t̪sul.fæ.tu.'naj] *PF* ns. *peaaegu meister* (tuletatud sõnast **tsulfätu** *meister*)

tsun: [tʰs·un] *PF* tgsmtu. *võima, suutma*
tsunslu: [tʰs·un.sl·u] *PF* tgstu. *võimalik olema*
 (tuletatud sõnadest **tsun** *võima, suutma* ja **slu** *saama*)
tsurokx: [tʰs·u.'t·ok'] *PF* tgstu. *puhkama*
tswa': [tʰsw·aʔ] *PF* tgsne. *unustama*
tswayon: [tʰsw·aj·on] *PF* tgstu. *lendama*
tswin: [tʰswin] *PF* ns. *juuksepatš, Na'videl olev*
närvipats (sideme loomiseks)
tswintsyip: [tʰswin.tʰsjipʔ] *PF* ns. *väike patsike*
 (tuletatud sõnast **tswin** *Juuksepatš*)
tsyafe: [tʰsja.fɛ] *PF* oms. *keskmine, tavapärane*
tsyal: [tʰsja] *PF* ns. *tiib*

Tx

txa': [t'aʔ] *PF* oms. *kõva*
txal: [t'al] *PF* ns. *selg*
txampay: [t'am.'pa:j] *PF* ns. *meri, ookean* (tule-
 tatud sõnadest **txan** *palju* ja **pay** *vesi*)
txampxi: [t'am.'p'i] *PF* ns. *enamus, suur osa* (tu-
 letatud sõnast **txan** *palju*)
txan: [t'an] *PF* oms. *palju, suur hulk (koguse koh-
 ta)*
txanatan: [t'a.na.tan] *PF* oms. *hele, ere* (tuleta-
 tud sõnadest **txan** *palju* ja **atan** *valgus*)
txanew: [t'a.nɛw] *PF* oms. *ahne* (tuletatud sõ-
 nadeist **txan** *palju* ja **new** *tahtma*)
txanfwerwi: [t'an.'fwɛɾ.wi] *PF* ns. *lu-
 metorm* (tuletatud sõnadest **txan** *palju* ja
hufwe+herwi *tuul+lumi*)
txankrr: [t'anj.'kɾ] *PF* ms. *pikka aega* (tuletatud
 sõnadeist **txan** *palju* ja **krr** *aeg*)
txanlal: [t'an.lal] *PF* oms. *muistne, antiikne,*
väga vana (tuletatud sõnadest **txan** *palju* ja
lal *vana*)
txanlokxe: [t'an.lo.'k'ɛ] *PF* ns. *hõimu territoori-
 um, riik* (tuletatud sõnadest **txan**; **olo'** *suur*;
hõim ja **atxkxe** *maa*)
txanro'a: [t'an.'r·o.ʔ·a] *PF* tgstu. *kuulus olema*
 (tuletatud sõnadest **txan** *palju* ja **ro'a** *imet-
 lusväärne olema*)
txantompa: [t'an.'tom.pa] *PF* ns. *tugev vihm*
 (tuletatud sõnadest **txan** *palju* ja **tompa**
vihm)
txantsan: [t'an.tʰsan] *PF* oms. *oivaline, suurepä-
 rane*
txantlusam: [t'an.tʰslu.sam] *PF* oms. *tark* (tu-
 letatud sõnadest **txan** *palju* ja **tsl«us»am** *te-*

tsyär: [tʰsj·æɾ] *PF* tgsne. *tagasi liikkama, ära põl-
 gama*
tsyey: [tʰsjɛj] *PF* ns. *snäkk, oode, kerge eine*
tsyeym: [tʰsjɛjm] *PF* ns. *aare; suure väärtusega*
või harvaesinev asi.
tsyeytsyip: [tʰsjɛj.tʰsjipʔ] *PF* ns. *hambatäis* (tule-
 tatud sõnast **tsyey** *kerge eine*)
tsyil: [tʰsj·il] *PF* tgsne. *ronima (kogu keha üles*
tõmbama)
tsyö: [tʰsjö] *PF* ns. *jahu*
tsyokx: [tʰsjok'] *PF* ns. *käsi*
tsyosyu: [tʰsjö.sju] *PF* ns. *jahust tehtud toit* (tu-
 letatud sõnadest **tsyö** *jahu* ja **syuve** *toit*)

adma)

txantstew: [t'an.tʰstɛw] *PF* ns. *kangelane* (tule-
 tatud sõnadest **txan** *palju* ja **stew** *vapper*)
txantur: [t'an.tur] *PF* oms. *võimas, võimukas*
 (tuletatud sõnadest **txan** *palju* ja **txur** *tugev*)
txantxew: [t'an.'t'ɛw] *PF* ns. *maksimum* (tule-
 tatud sõnadest **txan** *palju* ja **txew** *piir*)
txantxewvay: [t'an.'t'ɛw.va:j] *PF* ms. *maksi-
 maalselt* (tuletatud sõnast **txantxew** *maksi-
 mum*)
txanwawe: [t'an.wa.'wɛ] *PF* oms. *suur täht-
 sus, isiklikult tähtis* (tuletatud sõnadest **txan**
palju ja **wawe** *tähtsus*)
txanwetseng: [t'an.'wɛ.tʰɛɲ] *PF* ns. *isikule täht-
 tis või armas koht* (tuletatud sõnadest **txan-
 wawe(a)** *isiklikult tähtis, tähenduslik* ja **tseng**
koht)
txasom: [t'a.som] *PF* oms. *väga kuum* (tuleta-
 tud sõnadest **txan** *palju* ja **som** *kuum*)
txatx: [t'at'] *PF* ns. *mull*
txawew: [t'a.wɛw] *PF* oms. *väga külm* (tuleta-
 tud sõnadest **txan** *palju* ja **wew** *külm*)
txay: [t'a:j] *PF* tgstu. *horisontaalne olema*
txayo: [t'a.jö] *PF* ns. *väli, maa-ala*
txärem: [t'æ.rɛm] *PF* ns. *luu, kont*
txe'lan: [t'ɛʔ.'lan] *PF* ns. *siida*
txekxumpay: [t'ɛ.'k'um.pa:j] *PF* ns. *magma, laa-
 va* (tuletatud sõnadest **txep** *tuli* ja **kxumpay**
viskoosne vedelik)
txele: [t'ɛ.lɛ] *PF* ns. *teema*
txen: [t'ɛn] *PF* oms. *ärkvel, virge*
txep: [t'ɛpʔ] *PF* ns. *tuli*

txepiva: [t'ɛ.pi.va] *PF* ns. *tuhk* (tuletatud sõnadest **txep tuli** ja **ilva helves**)
txepram: [t'ɛp.'ram] *PF* ns. *vulkaan* (tuletatud sõnadest **txep tuli** ja **ram mägi**)
txeptseng: [t'ɛp.tʂɛŋ] *PF* ns. *koht, mis põleb, lõkkekoht* (tuletatud sõnadest **txep tuli** ja **tseng koht**)
txeptsyip: [t'ɛp.tʂjɪp] *PF* ns. *väike lõkkeke, armas tuleke* (tuletatud sõnast **txep tuli**)
txepvi: [t'ɛp.vi] *PF* ns. *säde* (tuletatud sõnast **txep tuli**)
txew: [t'ɛw] *PF* ns. *äär, piir*
txewk: [t'ɛwk] *PF* ns. *kaigas*
txewluke: [t'ɛw.lu.kɛ] *PF* oms. *lõputu, piiritu* (tuletatud sõnadest **txew piir** ja **luke ilma**)
txewm: [t'ɛwm] *PF* oms. *hirmus, õudne*
txewnga': [t'ɛw.ŋaʔ] *PF* oms. *piire omama, lõplik olema* (tuletatud sõnadest **txew piir** ja **nga' sisaldama**)
txey: [t'ɛj] *PF* tgs. *peatama, kinni pidama*
txi: [t'i] *PF* ns. *kiireloomulisus*
txin: [t'in] *PF* oms. *peamine, põhiline*
txintin: [t'in.tin] *PF* ns. *amet, peamine roll ühiskonnas* (tuletatud sõnadest **txin peamine** ja **tin hõive**)
txim: [t'im] *PF* nss. *tagumik, tagumine ots*
txing: [t'ɪŋ] *PF* tgsne. *jätma, hülgama*
txo: [t'o] *PF* ss. *kui, juhul kui, kas*
txoa: [t'o.a] *PF* ns. *andestus*

U

ue': [·u.'ɛʔ] *PF* tgstu., tgsne. *oksendama*
uk: [uk] *PF* ns. *vari* (tuletatud sõnast **toruk viimne vari**)
ukxo: [u.'k'o] *PF* oms. *kuiiv*
ulte: [ul.tɛ] *PF* ss. *ja* (*erinevate lauseosade vahel*)
ultxa: [ul.'t'a] *PF* ns. *koosolek, kokkutulek*
ultxarun: [ul.'t'a.r.un] *PF* tgsne. *kohtama, kokku saama (tahtmatult) (e)* (tuletatud sõnadest **ultxa kokkutulek** ja **run leidma**)
ultxa si: [ul.'t'a.'s:i] *PF* tgstu. *kokku saama sihilikult (+ hu)* (tuletatud sõnast **ultxa kohtumine**)
ultxatu: [ul.'t'a.tu] *PF* ns. *kohtuja, kohtumises osaleja* (tuletatud sõnast **ultxa kohtumine**)
um: [um] *PF* oms. *lõtv*
unil: [u.nil] *JC* ns. *uni*
unil si: [u.nil s:i] *PF* tgstu. *und nägema* (tuleta-

txokefyaw: [t'o.kɛ.fjəw] *PF* ss. *teisiti, teistviisi* (tuletatud sõnast **txo-ke-fya'o-'aw kui mitte üks tee/viis**)
txon: [t'on] *PF* ns. *öö*
txon'ong: [t'on.'ʔoŋ] *PF,PF* ns. *videvik, päikese- loojang, koidukuma* (tuletatud sõnadest **txon öö** ja **'ong ilmutama**)
txon'ongmaw: [t'on.'ʔoŋ.maw] *PF* ns. *aeg pärast videvikku, enne pimedaks minemist* (tuletatud sõnadest **txon'ong videvik** ja **maw pärast**)
txonam: [t'o.'nam] *PF* ms. *eile õhtul, eelmisel õhtul* (tuletatud sõnadest **txon õhtu** ja **ham eelmine**)
txonay: [t'o.'naj] *PF* ms. *homme õhtul* (tuletatud sõnadest **txon õhtu** ja **hay järgmine**)
txonkrr: [t'on.kʀ] *PF* ms. *öösel* (tuletatud sõnadest **txon öö** ja **krr aeg**)
txopu: [t'o.pu] *PF* ns. *hirm*
txopu si: [t'o.pu.'s:i] *PF* tgstu. *kartma* (tuletatud sõnast **txopu hirm**)
txukx: [t'ukʰ] *PF* oms. *sügav (füüsiliselt)*
txula: [t'·u.l.a] *PF* tgsne. *ehitama, rajama*
txum: [t'um] *PF* ns. *müürk*
txumnga': [t'um.ŋaʔ] *PF* oms. *mürgine* (tuletatud sõnadest **txum müürk** ja **nga' sisaldama**)
txur: [t'ur] *PF* oms. *tugev (füüsiliselt)*
txurtel: [t'ur.tel] *PF* ns. *kõis* (tuletatud sõnadest **txur tugev** ja **telem nõör**)

tud sõnast **unil uni**)

uniltirantokx: [u.nil.ti.'ran.tokʰ] *JC,PF* ns. *Avatar, uneskäiv keha* (tuletatud sõnadest **uniltiranyu uneskäija** ja **tokx keha**)
uniltirantokxolo': [u.nil.ti.'ran.tokʰ.o.loʔ] *PF* ns. *klann, avataride grupp* (tuletatud sõnadest **uniltirantokx avatar** ja **olo' klann**)
uniltiranyu: [u.nil.ti.'ran.ju] *PF* ns. *uneskäija* (tuletatud sõnadest **unil uni** ja **tiranyu käija**)
uniltsa: [u.nil.tʂ.a] *PF* tgsne. *unes nägema* (tuletatud sõnadest **unil uni** ja **tse'a nägema**)
unyor: [un.'jor] *PF* oms. *meeldivalt aromaatselt* (*lillelõhn või mõnede vürtside lõhn*)
uo-: [u.o] *PF* abis. *taga*
uran: [u.ran] *PF* ns. *paat*
utral: [ut.ral] *PF* ns. *puu*

utraltsyip: [ˈut.ral.t͡sʲipʲ] *PF* ns. *põõsas* (tuletatud sõnast **utral** puu)
utu: [ˈu.tu] *PF* ns. *ala metsas, mida täidavad puude lehed, lehistu*
utumauti: [ˈu.tu.ma.u.ti] *PF* ns *banaan* (tuletatud sõnadest **utu** lehistu ja **mauti** puuvili)

V

var: [v̥.ɑr] *PF* tgsmtu. *püsima mingis toimingus, jätkama mingit tegevust*
vawm: [vawm] *PF* oms. *tume, pime*
vawmpin: [ˈvawm.pin] *PF* ns. *tume värv* (tuletatud sõnast **vawm** tume)
vawt: [vawtʲ] *PF* oms. *tahke, mitte õõnes*
vay–: [vɑj] *PF* abis. *kuni*
vaykrr: [vɑj.ˈkʲr] *PF* ss. *kuni, seni kuni* (tuletatud sõnadest **vay–** kuni ja **krr** aeg)
vä’: [væʔ] *PF* oms. *ebameeldiv, vastik*
väng: [væŋ] *PF* oms. *janune*
väpam: [ˈvæ.pam] *PF* ns. *kole või ebameeldiv heli, kriiksumine* (tuletatud sõnadest **vä** ebameeldiv, vastik ja **pam** heli)
ve’ki: [v̥.ɛʔ.ˈk̥i] *PF* tgsne. *vihkama*
ve’o: [ˈv̥ɛʔ.o] *PF* ns. *kord, organiseeritus*
vefya: [v̥ɛ.fja] *PF* ns. *süsteem, protsess, lähenemisviis* (tuletatud sõnadest **ve’o** kord ja **fya’o** viis)
velek: [ˈv̥ɛ.l̥.ɛkʲ] *PF* tgstu. *alla andma, kaotusega nõustuma*
velke: [ˈv̥ɛ.l̥.ke] *PF* oms. *kaoseline, segane, korralage* (tuletatud sõnadest **ve’o** kord ja **luke ilma**)
venga’: [ˈv̥ɛ.ŋɑʔ] *PF* oms. *organiseeritud* (tuletatud sõnadest **ve’o** kord ja **nga’** sisaldama)
venu: [ˈv̥ɛ.nu] *PF* ns. *jalg*
venzek: [ˈv̥ɛn.zɛkʲ] *PF* ns. *varvas* (tuletatud sõnadest **venu** jalg ja **zekwä** sõrm)
vewng: [v̥.ɛwŋ] *PF* tgsne. *hoolitsema, vastutama* (*millegi/kellegi eest*)
vey: [v̥ɛj] *PF* ns. *liha, loomalihast toit*

W

walak: [ˈwa.lakʲ] *PF* oms. *energiline, aktiivne*
wan: [w̥.an] *PF* tgsne. *peitma*
wawe: [wa.ˈwɛ] *PF* ns. *täendus, tähtsus*
way: [wɑj] *PF* ns. *laul* (*vana, tseremoniaalne*)
way a plltxe: [wɑj a pl̥.tʲɛ] *PF* fr. *luuletus e. rää-*

uvan: [u.ˈvan] *PF* ns. *mäng*
uvan letokx: [u.ˈvan l̥.ˈtokʲ] ns. *sport, füüsiline harjutus/mäng* (tuletatud sõnadest **uvan** mäng ja **letokx** füüsiline)
uvan si: [u.ˈvan ˈs̥i] *PF* tgstu. *mängima* (*mängu*) (tuletatud sõnast **uvan** mäng)

vezeyko: [v̥ɛ.zɛj.ˈko] *PF* tgsne. *korrastama, korra seadma, organiseerima* (tuletatud sõnast **vezo** korras olema)
vezo: [v̥ɛ.ˈz̥o] *PF* tgstu. *korras olema, organiseeritud olema* (tuletatud sõnadest **ve’o** kord ja **zo** olema nii nagu peab)
vin: [v̥.in] *PF* tgsne. *nõudma, küsima, paluma*
vingkap: [ˈv̥.iŋ.k̥apʲ] *PF* tgsne. *pähe turgatama, mõtesse tulema*
virä: [v̥.i.ˈr̥æ] *PF* tgs. *levima, vohama*
vitra: [vit.ˈra] *PF* ns. *hing*
vll: [v̥.l̥] *PF* tgstu., tgsne. *näitama, osutama*
vol: [vol] *PF* nr. *kaheksa*
volve: [ˈvol.vɛ] *PF* oms. *kaheksas* (tuletatud sõnadest **vol** kaheksa)
vospxi: [vo.ˈsp̥i] *PF* ns. *kuu* (tuletatud sõnadest **vosipxi** kaheteistkümnendik ja **zisitä** aasta)
vospxiam: [vo.sp̥i.ˈam] *PF* ns. *eelmine kuu* (tuletatud sõnast **vospxi** kuu)
vospxiay: [vo.sp̥i.ˈaj] *PF* ns. *järgmine kuu* (tuletatud sõnast **vospxi** kuu)
vr̥in: [ˈv̥.r̥.in] *PF* tgstu. *hõivatud olema* (*halvas mõttes*); *olema väsinud ja küllastunud mingist hõivoavast tegevusest* (tuletatud sõnast **in** hõivatud olema)
vr̥rtep: [ˈv̥.r̥.tɛpʲ] *PF* ns. *daemon*
vul: [vul] *PF* ns. (*puu*) *haru*
vur: [vur] *PF* ns. *jutt, lugu*
vurvi: [ˈvur.vi] *PF* ns. *kokkuvõte* (tuletatud sõnadest **vur** lugu)

gitud laul (tuletatud sõnast **way** laulma (*tseremoniaalselt*))

way a rol: [wɑj a ɾol] *PF* fr. *lauldud laul* (tuletatud sõnast **way** laulma (*tseremoniaalselt*))

wayä ayli’u: [wɑj.æ a j̥li.ʔu] *PF* fr. *luuletuse*

või laulu sõnad (tuletatud sõnast **way** laulma (tseremoniaalselt))
way si: [ˈwaj ˈs:i] *PF* tgstu. laulma (tuletatud sõnast **way** laul)
waytelem: [ˈwaj.tɛ.lɛm] *PF* ns. akord (tuletatud sõnadest **way** laul ja **telem** akord)
wä+: [wæ] *PF* abis. vastu (kellegi vastu võitlema)
wäsul: [ˈwæ.s.ul] *PF* tgstu. võistlema
wäte: [wæ.ˈt.ɛ] *PF* tgsne. vaidlema
wātu: [ˈwæ.tu] *PF* ns. vastane (tuletatud sõnast **wä-** vastu)
wätx: [w.ætˈ] *PF* tgsne. halb olema (milleski)
we'ay: [wɛ.ʔaj] *PF* oms. hapu
wem: [w.ɛm] *PF* tgstu. võitlema, kaklema
wempongu: [ˈwɛm.pɔ.ŋu] *PF* ns. sõdurite salk, võitlusrühm (tuletatud sõnadest **wem** võitlema ja **pongu** grupp)
wew: [wɛw] *PF* oms. külm
weyn: [w.ɛjɪn] *PF* tgsne. joonistama
win: [win] *PF* oms. kiire
win säpi: [ˈwin.sæ.ˈp:i] *PF* tgstu. kiirustama (tuletatud sõnadest **win** kiire ja **s«äp»i** tegema

(enesekohane asesõna))
win si: [ˈwin ˈs:i] *PF* tgstu. midagi kiirelt tegema, kiirustama (tuletatud sõnast **win** kiire)
wip: [wipˈ] *PF* oms. soolane
wiya: [ˈwi.ja] *ZS* hs. hoiatuse või viha väljendus ('kurat!')
wingay: [w.i.ˈŋaj] *PF* tgsne. tõestama (tuletatud sõnadest **wintxu** näitama ja **ngay** õige)
wintxu: [w.m.ˈt'·u] *PF* tgsne. näitama
wo: [w.o] *PF* tgsne. upitama, ulatuma
wok: [wokˈ] *PF* oms. vali, häälekas
wokau: [wok.ˈa.u] *JC,PF* ns. pendeltrumm (tuletatud sõnadest **wok** kõva ja **au** trumm)
wotx: [wotˈ] *PF* ns. täielikkus, kõiksus
wrrpa: [wɾ.pa] *PF* n., ms. õu, väljas, õues
wrrza'u: [wɾ.ˈz.a.ʔu] *PF* tgstu. välja tulema (tuletatud sõnadest **wrrpa** väljas ja **za'u** tulema)
wum: [wum] *PF* ms. umbes
wur: [wur] *PF* oms. jahe
wutso: [ˈwu.tso] *PF* ns. õhtusöök, serveritud söök

Y

ya: [ja] *PF* ns. õhk
yafkeyk: [ja.fkɛjkˈ] *PF* ns. ilm (tuletatud sõnast **fkeytok** olema, eksisteerima)
yak: [jakˈ] *PF* ns. hargnemispunkt, lahknemispunkt
yak si: [j.akˈ s:i] *PF* tgstu. kõrvale kalduma, suunda muutma (tuletatud sõnast **yak** lahknemispunkt)
yaney: [ja.ˈnɛj] *PF* ns. kanuu
yapay: [ja.paj] *PF* ns. udu, aur (tuletatud sõnadest **ya** õhk ja **pay** vesi)
yawne: [ˈjaw.nɛ] *PF* oms. armastatud
yawnetu: [ˈjaw.nɛ.tu] *PF* ns. armastatu (tuletatud sõnast **yawne** armastatud)
yawntu: [ˈjawn.tu] *PF* ns. armastatu (tuletatud sõnast **yawne** armastatud)
yawnyewla: [jawn.ˈjɛw.la] *PF* ns. murtud süda (tuletatud sõnadest **yawne** armastatud ja **yewla** pettumus)
yawo: [ja.ˈw.o] *PF* tgstu. startima, õhku tõusma (tuletatud sõnadest **ya** õhk ja **wo** ulatuma)
yayayr: [ja.ˈjajɾ] *PF* ns. meeltesegadus
yayayrngat': [ja.ˈjajɾ.ŋaʔ] *PF* oms. segadusrohke (tuletatud sõnast **yayayr** segadus)

yayayrtsim: [ja.ˈjajɾ.tsim] *PF* ns. segaduseallikas (tuletatud sõnadest **yayayr** segadus ja **tsim** allikas)
yaymak: [ˈjaj.makˈ] *PF* oms. rumal, võhiklik
yayo: [ˈja.jo] *PF* ns. lind (tuletatud sõnadest **ya** õhk ja **ioang** loom)
yayotsrul: [ˈja.jo.tsrul] *PF* ns. linnupes (tuletatud sõnadest **yayo** lind ja **tsrul** pesa)
yäxx: [j.æxˈ] *PF* tgsne. ignoreerima, tähelepanu mitte omistama (negatiivne)
yän: [j.æn] *PF* tgsne. kinni siduma
ye: [jɛ] *PF* oms. rahul, rahuldatud, täidetud
ye'krr: [jɛʔ.kɾ] *PF* ms. vara (tuletatud sõnadest **ye'rîn** varsti ja **krr** aeg)
ye'rîn: [jɛʔ.rim] *PF* ms. kohe, varsti
yehaxx: [jɛ.hakˈ] *PF* oms. nälja kustutanud, täis (tuletatud sõnadest **ye** täidetud ja **ohaxx** näljane)
yem: [j.ɛm] *PF* tgsne. panema, asetama
yemfpay: [jɛm.ˈfpaɪ] *PF* ns. sissekastmine (vedelikku) (tuletatud sõnadest **yem** panema ja **pay** vesi)
yemfpay si: [jɛm.ˈfpaɪ ˈs:i] *PF* tgstu. vedelikku kastma (tuletatud sõnast **yemfpay** kastmine)

yemstokx: [j·ɛm.stokʰ] *PF* tgsne. *selga panema* (riideid) (tuletatud sõnadest **yem** *sìn* *peale panema* ja **tokx** *keha*)
yengwal: [jɛŋ.ʷal] *PF* ns. *kurbus*
yeväng: [jɛ.væŋ] *PF* oms. *janu kustutanud* (tuletatud sõnadest **ye** *rahul* ja **väng** *janune*)
yewla: [jɛw.la] *PF* ns. *pettumus, läbi kukkunud ootus.*
yey: [jɛj] *PF* oms. *sirge*
yeyfya: [jɛj.fja] *PF* ns. *sirge, sirge joon* (tuletatud sõnadest **yey** *sirge* ja **fya'o** *tee*)
yì: [ji] *PF* ns. *äär, tase, aste, tasand* (saab kasutada metafooriliselt mõõdetavate asjade puhul: *veetase, temperatuur, oskused, rõõmsameelsus, raskusastmed jne.*)
yìm: [j·im] *PF* tgsne. *siduma*
yll: [ji] *PF* oms. *kogukondlik, ühine*
ylltxep: [jɿ.tʰɛpʰ] *PF* ns. *ühislõkkeplats* (tuletatud sõnadest **yll** *ühine* ja **txep** *tuli*)
yo: [jo] *PF* ns. *pind, kate*
yo': [j·oʔʰ] *PF* tgstu. *ideaalne olema, veatu olema*
yo'ko: [jʔ.ko] *PF* ns. *ring* (tuletatud sõnadest **yo'** *ideaalne* ja **ko'on** *ringjas kuju*)

Z

za'ärìp: [za.ʔ·æ.r·ipʰ] *PF* tgsne. *tõmbama* (tuletatud sõnast **ärìp** *liigutama*)
za'u: [z·a.ʔ·u] *PF* tgstu. *tulema*
zam: [zam] *PF* nr. *kuuskümmend neli*
zamunge: [za.'m·u·ŋ·ɛ] *PF* tgsne. *tooma* (tuletatud sõnast **munge** *tooma*)
zapxì: [za.'pʰi] *PF* ns. *eesmine (osa)* (tuletatud sõnast **hapxì** *osa*)
zare': [za.'rɛʔ] *PF* ns. *otsaesine, laup* (tuletatud sõnadest **zapxì** *ees* ja **re'o** *pea*)
zasrìn: [za.'sr·im] *PF* tgsne. *laenuks võtma, laenama* (tuletatud sõnast **srìn** *ajutiselt ühelt teisele üle andma*)
zawng: [z·awŋ] *PF* tgstu. *karjuma*
zawprte': [z·aw.'pʰr.tɛʔ] *PF* tgstu. *meelepärane olema, nauditav olema* (tuletatud sõnadest **za'u** *tulema* ja **prte'** *meeldiv*)
zawr: [zawr] *PF* ns. *loomah äälitus*
zäfi: [zæ.fi] *PF* oms. *segatud, muudetud, modifitseeritud, mitte oma loomuomases vormis*
zekwä: [zɛk.wæ] *PF* ns. *sõrm*
zel: [zɛl] *PF* ms. *siis* (*vastupidise olukorra puhul, võrdle tsakrr, Näide Zun zivup tompa, zel ke*

yoa-: [jʔ.o.a] *PF* abis. *vahetuseks millegi eest* (*Oel toling ngaru tsnganit yoa fksen. Ma andsin sulle juurvilju liha eest*)
yol: [jol] *PF* oms. *lühike (aeg)*
yom: [j·om] *PF* tgsne. *sööma*
yomtìng: [jʔom.t·ŋ] *PF* tgstu. *toitma* (*sihittis da-tiivsena*) (*e*) (tuletatud sõnadest **yom** *sööma* ja **tìng** *andma*)
yomyo: [jʔom.jo] *PF* ns. *taldrik* (tuletatud sõnadest **yom** *sööma* ja **yo** *alus*)
yomyo lerìk: [jʔom.yo lɛ.'rikʰ] *PF* ns. *lehtaldrik* (tuletatud sõnadest **yomyo** *taldrik* ja **lerìk** *lehine*)
yora': [j·o.'r·aʔ] *PF* tgsne. *võitma*
yora'tu: [jʔ.o.'raʔ.tu] *PF* ns. *võitja* (tuletatud sõnast **yora'** *võitma*)
yrr: [jʔr] *PF* oms. *loomuomane, looduslik* (*puutumata ja muutmata tavaolekus olev asi*)
yrrap: [jʔr.apʰ] *PF* ns. *torm* (tuletatud sõnadest **ya** *õhk* ja **hrrap** *oht*)
yuey: [j·u.ɛj] *PF* oms. *ilus* (*sisemine ilu*)
yune: [j·u.n·ɛ] *PF* tgsne. *kuulama* (*sihilikult*)
yur: [j·ur] *PF* tgsne. *pesema*

tsivun oe kivä. - Kui vihma sajak, siis ma ei saaks minna)

zene: [z·ɛ.n·ɛ] *PF* tgsn. *pidama* (*tegema*) **Näide** *Oe zene kivä Ma pean minema*
zenke: [z·ɛŋ.kɛ] *PF* tgsmtu. *mitte tohtima* (*e*) (tuletatud sõnadest **zene** *pidama* ja **ke** *mitte*)
zerok: [z·ɛ.r·okʰ] *PF* tgsne. *mäletama, meeles midama*
zeswa: [zɛ.swa] *PF* ns. *muru, rohi*
zeswavi: [zɛ.swa.vi] *PF* ns. *rohulible* (tuletatud sõnast **zeswa** *muru, rohi*)
zet: [z·ɛtʰ] *PF* tgsne. *kohtlema, hoiakut üles näitama*
zey: [zɛj] *PF* oms. *eriline, harudane*
zeyko: [zɛj.'k·o] *PF* tgsne. *ravima, parandama* (tuletatud sõnadest **zo** *olema hästi* ja «**eyk**» *põhjustav siseliide*)
zir: [zir] *PF* ns. *puudutus, tunne, tekstuur*
zìm: [z·im] *PF* tgsne. *tundma, tunnetama* (*mitte sihilikult*)
zìma'uyu: [zi.'ma.ʔu.ju] *PF* ns. *uustulnuk, äsja saabunu*

- zìmtswò:** [ˈzɪm.ṭswò] *PF* ns. *kompimine (taju)*
(tuletatud sõnast **zìm** *katsuma*)
- zìsikrr:** [ˈzɪ.sɪ.kr̩] *PF* ns. *aastaaeg* (tuletatud sõnadest **zìsit** *aasta* ja **krr** *aeg*)
- zìsit:** [ˈzɪ.sɪt̪] *PF* ns. *aasta*
- zìsitay:** [ˈzɪ.sɪt̪.aj] *PF* ns. *järgmine aasta* (tuletatud sõnast **zìsit** *aasta*)
- zo:** [z̥.ɔ] *PF* tgstu. *hästi olema., olema nii, nagu peab., töötama nii, nagu ette nähtud.*
- zong:** [z̥.ɔŋ] *PF* tgsne. *päästma, kaitsma*
- zongtseng:** [ˈzɔŋ.ṭsɛŋ] *PF* ns. *varjupaik, pagu*
(tuletatud sõnadest **zong** *päästma* ja **tseng** *koht*)
- zoplo:** [zɔp.ˈlɔ] *PF* ns. *solvang*
- zoslu:** [ˈzɔ.sl̩.u] *PF* tgstu. *paranema, korda saama*
(*e*) (tuletatud sõnadest **zo** *hästi olema* ja **slu** *saama*)
- zum:** [zum] *PF* ns. *ese, asi* (füüsiliselt olemasolev)
- zun:** [zun] *PF* ss. *kui* (vastupidise olukorra puhul, võrdle *txo*, **Näide** *Zun zivup tompa, zel ke tsivun oe kivä. - Kui vihma sajak, siis ma ei saaks minna*)
- zup:** [z̥.ɔp̪] *PF* tgstu. *kukkuma*
- zusawkrr:** [zu.ˈsaw.kr̩] *PF* ns. *tulevik* (tuletatud sõnadest **z«us»a'u** *tulev* ja **krr** *aeg*)

A Numbrisüsteem

Järgnevad tabelid on na'vide numbritest. Need käituvad nimisõna juures omadussõnadena ('**awa tute**). Kuna na'videl on kasutusel kaheksandiksüsteem, siis on siingi kõik arvud välja toodud kaheksandiksüsteemis, mitte kümnendsüsteemis. Allajoonitud kohad märgivad rõhuasetust. Numbrid 8 ja 9 on siin vaid sümbolite näol, näiteks telefoninumbrite jaoks. Neil ei ole vastavat arvulist väärtust.

Tasuks meelde jätta, et na'vi kõnekeeles numbrite kasutamiseks on Dr. Frommer välja toonud reegli "Koren Holpxayä" ehk "Numbrite printsiip", mille järgi *ühele ja samale asjale viidates tuleb numbrit kasutada vaid üks kord*. Näiteks lause "Teie olete kaks õpetajat," on na'vi keeles "Menga lu karyu," ja lause "Nemad on õpetajad," on "Fo lu karyu."

Na'vi numbrid: 0 – 39					
	0	1	2	3	4
0	kew	vol	mevol	pxevol	tsivol
1	'aw	volaw	mevolaw	pxevolaw	tsivolaw
2	mune	vomun	mevomun	pxevomun	tsivomun
3	pxey	vopey	mevopey	pxevopey	tsivopey
4	tsing	vosing	mevosing	pxevosing	tsivosing
5	mrr	vomrr	mevomrr	pxevomrr	tsivomrr
6	pukap	vofu	mevofu	pxevofu	tsivofu
7	kinä	vohin	mevohin	pxevohin	tsivohin

Na'vi numbrid: 40 – 63				Järgarvsõnad			
	5	6	7	number + -ve			
0	mrrvol	puvol	kivol	0	-	8	volve
1	mrrvolaw	puvolaw	kivolaw	1	'awve	9	volawve
2	mrrvomun	puvomun	kivomun	2	muve	10	vomuve
3	mrrvopey	puvopey	kivopey	3	pxeyve	11	vopeyve
4	mrrvosing	puvosing	kivosing	4	tsive	12	vosive
5	mrrvomrr	puvomrr	kivomrr	5	mrrve	13	vomrrve
6	mrrvofu	puvofu	kivofu	6	puve	14	vofuve
7	mrrvohin	puvohin	kivohin	7	kive	15	vohive

Veel Na'vi numbreid:						
	x1	kombineerimine	x8	x64	x512	x4096
1	'aw	-aw	vol	zam	vozam	zazam
2	mune	-mun	mevol	mezam	mevozam	mezazam
3	pxey	-pey	pxevol	pxezam	pxevozam	pxezazam
4	tsing	-sing	tsivol	tsizam	tsivozam	tsizazam
5	mrr	-mrr	mrrvol	mrrzam	mrrvozam	mrrzazam
6	pukap	-fu	puvol	puzam	puvozam	puzazam
7	kinä	-hin	kivol	kizam	kivozam	kizazam

Example Number

zamtsivosing	zam + tsivo + sing	64 + 4*8 + 4	100
--------------	--------------------	--------------	-----

Numbrid, mida na'vid ei kasuta			
8	'eyt	9	nayn

B Aeg

Siin on märgitud erinevad ööpäeva perioodid Pandoral ja Maa nädalapäevad. Rõhusilp on allajoonitud.

Trrtxon	
trr'ong	Koit
trr'ongmaw	Aeg pärast koitu
rewon	Hommik
srekamtrr	Aeg enne lõunat
kxamtrr	Lõuna
kxamtrrmaw	Aeg pärast lõunat
ha'ngir	Õhtupoolik
kaym	Õhtu
sreton'ong	Aeg enne videvikku
txon'ong	Videvik
txon'ongmaw	Aeg pärast videvikku
txon	Öö
srekamtxon	Aeg enne keskööd
kxamtxon	Kesköö
kxamtxomaw	Aeg pärast keskööd
txon	Öö
sresrr'ong	Aeg enne koitu
trr'ong	Koit

Nädalapäevad Maal	
Pühapäev	trr'awve
Esmaspäev	trrmuve
Teisipäev	trrpxeyve
Kolmapäev	trrtsive
Neljapäev	trrmrrve
Reede	trrpuve
Laupäev	trrkive

C Na'vi keele laensõnad

Ḷnglīsì: [ˈŋ̃l̃i.ɫ̃i.sɪ] *PF* ns. *inglise keel* (laenatud ingliskeelsest sõnast *English*)

'Rrta: [ˈʔ̃r̃.ta] *PF, Prr* n. *Maa* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Earth*)

Europa: [ɛ.u.'ɾo.pa] *ingliskeelses* n. *Euroopa* (laenatud kreekakeelsest sõnast *Europe*)

ewro: [ˈɛw.ɾo] *PF* ns. *euro* (laenatud ingliskeelsest sõnast *euro*)

hametsì: [ha.me.ṭsi] *PF* pärmiga jahutoode *juuretis* (laenatud heebreakeelsest sõnast *chametz*)

Jakesully: [ʒɛjk'su:li] *M* ns. *lollakas, Toruk maktoyu* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Jake Sully*) Na'vi keele reeglite järgi tegelkult keelatud.

kunsip: [ˈkun.sip̃] *PF* ns. *lahingulaev* (laenatud ingliskeelsest sõnast *gunship*)

li'upuk: [ˈli.ʔ̃u.puk̃] *PF* ns. *sõnastik, sõnaraamat* (laenatud **li'u puk** sõnast *word book*)

LosÄntsyelesì: [los.'ant̃s̃jɛ.lɛ.sɪ] *PF* n. *Los Angeles* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Los Angeles*)

matsa: [ma.ṭsa] *PF* ns. *kuivik* (laenatud heebreakeelsest sõnast *matsa*)

nìFrance: [ni.'fran.sɛ] *PF* ms. *prantsuse moodi, prantsuse keeles* (laenatud prantsuskeelsest sõnast *Français*)

nìToitsye: [ni.'to.i.t̃s̃jɛ] *PF* ms. *saksa moodi, saksa keeles* (laenatud saksakeelsest sõnast *Deutsche*)

- nìTsyungwen:** [ni.ˈtʃjuŋ.wɛn] *PF* ms. *Zhongwen* (laenatud hiina keel sõnast *Zhongwen*)
- Pari:** [pa.ri] *PF* n. *Pariis* (laenatud prantsuseelsest sõnast *Paris*)
- paynäpll:** [ˈpa.j.næ.pl] *PF* ns. *ananass* (laenatud ingliskeelsest sõnast *pineapple*)
- päsketpol:** [pæ.skɛt.pɒl] *PF* ns. *korvpall* (laenatud ingliskeelsest sõnast *basketball*)
- pätsi:** [ˈpæ.tʃi] *PF* ns. *märk, rinnamärk* (laenatud ingliskeelsest sõnast *badge*)
- pilok:** [pi.ˈlɒk] *PF* ns. *blogi* (laenatud ingliskeelsest sõnast *blog*)
- posti:** [ˈpo.sti] *PF* ns. *postitus (foorumis, blogis)* (laenatud ingliskeelsest sõnast *post*)
- puk:** [puk] *PF* ns. *raamat* (laenatud ingliskeelsest sõnast *book*)
- puktsyip:** [ˈpuk.tʃjɪp] *PF* ns. *raamatuke, buklet* (tuletatud sõnast **puk** *raamat*)
- pxir:** [pˈir] *PF* ns. *õlu* (laenatud saksakeelsest sõnast *bier*)
- skxaypxe:** [ˈskˈaj.pˈɛ] *inglisekeelsest* n. *Skype* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Skype*)
- Sweriye:** [swɛrijɛ] *PF* n. *Rootsi* (laenatud Swedish sõnast *Sverige*)
- tawsip:** [ˈtaw.sɪp] *PF* ns. *taevalaev* (laenatud ingliskeelsest sõnast *ship*)
- tireyn:** [+ti.ˈrejn] *PF* ns. *rong* (laenatud ingliskeelsest sõnast *train*)
- Toitslan:** [ˈto.i.tʃlan] *PF* n. *Saksamaa* (laenatud saksakeelsest sõnast *Deutschland*)
- Toitsye:** [ˈto.i.tʃjɛ] *PF* oms. *Saksa keel* (laenatud saksakeelsest sõnast *Deutsch*)
- toktor:** [ˈtok.tɒr] *PF* ns. *arst* (laenatud ingliskeelsest sõnast *doctor*)
- tsyänel:** [tʃjæ.nɛl] *PF* ns. *Telekanal* (laenatud ingliskeelsest sõnast *channel*)
- tsyiräfi:** [tʃjɪ.ræ.fi] *PF* ns. *Kaelkirjak* (laenatud ingliskeelsest sõnast *giraffe*)
- tsyoklit:** [ˈtʃjɒk.lɪt] *PF* ns. *šokolaaad* (laenatud ingliskeelsest sõnast *chocolate*)
- txolar:** [ˈtˈo.lɑr] *PF* ns. *dollar* (laenatud ingliskeelsest sõnast *dollar*)
- wep:** [wɛp] *LN* ns. *internet, veeb (www.)* (laenatud inglise sõnast *web*)
- weptseng:** [ˈwɛp.tʃɛŋ] *LN* ns. *veebilehekiilg, veebisait* (laenatud inglise ja na'vi sõnast *web place*)
- wou:** [ˈwˌoˌu] *PF* mtgstu. *olema äge, kift (släng)* (laenatud ingliskeelsest sõnast *whoa*)
- Yeysu:** [jɛj.su] *PF* n. *Jeesus* (laenatud itaaliakeelsest sõnast *Jesu*)
- Yuesey:** [ju.ɛ.sɛj] *PF* n. *USA* (laenatud ingliskeelsest sõnast *U.S.A.*)

D Na'vi nimed:

- Akwey:** [ak.'wɛj] *JC* n. *Na'vi* mees
- Amhul:** [am.'hul] *PF* n. *Na'vi* naine
- Anurai:** [a.nu.ra.i] *G* n. *hõimu* nimi
- Ateyitan:** [a.tɛj.i.tan] *JC* n. *Ateyo* poeg (tuletatud sõnadest **Ateyo Mehe** nimi ja **'itan** poeg)
- Ateyo:** [a.'tɛ.jo] *JC* n. *Na'vi* mees
- ayRam aLusing:** [aj.'ram a.lu.'sɪŋ] *PF* n. *Hõljuvad mäed* (tuletatud sõnadest **ram** mägi ja **ling** hõljuma)
- ayVitrayä Ramunong:** [aj.vit.'ra.jæ ra.'mu.noŋ] *JC* n. *Hingede Kaev* (tuletatud sõnadest **vit-ra** hing ja **ramunong** kaev)
- Änsit:** [æ.n.sɪt'] *PF* n. *mees Na'vi*
- Entu:** [ɛn.tu] *PF* n. *mees Na'vi*
- Eytukan:** [ɛj.tu.kan] *JC* n. *Omatikaya* valitseja
- Eywa:** [ɛj.wa] *JC* n. *looduse vaim, jumalus*
- Eywa'eveng:** [ɛj.wa.'ʔɛ.vɛŋ] *JC,PF* n. *Pandora* (kõnekeelne hääldus [ɛj.'wɛ.vɛŋ]) (tuletatud sõnadest **Eywa** *Looduse vaim* ja **'eveng** laps)
- Iknimaya:** [ik.ni.'ma.ja] *JC* n. *Trepp Taevasse*
- İstaw:** [ɪ.'staw] *PF* n. *Na'vi* mees
- Kamun:** [ka.mun] *PF* n. *Na'vi* mees
- Kekunan:** [ke.ku.nan] *G* n. *hõimu* nimi
- Kelutral:** [kɛl.ut.ral] *PF* n. *Kodupuu* (tuletatud sõnadest **kelku** kodu ja **utral** puu)
- Lì'ona:** [li.'ʔo.na] *G* n. *hõimu* nimi
- Lo'akur:** [lo.'ʔa.'kur] *PF,CdS* n. *Toruk makto amulett* (tuletatud sõnadest **lo'a** *hõimu* märk ja **kur** rippuma)
- Loak:** [lo.ak'] *PF* n. *Na'vi* mees
- Mo'at:** [mo.'ʔat'] *JC* n. *Omatikaya* naisšamaan
- Mo'at'ite:** [mo.'ʔat.'ʔi.tɛ] *JC* n. *Mo'ati* tütar (tuletatud sõnadest **Mo'at** *Omatikaya* naine ja **'ite** tütar)
- Na'vi:** [naʔ.vi] *PF* n. *Rahvas, Pandora põliskasukad*
- Naranawm:** [naɾ.a.'nawm] *PF,JC* n. *Polypheemus* (planeet) (tuletatud sõnadest **nari** silm ja **anawm** suur)
- Nawmtoruktek:** [nawm.'to.ruk.tɛk'] *PF,CdS* n. *Toruk makto pealuu* (tuletatud sõnadest **nawm** *Toruk* suur *Toruk* ja **tekre** pealuu)
- Newey:** [nɛ.'wɛj] *PF* n. *Na'vi* naine
- Neytiri:** [nɛj.ti.ri] *JC* n. *Omatikaya* naise nimi
- Ninat:** [ni.nat'] *JC* n. *Omatikaya* naislaulja
- Omatikaya:** [o.ma.ti.'ka.ja] *JC* n. *Sinise flöödi hõim*
- Otranyu:** [ot.'ran.ju] *JC* n. *nimi*
- Peyral:** [pej.'ral] *PF* n. *Omatikaya* naine
- Ralu:** [ra.lu] *PF* n. *mees Na'vi*
- Rini:** [ri.ni] *PF* n. *Na'vi* naine
- Rongloa:** [roŋ.lo.a] *JC* n. *hõimu* nimi
- Seze:** [sɛ.zɛ] *ZS* n. *Neytiri* mardus
- Silwanin:** [sil.wa.nin] *JC* n. *Neytiri* õde
- Sorewn:** [so.'rɛwn] *PF* n. *Na'vi* naine
- Swotulu:** [swo.tu.lu] *PF* n. *püha jõgi* (tuletatud sõnast **swotu** *püha* koht)
- Tawkami:** [taw.'ka.mi] *G* n. *hõimu* nimi (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **kame** nägema)
- Tawtute:** [taw.tu.tɛ] *PF* n. *Taevaisik, inimene* (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **tute** *inimene*)
- Tipani:** [ti.pa.ni] *G* n. *hõimu* nimi
- Tsahik:** [tsa.hɪk'] *JC* n. *sugukonda* valitsev naine, *tõlgitseja, šamaan*
- Tsenu:** [tsɛ.nu] *PF* n. *Na'vi* naine
- Tskaha:** [tska.ha] *JC* n. *hõimu* nimi
- Tsu'tey:** [tsuʔ.'tɛj] *JC* n. *Omatikaya* mees
- Tsumongwi:** [tsu.moŋ.wi] *JC* n. *Algne Omatikaya* nimi
- Tuke:** [tu.kɛ] *PF* n. *Na'vi* naine
- Txärpawk:** [t'æɾ.pawk'] *PF,CdS* n. *Surmapantriluu sarv* (*pasun*) (tuletatud sõnadest **txärem** *luu* ja **pawk** *puhkpill*)
- Txewi:** [t'ɛ.wi] *PF* n. *Na'vi* mees
- Txilte:** [t'il.tɛ] *PF* n. *Na'vi* naine
- Uniltaron:** [u.nil.'ta.ron] *PF* n. *Unelmate Jaht* (tuletatud sõnadest **unil** *uni* ja **taron** *jaht*)
- Utral Aymokriyä:** [ut.ral aj.'mɔk.ri.jæ] *JC,PF* n. *Häälte Puu* (tuletatud sõnadest **utral** *puu* ja **mokri** *hääle*)
- Va'ru:** [vaʔ.ru] *PF* n. *Na'vi* mees
- Vitraul:** [vit.'ra.ut.ral] *PF* n. *Hingede Puu* (*Tree of Souls*) (tuletatud sõnadest **vitra** *hing* ja **utral** *puu*)

E Taimestik ja loomastik

Taimestik

- 'ampirikx:** [ʔam.pi.rikʰ] *PF* ns. *Lehekukutaja* (*leaf pitcher plant*) (tuletatud sõnadest **'ampi** *katsuma* ja **riks** *liikuma*)
- 'ä'o:** [ʔæ.ʔo] *PF* ns. *Kannuke* (*pitcher plant*)
- 'ele'wll:** [ʔe.leʔ.w] *PF* ns. *Okaskäpp*, *kaktus* (*thorny paw*) (tuletatud sõnast **'ewll** *taim*)
- aniheyu:** [a.ni.'he.ju] *PF* ns. *Sinispiraal* (*fibonacci*) (tuletatud sõnadest **ean** *sinine* ja **'iheyu** *spiraal*)
- apxangrr:** [a.'p'a.ŋr] *PF* ns. *Hiidpuu* (*delta tree*) (tuletatud sõnadest **apxa** *suur* ja **ngrr** *tüvi*)
- atokirina':** [a.to.ki.'ri.naʔ] *JC* ns. *Püha Puu seemned*
- awaiei:** [a.wa.i.'e.i] *PF* ns. *Paradiisi mardus* (*banshee of paradise*)
- eanean:** [ʔe.an.'e.an] *PF* ns. *Sinitaim* (*cheadle*) (tuletatud sõnast **ean** *sinine*)
- eyaye:** [e.'ja.je] *PF* ns. *Surmasulg* (*warbonnet*)
- fkxakewll:** [ʔk'a.ke.w] *PF* ns. *Pungohakas* (*itch plant*) (tuletatud sõnadest **fkxake** *sügelema* ja **'ewll** *taim*)
- flefle:** [ʔle.fle] *PF* ns. *Õnnetaim* (*Sol's delight*)
- fngapsutxwll:** [ʔŋap.sut'.w] *PF* ns. *Metalli järgiv taim* (*metal-following plant*) (tuletatud sõnadest **fngap** *metall* ja **sutx** *järgnema*)
- fwäkiwll:** [ʔwæ.ki.w] *PF* ns. *Palveritsika orchidee* (*mantis orchid*) (tuletatud sõnadest **fwäki** *palveritsikas* ja **'ewll** *taim*)
- hìrumwll:** [hi.'rum.w] *PF* ns. *Kuulipuu* (*puffer plant*)
- kllpxiwll:** [kl.'p'i.w] *PF* ns. *Lõvimari* (*lionberry*) (tuletatud sõnadest **kllte** *maapind* ja **pxiwll** *terav taim*)
- kxaylte:** [k'ajl.te] *PF* ns. *Küüisleht* (*cillaphant*) (tuletatud sõnast **kxayl** *kõrge*)
- loreyu:** [lo.'re.ju] *PF* ns. *Iluspiraal* (*helicoradian*) (tuletatud sõnadest **lor** *ilus* ja **'iheyu** *spiraal*)
- mìnyu:** [ʔm.ni.ju] *PF* ns. *Keerdliilia* (*twisted lily*) (tuletatud sõnast **mìn** *keerama*)
- mulpxar:** [mul.'p'ar] *PF* ns. *Kukepea*
- pa'liwll:** [paʔ.li.w] *PF* ns. *Hobukann* (*direhorse pitcher plant*) (tuletatud sõnadest **pa'li** *Suurhobu* ja **'ewll** *taim*)
- pamtseowll:** [pam.tse.o.w] *PF* ns. *Kassikõrv* (*cat ear*) (tuletatud sõnadest **pamtseo** *muu-*
- sika* ja **'ewll** *taim*)
- paywll:** [pa.j.w] *PF* ns. *Veetaim* (*dapophet*) (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **'ewll** *taim*)
- penghrrap:** [peŋ.'hr.apʰ] *PF* ns. *Narmaslamp* (*binary sunshine*) (tuletatud sõnadest **peng** *üttelema* ja **hrrap** *oht*)
- pxayzekwä:** [p'aj.'zek.wæ] *PF* ns. *Okasnü pits* (*spiny whips*) (tuletatud sõnadest **pxay** *palju* ja **zekwä** *sõrm*)
- pxiut:** [p'i.utʰ] *PF* ns. *Teravpuu* (*razor palm*) (tuletatud sõnadest **pxi** *terav* ja **utral** *puu*)
- pxiwll:** [p'i.w] *PF* ns. *Terataim* (*hermit bud plant*) (tuletatud sõnadest **pxi** *terav* ja **'ewll** *taim*)
- pxorna':** [p'or.naʔ] *PF* ns. *Pauktorn* (*episoth*) (tuletatud sõnadest **pxor** *plahvatama*, *lõhke-* *ma* ja **rina'** *seeme*)
- pxorna'lor:** [p'or.naʔ.'lor] *PF* ns. *Ilus paukur* (tuletatud sõnadest **pxorna'** *plahvatav* *seeme* ja **lor** *ilus*)
- rawp:** [rawpʰ] *PF* ns. *Põiskaun* (*bladder*)
- rumut:** [rum.utʰ] *PF* ns. *Pallpuu* (*ball tree*) (tuletatud sõnadest **rum** *pall* ja **utral** *puu*)
- seze:** [se.ze] *PF,ZS* ns. *sinine lill* (*blue flower*)
- smaoe:** [sma.'o.e] *PF* ns. *Okkiline sõdur* (*phalanxia*)
- sngukx:** [sŋukʰ] *PF* ns. *Songik* (*grub plant*)
- somtilor:** [som.ti.lor] *PF* ns. *Triipmuna* (*pop-sicle*) (tuletatud sõnadest **som** *kuum* ja **tilor** *ilu*)
- syeptute:** [sjep.tu.te] *PF* ns. *Lõkstaim* (*hyneman*) (tuletatud sõnadest **syep** *lõksu püüid-* *ma*, *lõksu seadma* ja **tute** *isik*, *inimene*)
- tautral:** [ta.ut.ral] *PF* ns. *Õdtspalm* (*sky tree*) (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **utral** *puu*)
- tawtsngal:** [taw.tŋal] *PF* ns. *Taevaketas* (*panopyra*) (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **tsngal** *kruus*)
- tìhawnuwll:** [ti.'haw.nu.w] *PF* ns. *Kilptaim* (*spartan*) (tuletatud sõnadest **tìhawnu** *kaitse* ja **'ewll** *taim*)
- tompawll:** [tom.pa.w] *PF* ns. *Vihmataim* (*geode*) (tuletatud sõnadest **tompa** *vihm* ja **'ewll** *taim*)

torukspaxam: [ˈto.ruk.spʰam] *PF* ns. *Hiidseen* (*octoshroom*) (tuletatud sõnadest **toruk** *Suur lendlõvi* ja **spxam** *seen*)
tsawlapxangrr: [ˈtsawl.a.pʰa.ŋr] *PF* ns. *Tüvi-puu* (*unidelta tree*) (tuletatud sõnadest **tsawl** *suur* ja **ngrr** *tüvi*) (lühemalt: **tsawlapx**)
tstxa'a: [ˈtstʰa.ʔa] *PF* ns. *Pikuke* (*canalyd*)
tsyorina'wll: [ˈtsjo.ri.'naʔ.wl] *PF* ns. *Seemnepuu* (*cycad*) (tuletatud sõnadest **rina'** *seeme* ja **'ewll** *taim*)
txll'u: [ˈtʰl.ʔu] *PF* ns. *Torukõrvits* (*hookagourd*)
txumpaywll: [ˈtʰum.pa.j.wl] *PF* ns. *Mürknõel* (*scorpion thistle*) (tuletatud sõnadest **txum** *mürk* ja **paywll** *Veetaim*)
txumtsä'wll: [ˈtʰum.'tsæʔ.wl] *PF* ns. *Mürgisarv* (*Baja tickler*) (tuletatud sõnadest **tsä'** *pritsima* ja **'ewll** *taim*)

Loomastik

'angtsik: [ˈʔaŋ.'tsikʰ] *PF* ns. *Vasarpea* (*hammerhead*)
eltungawng: [ˈel.tu.ŋawŋ] *PF* ns. *Uneuss* (*brainworm*) (tuletatud sõnadest **eltu** *aju* ja **ngawng** *uss*)
fkio: [ˈfki.o] *PF* ns. *Libliklohe* (*tetrapteron*)
fpxafaw: [ˈfpʰa.faw] *PF* ns. *Lendmeduus* (*medusa*)
fwampop: [ˈfwam.popʰ] *PF* ns. *tapirus* (*loom*)
fwäki: [ˈfwæ.ki] *PF* ns. *Palveritsikas*
ikran: [ˈik.ran] *JC* ns. *Mardus*, *Ikran* (*banshee*)
ikranay: [ik.ra.'na.j] *JC/PF* ns. *Metsmardus* (*forest banshee*)
kali'weya: [ka.liʔ.wɛ.ja] *ASG* ns. *mürgise ämbliku liik*
kenten: [ˈkɛn.tɛn] *PF* ns. *Tiibsisalik* (*fan lizard*)
mawup: [ˈma.wupʰ] *PF,CdS* n. *turtapede*
nantang: [ˈnan.taŋ] *JC,PF* ns. *soomushunt* (*vi-perwolf*)

väfewll: [ˈvæ.fɛ.wl] *PF* ns. *Haisik* (*centipede*) (tuletatud sõnadest **vä'** *ebameelidv* ja **fahew** *hais*)
värumut: [ˈvæ.ru.mutʰ] *PF* ns. *Haisupunn* (*ve-in pod*) (tuletatud sõnadest **vä'** *ebameelidv* ja **rum** *pall*)
vozampasukut: [ˈvo.zam.pa.suk.utʰ] *PF* ns. *tuhande marja puu*, *maripuu* (tuletatud sõnadest **vozam** 512, *mis na'vide arvestuses on 1000* ja **pasuk ut(ral)** *marjapuu*)
yomhi'ang: [jom.'hiʔ.aŋ] *PF* ns. *Suur kanntaim* (*dakteron*) (tuletatud sõnadest **yom** *sööma* ja **hi'ang** *putukas*)
yomioang: [jom.i.'o.aŋ] *PF* ns. *Surmakarikas* (*chalice plant*) (tuletatud sõnadest **yom** *sööma* ja **ioang** *loom*)

nantangtsyip: [ˈnan.taŋ.'tsjipʰ] *JC,PF* ns. *koer* (*maal*); *väike soomushunt* (tuletatud sõnadest **nantang** *soomushunt*)
pa'li: [ˈpa.ʔ.li] *PF* ns. *Suurhobu* (*direhorse*)
palulukan: [ˌpa.lu.'lu.kan] *JC* ns. *surmapanter* (*thanator*) (kõnekeelselt [pa.'lu.kan])
palulukantsyip: [ˌpa.lu.'lu.kan.'tsjipʰ] *JC,PF* ns. *kass* (*Maal*); *surmapantrikene* (tuletatud sõnadest **palulukan** *surmapanter*)
riti: [ˈri.ti] *JC* ns. *Nõelkull* (*stingbat*)
syaksyuk: [sjak.'sjukʰ] *PF* ns. *Hiidleemur* (*prolemuris*)
talioang: [ˈtal.i.o.aŋ] *JC* ns. *Saropiison* (tuletatud sõnadest **ioang** *loom*)
teylu: [ˈte.j.lu] *JC* ns. *Teilu* (*beetle larva*)
toruk: [ˈto.rukʰ] *JC* ns. *Suur lendlõvi*, *Viimane vari* (*great leonopteryx*)
tsping: [ˈtspɪŋ] *PF,CdS* n. *austrapede*
yerik: [ˈjɛ.rɪkʰ] *PF* ns. *Sinihiro* (*hexapede*)
zize': [zi.'zɛʔ] *PF* ns. *Tuliherilane* (*hellfire wasp*)

F Kasulikud väljendid

Need on kasulikud na'vikeelsed idiomaatilised väljendid. Tihiti võib sõnade järjekorda muuta, kuid morfeemid peaksid tõenäoliselt siiski muutumatuks jääma. Nende järgi on ka hea uurida lausekostruktsioone. Selle tõttu on siin ka mõned üksikud sõnad välja toodud. Enamik neist on võetud Dr frommeri blogist Naviteri.org.

'awa swawtsyip: [] *PF* fr. üks hetk

'efu ohakx: [ʔ·ɛ·f·u o.'hak'] *PF* fr. näljane olema

'ivong nìk'ong: [] *PF* fr. aeglaselt on hästi

'in nga fyape nìkrr: [] *PF* fr. millega sa viimasel ajal tegeled? millega sa viimasel ajal hõivatud oled?

aytele a ngeyā hapximi kifkeyā lu fyape?: [] *PF* fr. Kuidas on lood sinu maal?

ätxäle pa(lu)lukanur: [æ.'t'æ.le pa.'lu.ka.nur] *PF* fr. Na'vi kõnekäänd: **Ätxäle si palulkanur tsni smarit livonu**; "Küsi surmapantrilt tema saaki", See asi on ette ära otsustatud

etripa syayvi: [ɛt.ɾi.pa 'sjaj.vi] *PF* fr. Edu! Kivi kotti!

Eywa ngahu: [ɛj.wa 'ŋa.hu] *PF,JC* fr. Head aega, Eywa (olgu) sinuga

fipor syaw fko İstaw: [] *PF* fr. tema on İstaw

fnu, ma 'evi. Sa'nur leru hawtsyip. Tsivurokx ko.: [] *PF* fr. Vaikust, laps. Emal on uinak. Las ta puhkab.

ftia oel li'fyati leNa'vi nì'o' nìwotx: [] *PF* fr. na'vi keele õppimine on täiega lahe!

ftxey...fuke: [ft'ɛj fu.'kɛ] *PF* fr. kas...või mitte? (tuletatud sõnadest **ftxey** kas ja **fuke** või mitte)

fwa kan ke tam; zene swizawit livonu.: [] *LN,PF* fr. Na'vi vanasõna: Sihtimisest ei piisa; peab ka noole laskma; Tahtest ei piisa; peab ka tegema.

fwäki ke fwefwi: [fwæ.ki kɛ 'fw·ɛ.fw-i] *PF* fr. Na'vi kõnekäänd: "Palveritsikas ei vilista, see on kellegi loomuse vastanane

fyape fko syaw ngar?: [fja.pe fko sj·aw ŋar] *PF* fr. Kuidas sind kutsutakse?, Mis su nimi on?

hayalo ta oe (oeta): [ha.'ja.lo ta 'o.ɛ ('we.ta)] *PF* fr. Järgmine kord tänan mina sind (otse: järgmine kord minult)

hayalovay: [ha.'ja.lo.vaj] *PF* fr. seniks, järgmise kohtumiseni (tuletatud sõnadest **hayalo** järgmine kord ja **vay**-kuni)

irayo: [i.'ra.jo] *PF* hs. aitäh, tänud

kaltxi: [kal.'t'i] *PF* hs. tere, hei

kaltxi sivi, ma İstaw: [] *PF* fr. ütle tere, İstaw

ka wotx: [ka wot'] *PF* fr. üleüldiselt, enamasti

kea tikin: ['kɛ.a ti.'kin] *PF* fr. Pole tänu väärt

kefya srak: [kɛ.'fja 'srak'] *PF* fr. kas pole nii? eks? või ei?

ke...kaw'it: [kɛ kaw.'ʔit'] *PF* fr. mitte...üldse (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **kaw'it** mitte üldse)

kem amuiä, kum afe': [] *PF* fr. Na'vi vanasõna: Õige tegu, halb tulemus (Öeldakse siis, kui miski, mis pidi õnnestuma, ei tule välja)

kenten mi kumpay: ['kɛn.tɛn mi 'k'um.paɟ] *PF* fr. Na'vi vanasõna: "(nagu) tiibsisalik lima sees", "Kala kuival"; selline tunne, nagu oleks olukorras, kus ei saa toimetada nii nagu tahaks

ke pxan: [kɛ p'an] *PF* fr. Ma ei vääri kiitust (ma pole vääriline)

ke tare: [kɛ 't·a.ɾ·ɛ] *PF* fr. pole tähtis; pole hullu

ke tsolam: [] *PF* fr. ma ei saanud aru

ke zene win säpivi: [] *PF* fr. aega on, pole vaja kiirustada

kìyevame: [ki.jɛ.'va.m·ɛ] *PF* hs. Nägemist!, Näeks (me) tulevikus (uuesti).

krro krro: ['kr̥.o 'kr̥.o] *PF* fr. vahel, mõnikord, vahete vahel

kunsipiri txana tìmeyp lu tsyal a mìn.: [] *PF* fr. Lahingulaeva nõrgad kohad on tiivikud

kxetse sî mikyun kop plltxe: [k'ε.t̃sɛ sɪ 'mik.jun kop' pl.t'ε] *LN,PF* fr. Na'vi vanasõna: "Ka saba ja kõrvad räägivad.; kehakeel on tähtis

loreyu 'awnampi: [lo.'rɛ.ju ʔawn.'ampi] *PF* fr. Na'vi vanasõna: "(Nagu) puudutatud iluspiraal", suur häbelikkus, ujedus

ma frapo, ayngaru oeyä tsmukit alu Newey: [] *PF* fr. lubage mul tutvustada oma õde Neweyt

makto zong: [mak.to zoŋ] *PF* fr. Hoia end!

ne kllte: [nɛ 'kl.tɛ] *PF* fr. maha, pikali (tuletatud sõnadest **ne** suuna märkija ja **kllte** maa, maapind)

nga läpivawk nì'it nì'ul ko: [] *PF* fr. räägi midagi veel endast

nga läpivawk nìno ko: [] *PF* fr. räägi endast lähemalt

nga pesuhu käteng nìrrrrr: [] *PF* fr. kellega sa tavaliselt aega veedad?

ngari solalew polpxaya zisìt: [] *PF* fr. kui vana sa oled?, mitu aastat sa oled läbinud?

ngari txe'lan mawey livu: [ʔa.ri t'ɛʔ.'lan ma.'wɛj li.'vu] *PF* fr. ära muretse, sinu süda olgu rahulik

ngaru lu fpom srak?: [ʔa.ru lu fpom srakʔ] *PF* fr. Kuidas läheb? On sul heaolu?

ngaru lu pefnetxintin nìrrrrr: [] *PF* fr. mis on su peamine roll ühiskonnas? mis tööd sa teed?

ngaru oeyä lertut: [] *PF* fr. lubage tutvustada minu kolleegi

ngaru tsulfä: [ʔa.ru tsul.'fæ] *PF* fr. Sinul on meisterlikkus)

ngaru tut: [ʔa.ru tutʔ] *PF* fr. Ja sinul? (pärast datiivses käändes olevat küsimust)

nga yawne lu oer: [ʔa 'jaw.nɛ lu wɛr] *PF* fr. Ma armastan sind, sa oled mulle armastatud

nga zola'u ftu peseng: [] *PF* fr. kust sa pärit oled? kust sa tuled?

ngenga lu tupe: [] *PF* fr. kes sa oled?

ngeyä kxetse lu oeru: [ʔɛj.æ 'k'ε.t̃sɛ l-u 'wɛ.ru] *PF,JC* fr. Na'vi kõnekäänd: "Su saba on minu!, Nüüid sa kaotad!

nìlun ayioi a'eoio ayeyktanä lu lor frato: [] *PF* fr. Muidugi on juhtide tseremooniariided kõige ilusamad.

nìprte': [ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* ms. hea meelega

oe 'olongokx mì sray a txampayìri sim, slä set kelku si mì Helutral: [] *PF* fr. ma sündisin ookeaniäärses linnas, aga elan nüüid Kodupuus

oe irayo si ngaru: [o.ɛ i.'ra.j.o s-i 'ʔa.ru] *PF* fr. Ma annan tänu sulle, tänan sind

oel ngati kameie: [wɛl 'ʔa.ti 'ka.mɛ.i.ɛ] *PF* fr. Ma näen sind (ka tervitusena)

oeri solalew zisìt apxevol: [] *PF* fr. ma olen 24-aastane

oeru meuia: [wɛ.ru mɛ.'u.i.a] *PF* fr. Mulle on au, oli au

oeru syaw (fko) Txewi: [] *PF* fr. minu nimi on Txewi

oeru teya si: [wɛ.ru tɛ.'ja s-i] *PF* fr. täidab mind rõõmuga, rahuldusega

oeru txoa livu: [wɛ.ru 't'o.a li.'vu] *PF* fr. Anna mulle andeks, Oleks mulle andestust

oe tsxekeng si säsuliner alu tsko swizaw: [] *PF* fr. ma tegelen oma hobiga, mis on vibulaskmine

oeyä txintin lu fwa stä'nì fayolangit: [] *PF* fr. mu peamine roll ühiskonnas on kala püüda (, ja neid kuivale panna :D)

pefya nga fpil: [] *PF* fr. mida sa arvad?

pum ngeyä: [pum 'ʔɛ.jæ] *PF* fr. Hoopis sind peab tänama (otse: sinu oma)

rutxe läpivawk nì'it: [] *PF* fr. palun räägi endast natuke

rutxe liveyn: [] *PF* fr. palun korda

rutxe tivng mikyun, ma frapo: [] *PF* fr. palun kõigilt tähelepanu!, palun kõik kuulake!

Sasya!: [sa.'sja] *PF* fr. Ma saan hakkama! Ma valmistun väljakutseks!

säfpil asteng tikan ateng: [] *PF* fr. Na'vi vanasõna: 'sarnased mõtted samades püüdlustes''

seykxel sî nitram: [sɛj.'k'ɛl sɪ nit.'ram] *PF* fr. Tugev ja rõõmus! (umbes: Leiaks sa sellest sündmusest head), õnnitlused!

Siva ko!: [si.'va ko] *PF* fr. Vaprust! Ole väljakutseks valmis!

smon nìprte': [smon ni.'pɾ.tɛʔʔ] *PF* fr. tore sind teada

Soleia!: [so.lɛ.i.'a] *PF* fr. Õnnitlused! Hästi tehtud! Olid väljakutseks valmis!

srake fnan ngal li'fyati leNa'vi: [] *PF* fr. *oskad sa na'vi keelt hästi?*
srake smon ngar oeyä meylan alu Entu si Kamun: [] *PF* fr. *kas sa tead mu sõpru Entut ja Kamuni?*
srefereiey nìprte': [] *PF* fr. *ootan seda põnevusega*
srefwa sngap zize': [] *PF* fr. *nii ruttu kui võimalik (Na'vi vanasõna: enne kui tuliherilane nõe-
lab)*
stum ke: [stum kɛ] *PF* fr. *peaaegu mitte*(kasutada "vaevu"vms. asemel)
taronyut yom smaril: [ˈta.ron.jut j.om smar.il] *PF* fr. *Na'vi kõnekäänd: "saak sööb kiitti, täiesti
ajuvaba olukord, kaos*
ti'efumì oeyä: [ti.'ʔɛ.fu.mi 'wɛ.jæ] *PF* fr. *minu arvates*
ti'i'avay krrä: [ti.'ʔiʔ.a.vaj 'kr̩.æ] *PF* fr. *igavesti, aegade lõpuni*
ti'o'iri peu sunu ngar frato: [] *PF* fr. *kuidas sulle kõige rohkem meeldib lõbutseda?*
tik'iniri kempe si nga: [] *PF* fr. *mida sa vabal ajal teed?*
tikangkemiri varmrin oe nìwotx: [] *PF* fr. *mul oli käed ülepeakaela tööd täis*
tikxey ngaru: [ti.'k'ɛj 'ŋa.ru] *PF* fr. *sa eksid*
tiomummì oeyä: [ti.'o.mum.mi wɛ.jæ] *PF* fr. *minu teadmist mööda*
tiyawr ngaru: [ti.'jawr 'ŋa.ru] *PF* fr. *sul on õigus*
tokx eo tokx: [ˈtok' ɛ.o 'tok'] *PF* fr. *näost näkku, isiklikult*
tsali'uri alu X, ral lu 'upe: [] *PF* fr. *mida see *sõna* tähendab?*
tstunwi: [ˈtstun.wi] *PF oms. hooliv, hell*
tsun miväxku hìkrr srak: [] *PF* fr. *kas ma võin korraks segada?*
tsun nga law sivi nì'it srak: [] *PF* fr. *selgita palun, räägi täpsemalt*
Tsun pehem?: [ˈtsun pe.hem] fr. *Na'vi vanasõna: Pole miskit parata*
txim a'aw ke tsun hiveyn mì tal mefa'liyä: [] *LN,PF* fr. *Na'vi vanasõna: Tagumik ei saa istuda
kahel suurhobu seljas; Sa ei saa kahte seisukohta korraga valida; sa pead otsustama*
txo ke nìyo' tsakrr nìyol: [t'o kɛ ni.'yoʔ tsa.'kr̩ ni.'yol] *PF* fr. *Na'vi vanasõna: "Kui ei suuda
ideaalselt, siis vähemalt lühidalt"*
txon lefpom: [t'on ɛ.'fpom] *PF* fr. *head ööd, rahulikku ööd*
X-(i)ri peral: [] *PF* fr. *Mida see (sõna X) tähendab?*
X nìNa'vi (slu) peli'u: [] *PF* fr. *kuidas öelda na'vi keeles sõna X?*
Yewla!: [ˈjɛw.la] *PF* hs. *Aii! Häbi! Kahju!*
za'u nì'eng: [ˈza.ʔu ni.'ʔɛŋ] *PF* fr. *Ühist huvi omama.*
zola'u nìprte': [zol.'a.ʔu ni.'pr̩.tɛʔ] *PF* fr. *tule hea meelega, tere tulemast*

G Tähestik

Kemaweyan, Plumps, Prرتون ja Tirea Aean mõtlesid välja ainulaadse viisi, kuidas märkida ja hääldada na'vi keele 33 foneemi (erinevat häälikut), millest 20 on kaashäälikud, 7 täishäälikud, 2 pooltäähäälikud (ll, rr) ja 4 diftongid (aw, ay, ew, ey). Nende loetelu on siin:

Tähestik					
'	tɪFtang	k	KeK	s	Sä
a	A	kx	Kxekx	t	TeT
aw	AW	l	LeL	tx	TxeTx
ay	AY	ll	'Ll	ts	Tsä
ä	Ä	m	MeM	u	U
e	E	n	NeN	v	Vä
ew	EW	ng	NgeNg	w	Wä
ey	EY	o	O	y	Yä
f	Fä	p	PeP	z	Zä
h	Hä	px	PxePx		
i	I	r	ReR		
ì	Ì	rr	'Rr		

H Erinevad liited

Tegusõnade siseliited

- alm:** [al.m] *LN* Lõpetatud (perfektiivse) tegevuse tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.PAST), tuletatud: **am + ol: Oe tsng«alm»awvik.** *Ma olin nutnud.*
- aly:** [al.j] *LN* Lõpetatud (perfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.FUT.), tuletatud: **ay + ol: Oe h«aly»angham.** *Ma olen (siis juba) naernud.*
- am:** [a.m] *LN* Lihtmineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PAST.): **Oe tsw«am»ayon.** *Ma lendasin.*
- arm:** [a.r.m] *LN* Lõpetamata (imperfektiivse) mineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.PAST.), tuletatud: **am + er: Oe tsng«arm»awvik.** *Ma olin magamas*
- ary:** [a.r.j] *LN* Lõpetamata (imperfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.FUT.), tuletatud: **ay + er: Oe h«ary»angham.** *Ma olen (siis) naermas.*
- asy:** [a.s.j] *PF* Kindla/otsustava tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (FUT.D.): **Oel tsp«asy»ang palulukanit.** *Ma kindlasti tapan surmapantri.*
- ats:** [a.ʈs] *LN* Kaudse kõneviisi ja ebakindlate teadmiste tunnus Siseliide asukohal 2 (INFR.): **Oel tsp«ats»ang poanit.** *Ma arvan, et ma tapsin ta.*
- awn:** [aw.n] *PF* -nud, -tud vormi tunnus. Siseliide asukohal 1 (P.PART.): **Oe t«awn»aron-a túte lu.** *Ma olen jahitud inimene.*
- ay:** [a.j] *LN* Tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (FUT.): **Oel yerikit t«ay»aron.** *Ma jahin (tulevikus) Sinihirve.*
- äng:** [æ.ŋ] *LN* Halvustava või laitva mõjutuse tunnus. Siseliide asukohal 2 (PEJ.): **Oe sr«äng»ew.** *Ma tantsin (õõh!). (Soovi korral võib enne täishäälikut i siseliite <äng> kõla muuta ja öelda <eng>. Nt. Fiskxawngiri tsap'alute s«eng»i oe.*
- äp:** [æ.p] *PF* Enesekohase asesõna tunnus. Siseliide asukohal pre-first (REFL.): **Oe st«äp»eftxaw.** *Ma kontrollin ennast.*
- ei:** [ɛ.i] *LN* Kiitva, hea mõjutuse tunnus. Siseliide asukohal 2 (LAUD.): **Oe sr«ei»ew.** *Ma tantsin (jess!).*
- er:** [ɛ.r] *PF* Lõpetamata (imperfektiivse) tegevuse tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.): **Oe t«er»iran.** *Ma olen jalutamas.*
- eyk:** [ɛ.j.k] *PF* Põhjustava (kausatiivse) tegusõna tunnus. Siseliide asukohal pre-first (CAUS.): **Oel t«eyk»erkup pot.** *Ma surmasin ta.*
- ilv:** [il.v] *PF* Tingiva oleviku perfektiivne tunnus. Siseliide asukohal 1 (PRES.PER.SUBJ.): **Oe new tsl«ilv»am.** *Ma tahaks aru saada.*
- imv:** [im.v] *PF* Tingiva täismineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PAST.SUBJ.): **Oeyä swizaw n̄ngay timvakuk.** *Oleks mu nool õigesti tabanud.*
- irv:** [ir.v] *PF* Tingiva lõpetamata (imperfektiivse) oleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PRES.IMPF.SUBJ.): **Oe new tsl«irv»am.** *Ma tahaks olla arusaav.*
- iv:** [i.v] *LN* Tingiva kõneviisi tunnus. Siseliide asukohal 1 (SUBJ.): **Ngal new futa oe w«iv»em.** *Sa tahad seda, et mina võitleks.*
- iyev:** [i.jɛ.v] *PF* Tingiva tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame ngati.** *Ma näeks sind varsti.*
- ilm:** [il.m] *LN* Hiljutise lõpetatud (perfektiivse) mineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.REC.PAST.), tuletatud: **im + ol: Oe t«ilm»ätxaw.** *Ma just naasin.*
- ily:** [il.j] *LN* Kohese lõpetatud (perfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.IMM.FUT.), tuletatud: **iy + ol: Oe h«ily»ahaw.** *Varsti olen ma ära maganud.*
- im:** [i.m] *LN* Hiljutise lihtmineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (REC.PAST.): **Oe tsw«im»ayon.** *Ma just lendasin.*

- irm:** [ɪr.m] *LN* Hiljutise lõpetamata (imperfektiivse) mineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IM-PF.REC.PAST.), tuletatud: **im** + **er**: **Oe t«irm»ätxaw**. *Ma olin just naasmas.*
- iry:** [ɪr.j] *LN* Kohese lõpetamata (imperfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IM-PF.IMM.FUT.), tuletatud: **iy** + **er**: **Oe h«iry»ahaw**. *Ma olen varsti magamas.*
- isy:** [ɪ.sj] *PF* Kohese lubava/otsustava tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMM.FUT.D.): **Oel tsp«isy»ang palulukanit**. *Ma tapan varsti kindlasti surmapantri.*
- iy:** [ɪ.j] *LN* Kohese tuleviku tunnus Siseliide asukohal 1 (IMM.FUT.): **Oel yerikit t«iy»aron**. *Ma hakkam kohe Sinihirve jahtima.*
- iyev:** [ɪ.jɛ.v] *PF* Tingiva tuleviku tunnus Siseliide asukohal 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame ngati**. *Ma näeks sind varsti.*
- ol:** [o.l] *PF* Lõpetatud (perfektiivse) tegevuse tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.): **Oe t«ol»iran**. *Ma jalutasin ära (lõpetatud).*
- us:** [u.s] *LN* V-kesksõna tunnus. Siseliide asukohal 1 (A.PART.): **Oe t«us»aron-a túte lu**. *Ma olen jahtiv inimene.*
- uy:** [u.j] *PF* Austava või tseremoniaalse mõjutuse tunnus. Siseliide asukohal 2 (HON.): **Na'viyá, l«uy»u hapxi**. *Sa oled osa Rahvast.*

Nimsõnade käanded ja mitmused

- ä:** [æ] *PF* Omastava (genitiivse) kääne järelliide nimisõnadele, mis lõppevad **a, ä, e, ja ì-ga** (allmomorf liitele **yä**) (GEN.): **Oel yom ikranä yerikit**. *Ma söön Ikrani Sinihirve.*
- it:** [itʰ] *PF* Sihitava käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või eritäishäälikutega (allmomorf liitele **t, ti**) (PAT.): **Oel taron yerikit**. *Ma jahin Sinihirve.*
- il:** [ɪl] *PF* Aluse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või pooltäishäälikuga (allmomorf liitele **l**) (ERG.): **Ikrani_l taron yerikit**. *Ikran jahib sinihirve.*
- iri:** [ɪri] *PF* Teema käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või eritäishäälikutega (allmomorf liitele **ri**) (TOP.): **Fiskxawngiri tsap'alute sengi oe**. *Ma vabandan selle lollpea eest.*
- l:** [l] *LN* Aluse käände liide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (ERG.): **Oel taron yerikit**. *Ma jahin Sinihirve.*
- r:** [r] *LN* datiiivne järelliide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälik (allmomorf liitele **-ru**) (DAT.): **eltur tixen si huvitav olema**
- ri:** [ri] *PF* Teema käände liide tegusõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (TOP.): **Ayngari zene hivum** *Sa pead lahkuma.*
- ru:** [ru] *LN* Datiivse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (allmomorf liitele **-ur**) (DAT.): **Oel syuvet ngaru ting**. *Ma annan sulle toitu.*
- t:** [tʰ] *LN* Sihitava käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (allmomorf liitele **it, ti**) (PAT.): **Oel ngat kame**. *Ma näen sind.*
- ti:** [ti] *LN* Sihitava käände liide nimisõnadele ja asesõnadele (PAT.): **Ngati taron torukil**. *Toruk jahib sind.*
- ur:** [ur] *PF* Datiivse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või eritäishäälikutega (allmomorf liitele **-ru**) (DAT.): **Ayeylanur oeyä**. *Oma sõpradele.*
- y:** [j] *PF* Omastava (genitiivse) käände liide tähega **a** või **e** lõppevatele asesõnadele (GEN.): **Ngey toruk siltsan lu**. *Su Toruk on hea.*
- ya:** [ja] *PF,M* Järelliide üttele kollektiivsete nimisõnade puhul: **Mawey, Na'viya**. *Rahu, Na'vid.*
- yä:** [jæ] *LN* Datiivse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad **a, ä, e, ja ì-ga** (allmomorf liitele **ä**) (GEN.): **Oel yeiom Neytiriyä yerikit**. *Ma söön hea meelega Neytiri Sinihirve. (a puhul võib nimisõnades ka täishäälik ette tulla: näiteks -eyä)*

Muud lõpud

Kõik ees- ja järelliited pole reegilpärased. Enamus neist on ebareeglipärased, ja seega on nendega tuletatud sõnad siin märgitud. Järgnevalt näitab (**pro.**) täielikku produktiivsust, mis tähendab, et liidet võib kasutada igal sõna tuletamisel ja et sõna on õige, isegi kui see siin sõnastikus märgitud pole. Kõik siseliited, käänded ja mitmuse märkijad on täielikult reeglipärased.

–a–: [a] *PF* (**pro.**) Omadussõna tunnus: **Oel txantsana ikranit aean tswayon.** *Ma lendan võrratu sinise Mardusega.*

–an: [an] *LN* Meessoo tunnus teatud nimisõnadele: **Poan täftxuyu lu.** *Ta on (mees)kangur*

ay+: [aj] *PF* Mitmuse liide nimisõnadele (PL.): **Ay+horen flä.** *Reegleid saadab edu (otse: reeglid õnnestuvad).*

–e: [ɛ] *PF* Naissoo tunnus nimisõnadele: **Poe taronyu lu.** *Ta on (nais)kiitt.*

fay+: [faj] *PF* (**pro.**) need liide nimisõnadele (THESE): **Fayawkx tsawl lu.** *Need kaljud on kõrged.*

fî–: [fi] *PF* (**pro.**) see, liide nimisõnadele (THIS): **Oel kame fînantangit.** *Ma näen seda rästikhunti.*

–fkeyk: [fkɛjkʷ] *PF* (**pro.**) järelliide nimisõnadele mis märgivad olekut: **Kilvanfkeyk lu fyape fitrr?** *Kuidas täna jõe olek on?*

fne–: [fnɛ] *PF* (**pro.**) liik, sort, liide nimisõnadele (KIND): **Fneutralpe tsa’u lu?** *Mis puu(liik) see on?*

fra–: [fra] *PF* (**pro.**) iga tuletatav liide: **Oel kamame frapot.** *Ma nägin igaiüht (kõiki).*

fray+: [fraj] *PF* (**pro.**) need kõik mitmuse liide nimisõnadele (ALL OF THESE): **Frayhelutral lor lu.** *Kõik need suurhobud on ilusad*

kaw–: [kaw] *PF* mitte + tuletatav liide: **Oe kawkrr ke kamä.** *Ma ei läinudki (mitte) kunagi.*

–kel: [kɛl] *PF* (**mittepro.**) kasutatakse uue puudust näitava nimisõna loomiseks: **Tompakeltalun zene tute Käliforniayä payit sivar ninän.** *Põua (vihma puuduse) tõttu peavad California elanikud vähem vett kasutama.*

–lo: [lo] *PF* Korra arvu järelliide numbritele ‘aw, mune, pxe: **‘Awlo oe ramol.** *Ma laulsin ühe korra.*

me+: [mɛ] *LN* (**pro.**) Kaksikvormi liide nimisõnadele (DU.): **Oel new me+orati.** *Ma tahan kaht järve.*

munsna–: [mun.sna] *PF* (**pro.**) paar liide nimisõnadele (PAIR): **munsnahawnnen kingapaar**

–nay: [naj] *PF* (**mittepro.**) loob uue nimisõna, mis on esialgsest üks aste vähemtähtsam, mada- lam, väiksem jne.: . .

–o: [o] *PF* (**pro.**) Umbisiikulilise tegumoe, kestva toimingu järelliide: **Oel kalmame tuteot ayzisito.** *Ma olin kedagi aastaid näinud.*

pay+: [paj] *PF* (**pro.**) Mitmuses küsimuse märkija: **Paystalit ngal tsrame’i?** *Mis nugasid sa viskasid?*

–pe+: [pɛ] *LN* (**pro.**) Küsimuse eesliide: **pe+hrr nga lrrtok sayi.** *Mis ajal (millal) sa naeratad?*

pxe+: [pʰɛ] *PF* (**pro.**) Kolmikvormi liide nimisõnadele ja asesõnadele (TRI.): **Pxoeng Pxe+veng lu.** *Me oleme kolm last.*

sna–: [sna] *PF* eesliide grupi/kogumiku märkimiseks nimisõnadel **pro.** kui elavate puhul, **pro.** muudel juhtudel: **snanantang kari soomushuntepro.** kui rääkida elusatest asjadest. Elutu on **ebapro.** Märkus: *sna-* märgib loomulikult esinevaid kogumeid või gruppe. Kasutada *sästaršim* märkimaks sihipäraselt kellegi poolt moodustatud kogumikke või gruppe

tsa–: [tsa] *PF* (**pro.**) see, liide nimisõnadele (THAT): **Oel tse’a tsanantangit.** *Ma näen seda soomushunti.*

tsay+: [tsaj] *PF* (**pro.**) need liide nimisõnadele (THOSE): **Tsayora txukx lu.** *Need järved on sügavad.*

- tsyìp**: [tʃjɪpʔ] *PF* (**pro.**) Hellitav, õrnutsev, vähem tähtsamaks tegev, narriv vorm vastavalt kontekstile: **Za’u fitseng, ma ’itetsyìp**. *Tule siia, väike tütreke.*
- ve**: [vɛ] *PF* (**pro.**) Järgarvu järelliide numbritele: **Koren a’awve tìruseyã ’awsiteng**. *Esimene reegel koos elamise kohta.*
- vi**: [vi] *PF* (millegi) väiksema osa näitaja: **Oe nume m̀ numtsengvi**. *Ma õpin klassiruumis.*

Muud liited ja tunnused

Need tuletised on üleval asuvatest tunnustest erinevad selles suhtes, et nad muudavad sõna tüüpi. Mõndasid neist võib kasutada uue sõna moodustamiseks ainult Frommer, nt. eesliide **tì**– puhul. Teised on aga alati produktiivsed, nt. –**yu** võib lisada igale tegusõnale.

- ketsuk**–: [kɛ. tʃukʔ] *PF* (**pro.**) mitte saama (teha tüvitegusõna) tuletatav liide: **Swaw lamu ketsuktswa’**
See hetk oli unustamatu. (Seda hetke ei saanud unustada)
- le**–: [lɛ] *PF* Omadussõnade tuletatav liide: **Poan lehrrap lu**. *Ta on ohtlik.*
- nga’**: [ŋaʔ] *PF* omadussõna tuletatav liide: **’Akra apaynga’ lu**. *See on niiske pinnas.*
- nì**–: [ni] *LN* Määrsõnade tuletatav liide: **Oe nìNa’vi plltxe**. *Ma räägin na’viselt (nagu na’vi).* (**pro.**) ainult omadussõnade puhul - muidu **nifya’o** koos omadussõnaga
- sã**–: [sæ] *PF* -mine lõpuga nimisõnade tuletatav liide: **Sãnumeri oe nume**. *Ma õpin õpetust.*
- si**: [s·i] *LN* Põhisõnale järgnev tegusõna tuletatav liide: **Oe kelku si Kelutralm̀**. *Ma elan Kodupuus. (otse: Ma teen kodu Kodupuus.)*
- tì**–: [tɪ] *LN* Nimisõnade tuletatav liide: **Tìngay s̀ltsan lu**. *Tõde on hea.*
- tì**– **–us**–: [tɪ us] *PF* (**pro.**) Gerundiivi, teonime moodustamine tuletatav liide: **Tìkusar eltur t̀txen si**. *Õpetamine on huvitav*
- tsuk**–: [tʃukʔ] *PF* (**eessõna**.) tehtav; võib kasutada kõikide sihiliste tegusõnadega tuletatav liide: **Fioang lu tsukjom**. *See loom on söödav. (Seda looma saab süüa.)*
- tswo**: [tʃwo] *PF* (**pro.**) järelliide, mis muudab tegusõna nimisõnaks, mis näitab võimet tegusõna tegevust sooritada: **Pori wemtswo fratsamsiyur rolo’a ǹtxan**. *Tema võitlusvõime avaldas kõikidele sõdalastele muljet*
- tu**: [tu] *PF* (**pro.**) Tegija tuletatav liide: **Oe reltseotu lu**. *Ma olen kunstnik.*
- yu**: [ju] *LN* (**pro.**) Tegija tuletatav liide: **Oe kea ska’ayu ke lu**. *Ma pole hävitaja/lõhkuja.*

I Illegaalsed sõnad

Järgnevad on illegaalsed sõnad, mis pole Frommerilt. Neid ei tohi võtta kui na'vi sõnu, sest nad sõnad võivad rikkuda silbitus-, fonotaktika- või muid keelereegleid.

ʔ [ʔh], b [b], c [k], ch [tʃ], d [d], g [g], h' [hʔ], ii [i:], j [ʒ], sh [ʃ], uu [u:]

Amanti: [a.man.ti] *G n. Tipani naine*

ar'lek: [arʔlɛkʔ] *G ns. Seemik (seemneid kandev taim)*

Beyda'amo: [bejdaʔamo] *G n. Tipani meessõdalane*

chan'tu gor'ek nuuto: [tʃanʔtu gorʔɛkʔnuuto] *ASG ns. kivikruus*

chey: [tʃɛj] *ASG ns. varahoidja, varakott (tuletatud sõnast P'ah s'ivil chey kott, hoidja)*

Eywa k'sey nivi'bri'sta: [ɛjwa kʔsej niviʔbriʔsta] *ASG n. võrkkiiik, fraasist Eywa hällitab kõiki*

Eywa s'ilivi mas'kit nivi: [ɛjwa s'ilivi masʔkitʔnivi] *ASG Eywa tarkus avaldatakse meile kõigile*

Eywa te' _ tan'sey mak'ta: [ɛjwa teʔ _ tanʔsej makʔta] *ASG ns. Marduse rakmed; otse: Eywa embuse kirg on pühendatud (nimi)*

feru m'predu'k: [fɛru mʔpɛduʔkʔ] *ASG ns. korv*

Fmilam: [fmi.lam] *G n. Tipani naine*

Gro'lryc: [groʔlrjɛ] *G n. Koopakäigud*

Hukato: [hu.ka.to] *G n. Tipani mees*

Ikalu: [i.ka.lu] *G n. Tipani mees*

iveh k'nivi s'dir: [ivɛh kʔnivi sʔdir] *ASG ns. beebi hoidja*

k'sey nivi: [kʔsej nivi] *ASG ns. grupis magamine*

Kaoliä Tei: [ka.o.li.æ tɛ.i] *G n. Gaolia tasandik*

Koo Tsura: [ko: tʃu.ra] *G n. Tipani küla*

Kusati: [ku.sa.ti] *G n. Tipani naissõdalane*

Kyuna: [kjuna] *G n. Anurainaine*

lenay'ga: [lɛnajʔga] *ASG ns. Nõelpea, kiskjaline*

Lompo: [lom.po] *G n. Tawkami mees*

Lungoray: [lu.ŋo.raj] *G n. Tipani šamaan*

m'resh'tuyu: [mʔɛʃʔtjuju] or [mʔɛʃʔtjuju] *ASG ns. kilp*

Malimi: [ma.li.mi] *G n. Tawkami mees*

malmoks: [malmoks] *G ns. kivist sõrmused*

Marali: [ma.ra.li] *G n. Tipani naine*

mas'kit nivi sa'nok: [masʔkitʔnivi saʔnokʔ] *ASG ema paiste*

Maweytakuk: [ma.wej.ta.kukʔ] *G n. mees Na'vi*

Mekanei: [mɛ.ka.nɛ.i] *G n. Tipani mees*

Mendala: [mɛn.da.la] *G n. Tipani mees*

meresh'ti cau'pla: [mɛɛʃʔti kauʔpla] or [mɛɛʃʔti kauʔpla] *ASG ns. Marduse püüidja, otse: midagi ei näe*

mesh'kai huru: [mɛʃʔkai huru] *PND ns. küpsetuspott*

mreki u'lito: [mrɛki uʔlito] *ASG ns. lõkkease*

Mukata: [mu.ka.ta] *G n. Tawkami mees*

na'hla buk'ne: [naʔhla bukʔnɛ] *ASG ns. Suurhobu rakmed; otse: näo tõmbaja*

Naalot: [na:.lotʔ] *G n. Tipani mees*

Nera'nak: [nɛ.raʔ.nakʔ] *G n. Tawkami naine*

nikt'chey: [niktʔʃɛj] or [niktʔtʃɛj] *ASG ns. natuke toitu, pakitud lõunasöök*

nivi: [ni.vi] *ASG ns. võrkkiiik (ebareegipärane) (tuletatud sõnast Eywa k'sey nivi'bri'sta Eywa hälliab kõiki φ)*

Nok: [nokʔ] *G n. Tawkami mees*

Oloniwin: [o.lo.ni.win] *G n. Tipani tark*

Omati: [o.ma.ti] *G n. Tawkami mees*

omati s'ampta: [omati sʔampta] *ASG ns. Sinine flööt*

Onantu: [o.nan.tu] *G n. Tawkami mees*

Otamu: [o.ta.mu] *G n. Tipani mees*

P'ah s'ivil chey: [pʔah sʔivil tʃɛj] *ASG ns. iskli-ke asjade hoidja*

pctxawng: [pʔtʔawŋ] *JC ns. lollpea*

Rai'uk: [ra.i.ʔukʔ] *G n. Anurainaine*

Raltaw: [ral.taw] *G n. Tipani meeskütt*

Sänume: [sæ.nu.mɛ] *G n. Tipani naisšamaan (tuletatud sõnast sänume õpetus)*

Seyvaro: [sej.va.ro] *G n. Tawkami mees*

shah-tell: [ʃah.tɛl] *ASG ns. süstik (tegelikult lubamatu na'vi keele reeglite järgi) (laenatud ingliskeelsest sõnast shuttle)*

su'shiri t'acto sa: [suʔshiri tʔacto sa] or [suʔshiri tʔacto sa] *ASG ns. mängumardus*

sumin'sey hulleh: [suminʔsej huʔɛh] *ASG grupist väljas magama*

sumin jii'tluy: [sumin ʒiitʔluy] *ASG ns. lehtaldrik*

Swawta: [swaw.ta] *G n. Tipani mees*

- tʻriti so jahmka:** [tʻriti so ʒahmka] *ASG ns. pendeltrumm*
- Taʻantasi:** [ta.ʔan.ta.si] *G n. Tantalus, kivine koht Pandoral*
- Tan Jala:** [tan jala] *G n. Tipani mees*
- Tasun:** [ta.sun] *G n. Li'ona meeskütt*
- Tilikaru:** [ti.li.ka.ru] *G n. Tipani küla*
- titakuk:** [ti.'ta.kukʷ] *G ns. pealetung (tuletatud sõnast takuk peale tungima)*
- tmi natʻsey:** [tmi natʻsej] *ASG ns. põislatern*
- Tsaʻlaw:** [tsaʻ.ɫaw] *G n. Tawkami mees*
- Tsaro:** [tsa.ro] *G n. Tipani mees*
- Tsmuke:** [tsmu.ke] *G n. Tipani küla*
- txei:** [tʻɛ.i] *G ns. tasandik*
- uʻimi:** [u.ʔi.mi] *ASG ns. lint, lipp*
- Uʻimi huyuticaya:** [uʻimi hujutikaja] *ASG n. hõim*
- Ukamtsu:** [u.kam.tsu] *G n. Tipani mees*
- ulivi mariʻtsey makʻdiniʻto:** [ulivi mariʻtsej makʻdiniʻto] *ASG ähmaselt paistma; otse: Puu harud vaatavad üksteist tugevuse jaoks, või paljud harud koos on tugevad*
- uluʻtah inibʻsey mulsi:** [uluʻtah inibʻsej mulsi] *ASG ns. lehtaldrik*
- Umkansa:** [um.kan.sa] *G n. Tipani küla*
- Unipey:** [u.ni.pej] *G n. Tipani naine*
- utral utu mauti:** [ut.ral u.tu ma.u.ti] *ASG ns. Hiidoa puu (push fruit tree) (tuletatud sõna-dest utral puu ja utu mauti Hiiduba)*
- utu mauti:** [u.tu ma.u.ti] *ASG ns. Hiiduba (push fruit)*
- Vaʻerä Ramunong:** [va.ʔɛ.ræ ra.mu.noŋ] *G n. Vaera Kaev*
- Vayaha:** [va.ja.ha] *G n. Tipani küla*

J Muutuste loetelu

See on muutuste nimekiri. Siin on märkmed erinevate muudatuste kohta sõnastikus.

- **5.2.1** Elagu Taronyu! Pufffff, lisatud kõik, mis juurde tulnud alates 12.07.11. Ja parandatud ka midagi...ei tea, päris palju oli seda. Lisatud juurde lukpen, paljas ja Saksaga seotud asjad. Septembri naviteri.com postitusest uued sõnad + erinevad parandused (10.10.2011). Pikk aeg möödunud, sõnastik uuesti loodud. Ehk siis juurde lisatud kõik sõnad, mis selle kuue kuu jooksul ilmunud on. Ning parandasin ja lisisin ka erinevaid tekste, mis mingitel põhjustel aegunud või veel vigased olid (08.04.2012). Juurde lisatud veel mõni sõna (24.04.2012). Täiendatud jällegi uute sõnadega, mis leiduvad na'viteri 5. juuli sissekandes. Parandasin ka natuke tekste, mis lisades leiduvad. (10.07.2012). Juurde lisatud kõik uued sõnad eelmisest korrast (26.09.2012). Ja nüüd täpselt samamoodi, lisatud juurde uued sõnad (10.12.2012). UUS AASTA! Viimasest korrast veel täiendusi, aga uusi sõnu mitte (24.01.2013). Lisatud jälle kamaluga uusi sõnu Frommeri blogist, parandatud mõnda eelnevat sissekannet (15.03.2013). 23.03.2013 - sõnastiku kolmas sünnipäev! (23.03.2013) Juurde lisatud kõik, mis siin kevadel tulnud on :) (11.05.2013) Suvine uuendus, juurde lisatud EuroAvatari kohtumisel välja toodud sõnad ja loomulikult ka kõik uus blogist. (17.08.2013) Jälle siiani juurde tulnud uued sõnad lisatud (17.10.2013) Lisatud juurde see vähene, mis eelmisest korrast juurde tulnud. Hetkel sai siis versiooniks 5.3.8, aga otsustasin muuta versiooni ingliskeelsega vastavaks, nüüd üle 4 aasta hiljem, seega nüüdsest versioonid vastavad ingliskeelsele ja praegune on 13.05 (18.03.2014) Midagi muudetud pole, aga mainin ära, et nüüd on juba käes selle sõnastiku neljas sünnipäev (23.03.2014). Lisatud jälle uusi sõnu juurde (20.06.2014). Veel miskit nipet-näpet muudetud (25.07.2014). Juurde lisatud sõnu kõige hilisemast na'viteri postitusest (27.08.2014). Mingid 5 sõna muudetud/juurde lisatud. (05.10.2014). Juurde lisatud vaimse tervise jms. seotud sõnad Frommeri blogist; huvitava tähelepanekuna on nüüd olemas na'vikeelne väljend fraasile kala kuival :) (20.12.2014) Juurde lisatud 'looming' (08.02.2015). Juurde lisatud järjekordne ports sõnasid kuni antud kuupäevani, ehk siis suvine uuendus ja nostalgiavoor (31.07.2015)! Juurde lisatud kõik siin vahepeal ilmunud sõnad ja fraasid (23.02.2016). Muuseas öelduna, et 23. märts 2016 on juba selle sõnastiku kuues sünnipäev. Nüüd sai suviselt juurde lisatud uusi sõnu, mis aja jooksul lisamata olid jäänud. (31.07.2016). Juurde lisatud eelmise aasta viimases postituses antud sõnad (03.02.2017). Lisatud juurde uusi sõnu seoses selle Avatari teemalise tsirkusega; äramainimist vajab tõsiasi, et eile, 23. märtsil 2017 oli selle sõnastiku järjekorras seitsmes sünnipäev! (24.03.2017) Tõlkinud ja üle 7 pika aasta täiendanud on seda dokumenti Erik Orro.